

Beckovské noviny

Ročník XVII.

číslo 3 - október 2012

0,27 eur

Stiborovo námestie v Beckove v roku 1909 a dnes

Z rokovaní obecného zastupiteľstva

Na zasadnutí Obecného zastupiteľstva obce Beckov dňa 15.6.2012 boli prijaté tieto uznesenia:

Uz.č. 160/2012 - Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie kontrolu uznesení zo zasadnutia konaného dňa 23.3.2012 bez pripomienok.

Uz.č. 161/2012 - a) Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie návrh rekonštrukcie orgánov príspevkovej organizácie Beckovské muzeálne nádvorie.

b) Obecné zastupiteľstvo schválilo rekonštrukciu orgánov príspevkovej organizácie Beckovské muzeálne nádvorie.

Uz.č. 162/2012 - Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie Správu o realizácii projektov z fondov EÚ a štátneho rozpočtu s pripomienkou, že projektová manažérka zašle poslancom po finančnej kontrole a po spracovaní poslednej žiadosti finančný rozbor čerpania financií.

Uz.č.163/2012 - a) Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie návrh Zmluvy o nájme nebytových priestorov medzi Obcou Beckov a Beckovský hrad - záujmové združenie bez pripomienok.

b) Obecné zastupiteľstvo schválilo Zmluvu o nájme nebytových priestorov medzi Obcou Beckov a Beckovský hrad - záujmové združenie.

Uz.č.164/2012 - a) Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie návrh Zmluvy o nájme medzi Obcou Beckov a záujmovým združením právnických osôb Beckovský hrad bez pripomienok.

b) Obecné zastupiteľstvo schválilo Zmluvu o nájme medzi Obcou Beckov a záujmovým združením právnických osôb Beckovský hrad.

Uz.č.165/2012 - a) Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie návrh Memoranda k Zmluvám o spolupráci pre vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie.

b) Obecné zastupiteľstvo schválilo Memorandum k Zmluvám o spolupráci pre vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie.

Uz.č.166/2012 - a) Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie návrh na predaj stánku ESEX.

b) Obecné zastupiteľstvo schválilo odpredaj stánku ESEX za podmienok uvedených v zápisnici.

Uz.č.167/2012 - a) Obecné zastupiteľstvo prerokovalo návrh Dodatku č.1 k VZN obce o poskytovaní opatrovateľskej služby, spôsobu určenia a výšky úhrady za poskytovanú opatrovateľskú službu na území obce.

b) Obecné zastupiteľstvo schválilo Dodatok č.1 k VZN obce o poskytovaní opatrovateľskej služby, spôsobu určenia a výšky úhrady za poskytovanú opatrovateľskú službu na území obce s účinnosťou od 1.7.2012 bez pripomienok.

Uz.č.168/2012 - Obecné zastupiteľstvo schválilo záverečný účet obce Beckov za rok 2011 a celoročné hospodárenie bez výhrad.

Uz.č.169/2012 - Obecné zastupiteľstvo schválilo použitie prebytku hospodárenia na tvorbu rezervného fondu vo výške 852,54 eur.

Uz.č.170/2012 - Obecné zastupiteľ-

stvo schválilo použitie prebytku hospodárenia za rok 2011 vo výške 7672,82 eura na dokončenie financovania investičných akcií v obci z roku 2011.

Uz.č.171/2012 - Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie Odborného stanovisko hlavného kontrolóra obce Beckov k návrhu záverečného účtu obce Beckov za rok 2011.

Uz.č.172/2012 - a) Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie žiadosť o uvoľnenie p. Margity Bubeníkovej z funkcie kronikárky obce.

b) Obecné zastupiteľstvo schválilo menovanie p. Mgr. Danky Badžoňovej do funkcie kronikárky obce s platnosťou od 1.1.2012.

Uz.č.173/2012 - Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie informáciu o zmene organizačného poriadku obce Beckov.

Uz.č.174/2012 - Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie informáciu starostu obce o predložení Návrhu Programu záchrany Beckovská jaskyňa, ktorý vypracovala Štátna ochrana prírody SR a Správa slovenských jaskýň, na Krajský úrad ŽP v Trenčíne.

Uz.č.175/2012 - Obecné zastupiteľstvo neschvaluje predaj časti pozemku č.707/5 a časti pozemku parc.č. 371/5 na základe žiadosti p. Martina Reháka, bytom Beckov č. 441.

Uz.č.176/2012 - a) Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie žiadosti vlastníkov parcely č. 354/23 v k.ú. obce Beckov, na ktorej sa nachádza „otoč“ na konci ulice Veterná o zvýšenie nájmu za jej užívanie.

b) Obecné zastupiteľstvo odložilo prerokovanie tejto žiadosti na ďalšie zasadnutie zastupiteľstva.

Uz.č.177/2012 - Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie žiadosť p. Ivetu Martišovej o uvoľnenie z členstva v komisii pre kultúru, šport a cestovný ruch.

Na ďalšom zasadnutí, ktoré bolo neplánované a konalo sa dňa 13.7.2012, boli schválené tieto uznesenia:

Uz.č.178/2012/a - Obecné zastupiteľstvo v Beckove podľa príslušných ustanovení zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení schválilo prijatie úveru vo výške 737 000,00 eur poskytnutého zo strany Prima banky Slovensko, a.s., so sídlom: Hodžova 11, 010 11 Žilina, Slovenská republika, IČO: 31 575 951, IČ DPH: SK2020372541, zapísanej v Obchodnom registri Okresného súdu v Žiline, Oddiel: Sa, Vložka číslo:148/L (ďalej len banka) za podmienok dojednaných v príslušnej úverovej zmluve, s možnosťou opakovanej prolongácie zmluvy, vrátane možnosti zmeny úveru na dlhodobý termínovaný úver, na účely zabezpečenia financovania investičného projektu: Muzeálne nádvorie NKP Beckov s podporou projektu v zmysle predpisov o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva formou:

NFP na základe schválenej žiadosti NFP22130120011 v rámci Regionálneho operačného programu (ROP-

3.1b-2009/02), prioritná os 3. Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov a rozvoj cestovného ruchu; Opatrenie 3.1. Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov.

b) Obecné zastupiteľstvo zároveň schválilo vystavenie vlastnej vísta blankozmenky na rad banky za účelom zabezpečenia pohľadávky banky z prijatého úveru, vrátane možnosti vystavenia vlastnej vísta blankozmenky na rad banky za účelom nahradenia poskytnutého zabezpečenia pohľadávky banky z prijatého úveru pre prípad prolongácie prijatého úveru alebo úveru na dlhodobý termínovaný úver.

Uz.č.179/2012/a - Obecné zastupiteľstvo v Beckove podľa príslušných ustanovení zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení schválilo prolongáciu úveru vo výške 204 000,00 eur poskytnutého zo strany Prima banky Slovensko, a.s., so sídlom: Hodžova 11, 010 11 Žilina, Slovenská republika, IČO: 31 575 951, IČ DPH: SK2020372541, zapísanej v Obchodnom registri Okresného súdu v Žiline, Oddiel: Sa, Vložka číslo:148/L (ďalej len banka) za podmienok dojednaných v príslušnej úverovej zmluve, s možnosťou opakovanej prolongácie zmluvy, vrátane možnosti zmeny úveru na dlhodobý termínovaný úver, na účely zabezpečenia financovania investičného projektu: Regenerácia centrálnej časti obce Beckov

s podporou projektu v zmysle príslušných predpisov o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva formou: NFP na základe schválenej žiadosti NFP22140152021 v rámci Regionálneho operačného programu (ROP-4.1a-2009/01) prioritná os 4. Regenerácia sídiel; Opatrenie 4.1 Regenerácia sídiel.

b) Obecné zastupiteľstvo zároveň schválilo vystavenie vlastnej vísta blankozmenky na rad banky za účelom zabezpečenia pohľadávky banky z prijatého úveru, vrátane možnosti vystavenia vlastnej vísta blankozmenky na rad banky za účelom nahradenia poskytnutého zabezpečenia pohľadávky banky z prijatého úveru pre prípad prolongácie prijatého úveru alebo úveru na dlhodobý termínovaný úver.

Uz.č. 180/2012 - Obecné zastupiteľstvo zrušilo uznesenie č. 175/2012 zo dňa 15.6.2012.

Uz.č. 181/2012 - Obecné zastupiteľstvo schválilo predaj parcely č. 707/5 - zastavaná plocha o výmere 244 m² a predaj parcely č. 371/5 - záhrada o výmere 68 m² za cenu uvedenú v zápisnici žiadateľom Martinovi Rehákovvi s manželkou, bytom Beckov č. 441. Všetky poplatky vyplývajúce z kúpy a prevodu parciel budú hradí kupujúci.

Na zasadnutí zastupiteľstva, ktoré sa uskutočnilo 7.9.2012 poslanci schválili tieto uznesenia:

Uz.č.182/2012 - Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie kontrolu uznesení zo zasadnutí konaných dňa 15.6.2012 a 13.7.2012 bez pripomienok.

Uz.č.183/2012 - Obecné zastupiteľstvo schválilo zakúpenie filmu „Be-

kov na hrade a v podhradí“ za podmienok uvedených v ponuke a za podmienky, že bude zakúpený z financií z mimorozpočtových zdrojov.

Uz.č.184/2012 - Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie správu o realizácii projektov financovaných z EÚ, štátneho rozpočtu a obce bez pripomienok.

Uz.č.185/2012 - Obecné zastupiteľstvo schválilo hospodárenie obce za 1. polrok 2012 bez pripomienok.

Uz.č.186/2012 - Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie Stanovisko hl. kontrolóra k čerpaniu rozpočtu obce a k čerpaniu rozpočtu ZŠ s MŠ J.M. Hurbana Beckov za 1. polrok 2012.

Uz.č.187/2012 - Obecné zastupiteľstvo zrušilo v plnom rozsahu svoje uznesenie č. 24/2011 zo dňa 28.1.2011.

Uz.č.188/2012 - Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie informáciu o priebehu Beckovských slávností 2012.

Uz.č.189/2012 - Obecné zastupiteľstvo uložilo predsedovi a členom komisie ochrany životného prostredia pravidelne upozorňovať na všetky lokality v obci, kde si vlastníci pozemkov neplnia povinnosti ohľadom starostlivosti o svoje pozemky.

Uz.č.190/2012 - a) Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie informáciu o situácii pri užívaní novo zrekonštruovaného námestia vozidlami cestnej premávky.

b) Obecné zastupiteľstvo zriadilo dočasnú komisiu pre prípravu návrhu riešenia otázky dopravného značenia na zrekonštruovanom námestí v zložení: J. Zbudila, Ing. M. Jambor, Mgr. M. Striežencová, J. Pavlíček, P. Hladký, M. Nožina, I. Hlavčík, P. Čaňo.

Uz.č.191/2012 - a) Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie žiadost p. D. Uherčíka, Beckov č.9 o odkúpenie pozemkov.

b) Obecné zastupiteľstvo odporučilo dať vytyčiť hranice pozemkov v predmetnej lokalite.

Uz.č.192/2012 a) Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie vysvetlenie postupu pri prevode pozemku z vlastníctva SR-SPF do vlastníctva obce.

b) Obecné zastupiteľstvo neschválilo prevod pozemku KN-E parc.č. 5187/1 z vlastníctva SR SPF do vlastníctva obce.

Uz.č.193/2012 - a) Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie odborné stanovisko k jestvujúcemu obratisku na ulici Veterná spracované odborne spôsobilou osobou v oblasti poradenstva a inžinieringu v cestnej doprave.

b) Obecné zastupiteľstvo schválilo zmenu výšky nájmu na sumu 60,00 euro/rok.

Uz.č.194/2012 - Obecné zastupiteľstvo schválilo dodávateľa na Rekonštrukciu sociálnych zariadení na OcÚ Beckov - Kultúrny dom firmu Edita Čikelová - REX, Beckov č. 200 za cenu 11.161,79 eur.

Uz.č. 195/2012 - Obecné zastupiteľstvo schválilo nové členky do kultúrnej komisie, a to Bc. Ľubicu Babulicovú, Beckov č. 52 a Renátu Čaňovú, Beckov č.73.

Spracovala A. Benková

Na slovíčko, pán starosta

Na otázky opäť odpovedá starosta obce pán Karol Pavlovič.

1. V minulom čísle sme venovali veľa miesta dokončeniu rekonštrukcie NKP Hrad Beckov a následnému otvorení

Beckovského hradu po dvoch rokoch pre verejnosť. Je možné už teraz povedať, či očakávania sa naplnili a turistická sezóna bola pre ZZ Beckovský hrad úspešná?

Nakoľko sa turistická sezóna ešte neskončila, nerád by som sa k uvedenej téme vyjadroval.

2. Predala už obec stánok ESEX od konania OZ z 15.6.2012, kedy sa o predaji rozhodlo uz.č.166/2012?

Uznesením č. 166/2012 z 15.6.2012 OZ rozhodlo o predaji už spomenutého stánku ESEX, ktorý slúžil v minulosti ako pokladňa na hrade, a teraz je uložený v priestoroch obecnej prevádzky. O uvedenej ponuke boli občania a verejnosť informovaní na web-stránke obce, vyhlásením v miestnom rozhlasе a taktiež vyvesením ponuky na obecnej tabuli. Do dnešného dňa nie je evidovaný ani jeden záujemca o uvedený stánok.

3. Na poslednom OZ konanom 7.9.2012 sa premietal film P. Štefánika „Beckov na hrade a v podhradí“, ktorý zaujal a poslanci sa rozhodli pre zakúpenie filmu z mimorozpočtových zdrojov. Kedy sa tak stane?

Máme záujem o zakúpenie uvedeného filmu, nakoľko sa stretol s priaznivou odozvou. Termín zakúpenia bude závisieť od získania finančných prostriedkov z mimorozpočtových zdrojov, t.j. od sponzorov. STV2 uvedie film 1.11.2012 o 14.10 h a 4.11.2012 o 15.40h.

4. Obec eviduje niekoľko opozorení občanov na zaburinené neutržiavané pozemky dokonca v jej intraviláne. Majitelia po vyzvaní svoje pozemky dali do poriadku. Kto má na starosti kontrolu v takýchto prípadoch a či sú vôbec možné nejaké sankcie voči majiteľom?

Obec donedávna evidovala dve sťažnosti ohľadne zaburinených pozemkov, nachádzajúcich sa v intraviláne obce, ktoré majitelia, ihneď po mojom vyzvaní, dali do poriadku. Aby sa podobné prípady nezopakovali je potrebné, aby každý z nás mal oči otvorené a upozorňoval hlavne členov obecného zastupiteľstva, mňa i členov komisie pre životné prostredie na uvedené neutržiavané pozemky. Takýchto vlastníkov pozemkov budeme vyzývať na ich

úpravu a v prípade, že na výzvu nebudú včas reagovať, budú tieto prípady odstúpené na Obvodný úrad odbor pozemkový Nové Mesto nad Váhom, ktorý ich bude riešiť. Na môj podnet OZ uznesením č. 189/2012 ukladalo predsedovi a členom komisie ochrany životného prostredia pravidelne upozorňovať na všetky lokality v obci, kde si vlastníci pozemkov neplnia povinnosti ohľadom starostlivosti o svoje pozemky.

5. Na OcÚ sa práve rekonštruujú sociálne zariadenia slúžiace pre kultúrny dom. Kedy sa práce majú dokončiť?

V tomto období prebiehajú práce na rekonštrukcii sociálnych zariadení, ktoré slúžia pre potreby kultúrneho domu. Práce realizuje firma REX, ktorá bola vybraná výberovou komisiou a schválená obecným zastupiteľstvom. Nakoľko na 20.októbra 2012 je v kultúrnom dome naplánovaný nultý ročník „Dňa obce“, ktorý poriada kultúrna komisia v spolupráci so základnou školou, musí byť rekonštrukcia sociálnych zariadení do tohto termínu ukončená.

6. Čo očakávate od nultého ročníka „Dňa obce“?

Usporiadať Deň obce alebo nie? Túto otázku som ešte na jar nastolil kultúrnej komisii. Kultúrna komisia prechádzala v tomto roku zmenami. Vo funkcií predsedu komisie vystriedala p. Jaroslava Zbudilu Mgr. Martina Striežencová. V dôsledku personálnych zmien na obecnom úrade od apríla kultúrnu činnosť v obci začala vykonávať p. Janka Ježovicová. Postupne dochádzalo i k zmene zloženia komisie. Zdá sa, že komisia je už stabilizovaná a jej činnosť zdarne pokračuje. Asi pred mesiacom vyšla iniciatíva zo základnej školy, že by chceli uskutočniť slovenský rekord v pečení mrežovníka. Stanovili si cieľ zhotoviť 20 m tohto koláča. Keďže je to náročná činnosť a zamestná viacero ľudí, členovia kultúrnej komisie sa zhodli na tom, že „k mrežovníku“ pripraví sprievodné podujatia, na ktorých sa môžu zabaviť všetky vekové kategórie. Túto myšlienku rozšírili a zapojili do pripravovanej akcie okrem základnej školy i materskú školu, obecný hasičský zbor i našich dôchodcov. Pripravujú podujatie, na ktorom sa môžu podieľať od malých detí až po seniorov všetci. A to sa mi páči. Vždy budem podporovať aktivity, ktoré budú obec spájať, aby ľudia nachádzali k sebe cestu i cez takéto podujatia. Aby si oddýchli, uvoľnili sa a prežili pekné chvíle – veď si to napokon zaslúžia. A je jedno ako túto akciu nazveme. Deň obce alebo Jesenný deň Beckova. Dôležité bude, aby sa ľudia zabavili, aby sa stretli, porozprávali sa. Aspoň raz za čas je potrebné trochu „přibrzdiť“ a načerpať energiu a túto

možnosť im ponúkame. A čo popriat ženám, ktoré sa podujali zhotoviť „maximrežák“? Nuž, nech sa im dielo podarí – všetci im budeme držať palce.

7. Ako sa Vám páčil Folklorný deň v Slavkove, v našej družobnej obci?

Za seba môžem povedať, že sa mi veľmi páčil. Každý, kto bol prítomný z našej obce, mohol byť nadmieru spokojný, či už s programom, prostredím, ale hlavne starostlivosťou o nás ako priateľov a hostí zo slovenskej strany. Bolo o nás maximálne postarané po všetkých stránkach, za čo je potrebné vedeniu obce Slavkov, ale aj jej občanom, veľmi pekne poďakovať. Škoda len, že okrem mňa sa nikto iný z vedenia obce nezúčastnil. Poďakovanie však patrí aj našim občanom, ktorí, aj keď len v menšom množstve, ale o to úprimnejším spôsobom, prejavili záujem o toto podujatie na pohostinnej Morave.

8. Kedy sa zrealizuje rozšírenie ponuky káblovej televízie o anglický a nemecký kanál a o stanicu Dajto?

Na zasadnutí obecného zastupiteľstva, konaného dňa 7.9.2012 bola

prednesená pripomienka, že v ponuke káblovej televízie nie je žiadny kanál vysielaný v angličtine a nemčine. Na túto skutočnosť poukazujú i zahraniční hostia, ktorí navštevujú Kúriu Beckov. Prevádzkovateľ káblovej televízie pripraví cenovú ponuku a obecné zastupiteľstvo rozhodne o ďalšom postupe pri realizácii výmeny alebo doplnenia staníc káblovej televízie v obci.

9. Je možné zabezpečiť obmedzenie rýchlosti pre autá na „mosteku“ pri vjazde do dediny od Trenčína?

Podľa platnej vyhlášky je maximálna povolená rýchlosť v obci Beckov 50 km/hod. Pred niekoľkými rokmi bola táto otázka nastolená a dopravným inšpektorátom aj zamietnutá. Argumentom bola dostatočne široká komunikácia a chodníky po obidvoch stranách. V prípade, že táto otázka bude obecným zastupiteľstvom znovu nastolená, opätovne sa obrátime so žiadosťou na dopravný inšpektorát a príslušné kompetentné orgány.

Pán starosta, ďakujeme za informácie a do ďalšej práce želáme veľa úspechov!

Pripravila D. Badžgoňová

ODPREDAJ NEPOTREBNÉHO MAJETKU

OBEC BECKOV na základe prijatého uznesenia obecného zastupiteľstva č. 166/2012 zo dňa 15.6.2012 ponúka na odpredaj vyradený nepotrebný majetok:

stánok ESEX

(stánok, ktorý bol pred rekonštrukciou na hrade Beckov)

Najnižšia cena je 550,- eur, s tým že predaj sa uskutoční za najvyššiu ponúknutú cenu. Záujemcovia môžu doručiť svoje cenové ponuky do podateľne Obce. V prípade záujmu možnosť osobnej obhliadky uvedeného stánku po predchádzajúcom dohovore so starostom obce, tel. č. 0905 506 021.

Kultúrna komisia pri OZ v Beckove v spolupráci so ZŠ s MŠ Jozefa Miloslava Hurbana Vás srdečne pozýva na

Jesenný deň Beckova,

ktorý sa uskutoční v sobotu 20.10.2012 o 13,30 hod. v priestoroch kultúrneho domu a jeho okolia. Spoločnými silami sa pokúsime vytvoriť slovenský rekord v zhotovení koláča mrežovníka.

SPRIEVODNÝMI AKCIAMI TOHTO PODUJATIA BUDÚ:

- športové súťaže
- súťaž o najoriginálnejšie vyzdobenú tekvicu
- výstava „Dary zeme“
- ukážka požiarneho zásahu

PRE DETI

- tvorivé dielničky: kreslenie, vymalovávanie, modelovanie
- trampolína
- skákací hrad

OBČERSTVENIE JE ZABEZPEČENÉ.

Otvorenie školského roka 2012 - 2013

3. september 2012

Posledné dni augusta sme veľmi dôkladne sledovali hlavne my, „školou povinní“. Starší prezerali kalendár spredu, zozadu, listovali v ňom s nádejou, či sa v ňom predsa len nezatúlal nejaký voľný, stratený týždeň, alebo aspoň zopár dní... Nič zvláštne sa však nekonalo.

Škola sa dnes otvorila dokorán a všetkých nás srdečne víta.

Mnohí z Vás máte množstvo zážitkov z prázdnin, videli ste krásne kúty Slovenska, niektorí zažili pobyt pri mori, iní pobyty v detských táborech. No cení sa hlavne to, že prázdniny slúžili na oddych a regeneráciu našich síl, počasie nám to umožnilo a až na pár prípadov, všetci sme sa vrátili do školy zdraví, odpočinutí, plní sily a odhodlania pracovať s plným nasadením celých 10 mesiacov. Na úvod zopár čísel. K dnešnému dňu je v našej škole v 9 triedach 146 žiakov, o 2 viac ako vlni. Do ŠKD sa prihlásilo okolo 30 detí.

Dnes – 3. September, bude pre mnohých z Vás zaujímavý.

Pre deviatakov, ktorí tu stoja poslednýkrát ako žiaci ZŠ – od Vás sa očakáva, že v tomto ročníku dokončíte základy budúceho poznania vied, rozvoja citovej i sociálnej oblasti, stanete sa absolventmi, ktorých radi príjmu na ďalšie vzdelávanie do škôl a učilíšť.

Ale hlavne pre prvákov, ktorí už boli nedočkaví a zvedaví, ako to tu vo veľkej škole bude. Nemusíte mať obavy, všetko je pripravené. Vaša p. uč. Mirka Geržová sa na Vás teší a je ochotná Vám vo všetkom pomôcť a poradiť. Spolu objavíte, čo je správne a čo nie, spolu s p. uč. Vám každá činnosť pôjde pekne od ruky. I ja sa teším, ako mnohých z Vás budem chváliť a Vaše mená budú počuť všetci žiaci i vyučujúci našej školy.

A Vy ostatní?! Školskú prácu dobre poznáte, ale niekedy preukazujete veľmi málo nadšenia a pracovitosti. Chceme Vás naučiť výbornej pracovnej morálke, pracovitosti, zodpovednosti a mnohým iným potrebným vlastnostiam. To nielen na vyučovacích hodinách, ale aj v mimo vyučovacom čase v spolupráci hlavne s triednymi učiteľmi, ale i s vedúcimi záujmových krúžkov a učiteľmi hudby – Mgr. Františkou Chalániovou, Mgr. Slavomírom Ježkom a so špeciálnou pedagogičkou Mgr. Máriou Ďuríkovou.

Škola je ako po iné roky vyčistená, do zimy sa nám, dúfam, podarí upraviť i areál za školou. Dokončujú sa práce na rekonštrukcii bývalej zásobárne uhlia. Bude slúžiť na voľnočasové aktivity – stolný tenis, tanec, gymnastiku a pod.

Všetkým žiakom, pedagógom, rodičom i priateľom školy želám, aby naša spoločná práca mala zmysel, nech sa naplnia naše i Vaše plány a očakávania.

Mgr. Anežka Ilavská
riaditeľka ZŠ s MŠ J.M. Hurbana v Beckove

FOLKLÓRNY DEŇ V SLAVKOVE

Cesty, zájazdy a naše očakávania

Pri kolektívnych zájazdoch usporiadaných našimi beckovskými organizáciami, či už kultúrnou komisiou pri OcÚ alebo pre tých starších Jednotou dôchodcov, ale aj radou ďalších, či už športových a záujmových spolkov a organizácií, ktorých programovým obsahom sú návštevy rôznych folklórnych podujatí, športových zápolení, poznávanie pamätihodností nielen u nás doma, ale i z druhej strany našich hraníc, najmä z nám blízkej Moravy.

Pred každou takouto cestou pri nástupe do autobusu sme plní očakávaní, čo zaujímavé, pútavé a príjemné tam zažijeme, s kým a s čím nás obohatia naše zážitky. Nebolo tomu inak ani pri odchode na pozvanie našich priateľov z našej družobnej obce Slavkov na „Folklórny deň“, ktorý sa konal v Slavkove 11. augusta 2012. Vzhľadom na nie príliš priaznivé poveternostné podmienky, v tých našich očakávaniach a predstavách dominovala túžba, aby čím skôr prestalo pršať. Veď to počasie vyzeralo byť skôr aprílovým ako počasie augusta. Ale vzhľadom na v autobuse dosť neobsadených miest, naša túžba bola zameraná aj na to, aby nás do plánovaného odjazdu prišlo čo najviac, aspoň tých na zájazd prihlásených, ktorí sa bez ospravedlnenia k autobusu zatiaľ nedostavili. Nuž, ale napokon sme, aby sme nezmeškali termín plánovaného začatia programu, z Beckova i napriek tomu, že nás až tak veľa nebolo, odišli. Nuž, takýto, nie priam najveselší, bol náš odjazd z Beckova.

Pokračovanie našej cesty po hranice s Moravou nám ubehlo, ani sme sa nenazdali a už sme stúpali serpentinami pod Javorinu, kde to vyzeralo dosť skepticky, lebo sme sa dostali do prudkého lejaka, ktorý nás sprevádzal nejakú dobu ešte aj počas zostupu z výšin do doliny, ale postupným vyjasňovaním sa nám začala plniť naša túžba, ktorá sa po úplnom vyjasnení stala skutočnosťou. Nepršalo a usilovní pracovníci slavkovskej „údržby“ zametali vodu z tanečného pódia, ktoré bolo uprostred ihriska zo všetkých strán obklopené veľkými stanmi a krytou tribúnou. Program tvorilo 16 vystúpení folklórnych, tanečných, speváckych a hudobných skupín moravských aj slovenských súborov. Z tých našich to bol súbor Javorinka z Lubiny, prehliadka krojov z Moravského Lieskového a súbor Kasanka taktiež z Moravského Lieskového. Popri vystúpení folklórnych súborov

súčasťou dňa bol tiež bohatý jarmok, ktorý tvorilo vyše 20 stánkov s predajom domácich remeselníckych a poľnohospodárskych produktov. Samozrejme, nechýbalo ani občerstvenie a nejaká jarmočná zájedka, čo ponúkali aj niektoré zo stánkov, ale i výčapné a bufetové zariadenia pod prístreškami príľahlých priestorov ihriska. Treba zvýrazniť skutočnosť, že samotné otvorenie slavkovského folklórneho dňa malo slávnostný charakter.

Starosta obce Slavkov Libor Švardala s členkami ZO JDS v Beckove s Valériou Beňovou a Máriou Minárikovou, predsedníčkou ZO JDS

Uskutočnili ho pozdravné prejavy starostov družobných obcí Slavkova a Beckova a ich plány predstávajú o budúcej perspektíve vzájomných slovensko-moravských kultúrnych a spoločenských podujatí medzi Beckovom, obcou z okresu Nové Mesto nad Váhom a obcou Slavkov z okresu Uherské Hradištie. Počas celého podujatia folklórneho dňa treba vyzdvihnúť prejavujúcu sa srdečnú úroveň priateľského vzťahu oboch našich národov, ale i potrebu ďalšieho rozvoja susedských priateľského spoluzití a ďalšieho upevňovania vzájomnej prospešnosti družobných vzťahov.

To, že naše družobné priateľské vzťahy nie sú iba frázu, prejavovalo sa počas celého dňa a pôsobilo to i v závere tohto podujatia. Posledným bodom folklórneho dňa bolo vynikajúce vystúpenie mužského zboru Slavkovčané, ktoré bolo odmenené bohatým aplauzom, dlhotrvajúcim potleskom.

Záverom celodenného podujatia znelo búrlivé „Beckov, Beckovi!“ a masový potlesk publika s vyvolávaním Beckovčanov k vystúpeniu na pódium. Po krátkej porade, na pódium vystúpili piati beckovskí speváci s ľubozvučne zaspievaním piesne Krásna si vlast moja rodná. Keďže zožali aj oni dlhotrvajúcim potleskom odmenený úspech, dovoľujem si oznámiť, že v tomto „minizbore“ účinkovali štyria muži, a to Peter a Pavol Bánovský, Karol Pavlovič a Jaroslav Straka a za nežné pohľadie to bola Norika Straková. A cestou zo Slavkova bol tento náš spevokol obohatený o všetkých ďalších cestovateľov spievajúcich v autobuse až po vstup do nášho chotára. Spev by bol pokračoval aj ďalej, ale ktosi zvolal: „Veď už sme doma a tu neprší!“

Nový spevácky kvintet pod vedením beckovského starostu (Peter Bánovský, Jaroslav Straka, Norika Straková, Karol Pavlovič, Pavol Bánovský)

Štefan Graca
foto: Martin Minárik

Túlavá kamera vychutnáva Slovensko

Trenčiansky kraj a Podunajsko

Česká televízia (ČT1) uviedla 18.9.2012 v čase od 21.05 hod do 21.35 hod ďalšiu časť svojho cyklu „Túlavá kamera vychutnáva Slovensko“. Tentoraz navštívila Trenčiansky kraj a Podunajsko. Citujeme: „Tradičnú výrobu, ľudovú remesla a zaujímavé technické pamiatky týchto dvoch regiónov predstaví Iveta Toušlová a Josef Maršál. Režie J. Čermák.“

Po návšteve Trenčianskeho hradu sa moderátorka Iveta Toušlová vybrala na Beckovský hrad na „dostaveničko“ s Bludnými rytiermi, ktorí opanovali Beckovský hrad – Castrum Blundix (hrad bludisko). Sprievodkyňa Patrícia Proksová jej vysvetľuje systém schodov a chodieb, ktoré viedli z dolného nádvorja na horné vytvárajúc bludisko a po ktorých mohli vystupovať len po jednom. Kastelán hradu Jaroslav Matejka predviedol so svojimi kolegami stredovekú zbraň zvanú onager, ktorú pomenovali podľa druhu osla, lebo po streľbe skáče. Moderátorka Iveta si mohla sama zaštrielť. Ďalšie stredoveké zbrane, ktoré predviedli Bludní, boli trebušety; ich úlohou bolo zboriť a podpáliť paláce vo vnútri hradu. Replika onagera na Beckovskom hrade má 6 metrov, skutočné katapulty boli 3x väčšie; dávali im ženské mená. Moderátorka spomenula aj stredovekých majiteľov hradu Matúša Čáka Trenčianskeho a Stibora zo Stiboríc. Napokon ochutnala dobovú kuchyňu, konkrétne špenátové pirohy hneď na dva spôsoby – jedny vysmažené a druhé varené vo vode (recept: špaldová alebo grahamová múka a biela múka sa zmieša s vodou, olejom a bylinami; z vypracovaného cesta vykrojíme kolieska, ktoré sa po vložení plnky spoja a varia v osolenej vode alebo vysmážajú na masle; plnka: špenát, tvrdý syr, hrozienka, rozmarín, majoránka, soľ, šafran, vajčička); na omáčku treba kyslú smotanu, soľ, čierne korenie, kôpor a cesnak). Recept pochádza z knižky z 15. storočia, ako prezradila kuchárka Renáta Zubčoková. Cca po 10 minútach sa túlavá kamera pobrala na návštevu k Dunaju. **(b)**

Pozri video: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10437795967-toulava-kamera-vychutnava-slovensko/212563231180011/>

Postreh zo Zadaru

V dňoch od 30.6.2012 do 8.7.2012 som bol na dovolenke v Chorvátsku, v srdci Dalmácie, v meste Zadar, konkrétne v hoteli DONAT, časť Bórik, kde sa nachádza viac hotelov a tieto patria cestovnej kancelárii z Nemecka. Bol som tam s rodinou už viackrát a vždy sme spokojní s výborne vytvorenými podmienkami a poriadkom. Upútala ma

jedna vec, a to vláčik (na foto), ktorý premáva z hotelového komplexu Bórik do centra starého Zadaru, vzdialenosť cca 3 kilometre po bežnej komunikácii okolo prístavov pre malé lode. Cena jedného lístka bez spiatočného je 20 chorvátskych kún, čo je 3,50 eura. Vláčik odchádza z komplexu každú hodinu. Záujem, najmä detí, je obrovský. Svoju premávku začína o 9. hodine ráno a končí o 22. hodine v noci. Posledný príchod z mesta má o 23.

hodine. Zrejme sa táto turistická atrakcia vyplatí. Vláčik a vagóny sú na automobilových kolečkách, čiže pohybuje sa kade potrebuje.

V Beckove sa hovorilo, že sa uvažuje s takouto atrakciou od obecného úradu k cukrárni. Na tomto príklade vidno, že aj takéto veci sú reálne.

Pavol Hladký, foto: lokomotíva vláčika a celá súprava

Obnovená ulica

Kráčajúc ulicami Beckova napína ma pocit hrdosti na to odkiaľ pochádzam a kde žijem. Beckov mám naozaj rád, často si ho prejdem. Domy sú starostlivo udržiavané, rozkvitnuté okná a záhradky lahodia obyvateľom i turistom. Nájdu sa aj také, ktoré sú neudržiavané, neobývané, lebo nikomu sa nechce očistiť ich okolie od zeliny. Radšej znečistia udržiavaný trávnik druhým. Ale tých je, našťastie, menej.

Tohto roku dokončená rekonštrukcia ulice smerom do historického podhradia je príkladom, ale aj výzvou pokračovať ďalej v obnove a rekonštrukcii celého podhradia. Pre zaujímavosť len uvediem, že kedysi sa časť od kúrie po koniec bývalého domu dôchodcov nazývala po beckovský „vnútram mestom“ a smerom ďalej „dolu rínom“. I tam je trocha nostalgie za minulosťou. Ale to je na inú tému.

Mali by sme si uvedomiť, že to, čo sa za posledné obdobie v Beckove vybudovalo, nie je samozrejmosť, ktorú nám dal niekto zadarmo. Je to veľká investícia, ku ktorej by sme sa mali správať kladne, aby slúžila čo najdlhšie. Dnes je Beckov iný ako pred 10-30 rokmi, preto turistov treba vítať v upravenom prostredí, len tak sa nám vrátia o rok znova.

Lubomír Paulus, foto: D. Badžoňová

Napísali o nás...

V MY-Trenčianske noviny č. 35 z 3.9.2012.

Redaktorky Jana Rusňáková a Luboslava Sedláková v článku O svadby na hradoch je veľký záujem - Na našich hradoch majú svadbu väčšinou domáci informujú, že snúbenci si musia dohodnúť termín sobáša aj rok vopred. Svadby na hradoch sa konajú od mája do septembra a využívajú ich domáce páry, prípadne zmiešané, keď jeden je cudzinec. Najdlhšie sobášia na Bojnicksom hrade, kde ročne zosobášia okolo 90 párov. Trenčiansky hrad vyhľadá ročne asi stovka párov. Priemerne sedemnást sobášov sa koná na Oravskom hrade, kde sa konajú aj cirkevné obrady.

A ako je to s Beckovským hradom? Novinárky sa spýtali starostu: bude to možno o rok, keď dokončíme kaplnku na hrade. Nezabudli pripomenúť, že v obci sa mladí sobášia aj v kúrii (historický kaštieľ) a v sobášnej sieni kultúrneho domu a na hrad sa chodia aspoň fotografovať. Popri mladom páre pod Trenčianskym hradom uverejnili fotografiu beckovskej hradnej kaplnky zvonka. **(b)**

Lukostrel'ba čistí myseľ

Na hradnom centrálnom nádvorí ste počas letných víkendov mohli stretnúť osamelú postavu muža, ktorý čakal na odvážnych turistov. **Adam Kuchta** (22) je skutočne multifunkčná osoba - lukostrelec, Bludný rytier, huslista, príležitostná vtáčia matka a hlavne vtipný priateľský človek s veľkým srdcom, ktorý rád varí a naučí vás aj strieľať.

Prečo si sa začal venovať lukostrelbe?

Raz, keď sme boli s mamou na dovolenke v Tunise, strieľal pri hoteli z luku nejaký Arab, vyskúšal som si to a veľmi ma to začalo baviť. Bol som asi piatak. Najskôr som sa k tejto činnosti nevedel nijakým spôsobom dostať, ale o rok či dva som objavil lukostrelecký krúžok v Piešťanoch, odkiaľ pochádzam. Dedko mi kúpil biely olympijský luk, ktorý mám dodnes odložený, a tak som začal naplno trénovať v CVČ Ahoj. Postupom času mi to už nič nedávalo, robil som pokusy teda sám. Dostal som sa k tradičnej lukostrelbe, k starým lukom bez mieridiel či iných pomôcok. V porovnaní s mojím olympijským lukom to bolo náročnejšie, ale zaujímavejšie. Práve takéto typy lukov vyrábala otec mojej bývalej priateľky, ukázal mi čaro tohto športu. Zistil som, že to nie je len o tom, ako si niečo nastavíte a idete na vec, ale že sa naplno sústredíte, vyčistíte hlavu. Neskôr som ako stredoškolač vyučoval tento šport v CVČ decká, ale popri štúdiu na vysokej škole som to už všetko nestíhal. Medzitým som bol aj v Amerike, kde som sa zahľbil do tajov loveckej lukostrelby z kladkových lukov.

A čo si teda zistil? Ako si sa tam dostal?

Je to komplikované. Jeden vzdialený príbuzný, ktorý býva v Chicagu, pracoval na projekte Apollo 11 ako letecký inžinier. Vždy ho bavila lukostrelba, to máme spoločné, a po skončení projektu, keď už nemal prácu, zaoberal sa aerodynamikou šípov a loveckých hrotov, ktoré dovtedy boli síce účinné, ale chcel ich vylepšiť. Založil si v garáži malú firmu, ktorá vyrábala lovecké hroty pre lov s kladkovým lukom. Rodinu som navštívil dvakrát v rámci jazykového a poznávacieho pobytu. Keďže už v tom čase som sa venoval tejto záľube, vypomáhal som mu, spoznával tajne lukostrelby a predovšetkým sa zdokonaľoval. Zistil som, že vyrobiť správne luk a všetko potrebné príslušenstvo, je neuveriteľne náročné. O to viac si tento šport vážim. Bola to skvelá skúsenosť.

Kolko sa tomu venuješ? Skúšal si aj niečo iné?

Ako malý som skúšal všeličo, ale z finančných dôvodov som nemohol mať všetko. Veci mimo bývania a oblečenia boli pre nás luxus, žijem totiž len s mamou. Keď však dedko videl, že by zo mňa niečo mohlo byť, vybrali sme spoločne luk a začal som sa tomu aktívne venovať. Trvá to už zhruba osem, deväť rokov.

Huslista Adam

Povedz nám stručne niečo z histórie lukostrelby.

Je to skutočne obšiahla téma, pretože luk sa používa už od nepamäti. Je to prvá strelná zbraň, s ktorou, odhliadnuc od menej účinného praku, sa dalo prvýkrát loviť na väčšiu vzdialenosť. V počiatkoch sa používali len kamenné hroty šípov a primitívne opracované drevo. Postupne sa luk vyvíjal na čoraz dokonalejšiu, premyslenejšiu zbraň, ktorá mohla účinnejšie skolíť zvierca, odstrániť protivníka a preraziť zlepšujúcu sa zbroj. V stredoveku boli luky v Európe i v Ázii už na takej úrovni, že tréningoví

strelci dokázali vďaka napínacej sile prepichnúť zbroj nepriateľa úplne bez problémov. Bolo to zapríčinené tým, že hrot šípov bol zložený z viacerých druhov kovu. Musel byť dostatočne pružný, aby sa neroztrieštil na plátoch brnenia, a zároveň tvrdý, aby ju dokázal preraziť. Samozrejme, s príchodom kuší a palných zbraní sú luky na ústupe. Lukostrelba je však najtypickejšia pre anglický národ s dlhými lukmi. Bola to veľmi dobre zorganizovaná sku-

pina ľudí, výcvik u nich prebiehal dlhé roky. Na vykopávkach sa zistilo, že kostra týchto lukostrelcov bola asymetrická. Jedna polovica tela, ruka a chrbát, boli zhrubnuté, doslova zdeformované ich profesiou. Je to prirodzené, nedá sa to naučiť za rok či dva, musíte dlho trénovať, veľa strieľať. Celý život sa zdokonaľujete.

Treba na to nejaké fyzické predpoklady?

Predpoklady nehrajú rolu, strieľať môže takmer ktokoľvek. Musíte mať len trpezlivosť a čas, nič viac. Jasné, potrebujete na to aj financie. Ale treba si uvážiť, či chcete strieľať pre zábavu alebo súťažne, či chcete poľovať alebo lámať diaľkové rekordy.

Prvý lukostrelecký turnaj - streľba z vyhliadkovej veže

A čo ty? Robíš to len rekreačne alebo aj súťažne?

Skôr rekreačne, pre zábavu. Skúšal som to aj súťažne, ale nebolo to nič extra. Na Majstrovstvách Slovenska som bol síce deviaty a hoci nás tam bolo dosť, okolo stopäťdesiat, v mojej kategórii nesúperilo mnoho ľudí. Takže tak.

Kolko máš lukov, vyrobil si nejaký sám? Čo všetko je vo výbave lukostrelca? Máš aj iné zbrane?

Jeden som už vyrobil, ale, poviem to narovinu, je to taká strašná drina, že radšej dám peniaze za nový luk, ako ho vyrábať sám. V tomto som dosť pohodlný človek. Inak mám okolo osem kusov v cene asi od 70 do 250 eur. Samozrejme, potrebujete aj šípy, chrániče na predlaktia i prsty a ďalšie veci na údržbu. Je to drahá záležitosť. Okrem toho vlastnime aj kušu, mamine som ju podaroval k narodeninám. Vlastne, mama sa k tomuto celému dostala prostredníctvom mňa.

Inšpiroval si mamu, začali sa tomu vďaka tebe aktívne venovať aj ďalší ľudia? Myslíš, že rastie záujem o lukostrelbu?

Určite áno, luky i príslušenstvo sú dostupnejšie. Je to atraktívny šport. Väčšina ľudí, ktorých som počas strednej trénoval, pri tom dodnes zostala. Od začiatku boli šikovní, veľmi ich to bavilo, zotvali a ja som veľmi rád.

Aktuálne ťa ľudia môžu stretnúť na hrade Beckov. Baví ťa to tu?

Jasné, máme tu krásne sprievodkyne, upratovačky a tak.

Čo je na tejto práci najnáročnejšie?

Popravde, niekedy je náročné nevynadať ľuďom, držať jazyk za zubami a nenechať sa vytočiť. Nemám rád tvrdohlavých ľudí, ktorí si nedajú poradiť, lebo to vedia najlepšie. Nejde len o lukostrelbu, ale keď vami niekto pohrda len preto, že ste... to je ťažko povedať. No o tom je celý život – treba vedieť, kedy zaťaf zuby.

Čo ťa vie najviac naštvať? Napr. keď turisti prekračujú lano?

Jaj, to! Ja že prázdna chladnička či teplé pivo? Áno, ľudia sa tvária, že to lano nevidia, alebo že je na okrasu. Neuvedomujú si, že luk je zbraň. Hoci nie všetky z nich sú silné, každého len trápi, či si nevystrelí oko, ale že ho to môže príspeďník k zemi, že dokáže ublížiť iným, to je nepodstatné.

Máš nejaké vtipné zážitky?

(Smiech) Raz sa mi sem pripotácal Čech, okolo kopa ľudí a on na to: „To bych měl být asi střizlivej, víd?“ A na šupu trafil stred. Niektoré veci sú situačné.

Odveká otázka – kto je šikovnejší? Muži či ženy?

Asi si trochu naložím do hniezda, ale ženy sú trpezlivejšie, menej tvrdohlavé, dajú si poradiť. No muži strieľajú tiež dobre.

Prečo si sa rozhodol zorganizovať lukostrelecký turnaj na hrade Beckov?

6. októbra sa konal prvý turnaj v tradičnej lukostrelbe a takýchto turnajov – zameraných iba na streľbu z lukov bez moderných doplnkov ako mieridlá, stabilizátory a základy na šípy – je menej. Nevieť, či sa na niektorom zo

slovenských hradov usporadúva podobná akcia. Ak áno, je to veľká rarita. Ľudia sa dosť tešili na túto priateľskú akciu. Nestrieľalo sa o zlaté gate ani o nič iné. Chceli sme sa stretnúť, zastreliť si, osláviť víťazstvo, resp. prehru a ísť domov.

Ako hodnotíš toto stretnutie?

Turnaj dopadol nad očakávanie, všetci sme boli spokojní – súťažiaci aj organizátori, ktorí mi veľmi pomohli. Napriek tomu, že to bol prvý ročník a začínali sme z ničoho pár týždňov predtým, ohlasy súťažiach aj divákov boli povzbudivé. Mám čo robiť do jari, kedy bude ďalší turnaj, aby som povymýšľal nové zákerné nástrahy a disciplíny. Počas akcie sme sa uistili, že to môže fungovať v takom duchu, v akom sme začali a plánovali. To znamená, čo najviac pohyblivých terčov, logických úloh a časových obmedzení, aby si súťažiaci otestovali svoje zručnosti v praktickej strelbe. K úrazom nedošlo, aj keď pár šípov sa polámalo. Ale keďže sa to konalo v priestoroch kamenného hradu, dalo sa to čakať. Účastníci, malí i veľkí, prisľúbili, že sa vrátia aj o rok. Dokonca aj niekoľko turistov prejavilo záujem o účasť na jarom 2. ročníku v klasickej lukostrelbe.

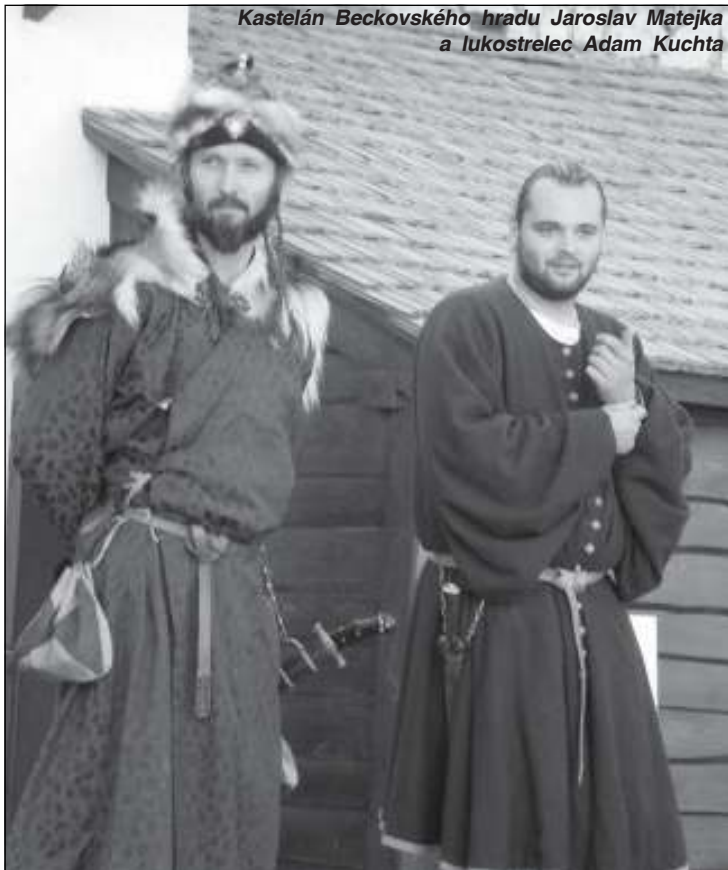
Vraví sa, že zbraň je taká nebezpečná, ako je jej majiteľ. Vedel by si vystreliť na niekoho, na niečo?

S tým extra problém nemám. Jasné, rozmyslel by som si vystreliť na človeka, nechce sa mi sedieť v base, ale v prípade potreby... nie je na škodu mať doma zbraň pod posteľou kvôli sebeobrane. Keď som bol v Amerike, dva týždne som poľoval na vysokú zver. Nebolo mi to síce úplne ľahostajné, predsa len ide o živé stvorenia, ale v konečnom dôsledku sú na jedenie.

Neláka ťa zasiahnúť poletujúce vtáky?

Nie, sú to krásne zvieratká. Mám k nim pozitívny vzťah. Raz v júli som išiel k studni na hrade, počul som, že tam hniezdia výry. Nachádzala sa tam matka s dvomi spokojnými mláďatami, ktoré sa v tom období učili lietať. Asi dva dni na to nám prišiel jeden návštevník povedať, že náš cvičený dravec leží vyslabnutý pri studni. Hneď som vedel, že to musí byť výr vypadnutý z hniezda. Našiel som ho bez matky, bez súrodenca, zrejme sa dlho a bezúspešne pokúšal preletieť hradbu. Bol zalezený v kríku, vystrašený. Dovolil mi vložiť ho späť do hniezda. Bolo mi ho ľúto. Volal som kamarátke sokoliarke, aby mi poradila, čo s ním. Mal som dve možnosti – buď ho zaveziem do sokoliarne, alebo ho skúsím prikrmovať. Keďže som ho nechcel definitívne pripraviť o slobodu, šiel som do obchodu kúpiť pečienku. Nakoniec zosielal a odletel. Snáď sa mu dobre darí a o rok tu budú aj ďalší. Asi o týždeň neskôr mi Bludní vraveli, že hore v kaplnke je opustená poštolka, či sa aj o ňu nechcem postarať. Kým som ju asi tri dni, dokonca jej začali pribúdať myši, asi ju znovuobjavila a dokrmovala matka. Potom som to vzdal, potrebný som už nebol, lebo zvládla lietať sama a opustila hrad. (Pozn. red.: poštolku – odborne sokol myšiar, ktorý patrí k najrozšírenejším dravcom v strednej

Kastelán Beckovského hradu Jaroslav Matejka a lukostrelec Adam Kuchta

Európe – dokrmoval nielen Adam, ale starali sa o ňu aj Ľudka Habšudová i robotníci na hrade Beckov, za čo im všetkým patrí obrovská vďaka.)

Ako si sa dostal k Bludným?

Najskôr som ako lukostrelec začínal v skupine Rytieri Dračieho rádu z Trnavy. S Bludnými sme sa stretávali na akciách, spriatelili som sa s kastelánom Ing. Jarom Matejkom, so všetkými sme si padli do oka. Hoci sme sa snažili zachrániť našu skupinu, fungovať ďalej, skončilo to fiaskom, hodným histórie Dračieho rádu. Rozpadli sme sa a pod krídla si nás vzalo združenie Bludných, za čo som im vďačný. Som tu spokojný. Vlastným aj zbroj, ale nerád chodím do priameho, kontaktného súboja, skôr uprednostňujem pozíciu strelca.

Prvý lukostrelecký turnaj

Máš nejaké ďalšie záľuby? Čo študuješ?

Študujem na VŠMU v Bratislave. Na filmovej fakulte sa zaoberám zvukovou skladbou, čo je zároveň aj môj koníček a viac-menej i obživa, keďže sa snažím vypomáhať mame. Vo voľnom čase som na hrade, chodím na natáčania, venujem sa postprodukcii. Okrem toho občas hosťujem v novomestskej skupine Fuera Fondo ako huslista.

Takže zaznejú nejaké romantické skladby na hrade?

Skôr nie. Hoci som chodil na konzervatórium, nie som sólový hráč, keď tak sólový spevák. Pod balkónom som už spieval a áno, bol som vo veselej nálade.

Ako to všetko stíhaš?

Nie je toho až tak veľa. Raz za týždeň idem na tréning, cez víkend si zastreliam na hrade. Školu mám len štyri dni, našťastie, príprava nie je náročná. Buď robím na filmoch, alebo som tu. Dá sa to zvládnuť.

Čo hovoríš na Beckov, ľudí, ako hodnotíš leto?

Veľmi príjemné osadenstvo hradu, stretol som skvelých ľudí, s ktorými sa chcem stretávať aj mimo sezóny cez rok. Musím povedať, že to bolo moje najlepšie strávené leto na Slovensku.

Kristína Jurzová

Hrad Beckov vás pozýva na

HRADNÚ ZABÍJAČKU s Bošáckou pálenkou, ktorá sa bude konať v sobotu 20. októbra 2012 na hradnom nádvorí. Budú sa robiť oškvarky, tlačienka, jaternice, kaša a mnoho ďalších výrobkov. Každý, kto pomôže, odnesie si domov to, na čo má chuť. Po celý čas zabíjačky budú prebiehať ochutnávky zdarma. Návštevníci starší ako 18 rokov budú zdarma ochutnávať aj tradičnú Bošácku pálenku. Vstupné pre obyvateľov Beckova je s 50% zľavou - 2,50 eura.

IM

Domov použitých kníh

Ak ste cez leto navštívili hrad, o čom nepochybujeme, pretože príležitosti bolo neúrekom, určite ste zaregistrovali, že v priestoroch západného paláca sa nachádza Caffé Bánffy. Nejdeme robiť promo tejto kaviarničke, aj keď káva je tam úžasná. V tomto príspevku vás chceme upozorniť na knižnicu, ktorá sa tam nachádza. Ako sa tam dostala? Keď už bola kaviarnička postavená, jedna časť priestorov zívala prázdnotou. Už od začiatku prevádzky sme si vraveli, že by bolo skvelé mať tam police plné kníh, z ktorých by si turisti mohli vyberať, čítať ich a rozjímať. Najskôr sme nevedeli, akým spôsobom to zrealizujeme. Zrazu sme však objavili projekt, ktorý nás nadchol a bol pre nás ako ušitý. Stačili šikovné ruky majstra a začali sme spolupracovať s Domovom použitých kníh.

Ide o neziskové občianske združenie, ktoré zachraňuje knihy z odpadu, kontajnerov či skládok. Ich sídlo je v Bratislave na Tomášikovej ulici č. 4. Nie je to ani antikvariát, ani klasická knižnica. Je to unikátne knižné miesto, ktoré je tvorené z opustených i podarovaných kníh. Dokonca aj ľudia zo zahraničia prispievajú svojimi nepotrebnými kúskami. Do Domova použitých kníh sa prijímajú knihy od jednotlivcov, štátnych inštitúcií i súkromných organizácií.

Možno ste sa aj vy sami rozhodovali, čo urobíte so starými knihami. Smeť či zber papiera? Teraz už nemusíte váhať, ale môžete ich podarovať do priestorov Beckovského hradu, kde si ich prevezmú noví majitelia. Keďže každá kniha má svoju hodnotu, nepohrdneme žiadnym literárnym žánrom. Knihy i tlačoviny v Domove použitých kníh sú určené všetkým čitateľom, priateľom kníh, deťom, mládeži, seniorom. Medzi knihami možno u nás stráviť čas prelistovaním, čítaním, posedieť si s knihou pri dobrej káve. Budeme veľmi radi, ak si knihy z Domova použitých kníh vyberiete a odnesiete do vášho domova alebo odberujete vašich blízkych. Všetky knihy sú čitateľné, niektoré staré, veľakrát prelistované a iné zas úplne nové.

Každý návštevník Domova použitých kníh si môže odniesť knihy podľa svojho výberu, ale aj priniesť tie staré, nepotrebné. Medzi prvými darcami boli p. Ludka Habšudová, p. Jana Soukeniková, kastelán Ing. Jaroslav Matejka a mnohí ďalší pracovníci hradu i turisti. Projekt ocenili nielen návštevníci zo Slovenska, ale i zo zahraničia, ktorí dokonca dobrovoľne prispievajú na chod tejto neziskovej organizácie. Veríme, že pri hľadaní svojej knihy v DPK strávite príjemný čas.

Počas zimných mesiacov budú knihy uskladnené v priestoroch Obecného úradu, kam môžete knihy nosiť. Domov použitých kníh bude pre vás sprístupnený aj počas tradičných vianočných trhov v Beckove. Bezplatne si môžete vybrať knihu podľa svojho gusta a možno objavíte i zaujímavý vianočný dar pre niekoho blízkeho. Tešíme sa na vás!

Kristína Jurzová

Vtipné zážitky sprievodkyní

Zuzka: Myslím, že všetky sprievodkyně majú veľa vtipných zážitkov. Sú to také situačné veci, ktoré už možno vám neprídu teraz také vtipné. Sprievodcovanie nie je len o informovaní, vzdelávaní turistov, ale aj o zábave. Vrávia vám všeličo, pýtajú sa vás na tie najneobvyklejšie veci, a tak odpovedáte, občas si aj vymýšľate, pričom sem-tam si z vás niekto aj urobí žartík. A tak som sa raz stala obeťou jedného pána: „Dobrý deň, slečna, ste z minulosti alebo z prítomnosti?“ Ja: „Podľa oblečenia z minulosti.“ Turista: „Na vykopávku vyzeráte celkom dobre.“ Nevedela som, či je to kompliment alebo nie, ale zasmiali sme sa a pohľad sa začala vo veselom duchu.

Miriama: Mám nezabudnuteľné zážitky z celého leta. Na začiatku som ešte zvykla nosiť žlté šaty, ktoré boli veľkým lákadlom pre mušky, takže sa mi neraz stalo, že ma turisti počas prehliadky oprašovali. Vyzerala som ako žlté mravenisko. A keďže boli všade, bol to trochu problém. Samozrejme, na hrade často fúka, tak sme si museli dávať pozor. Raz, keď som viedla turistov hore schodmi, silno zafučalo a nadvihlo mi šaty. Páni, ktorí tam boli, sa na mňa do konca prehliadky už len usmievali. Vtipný bol aj Čech, čo mi počas prednášky o prevétoch (pozn.: to sú stredoveké toalety) povedal: „Já jsem vždy přemýšlel, proč se říká, že ty seš ale převít. A ono to vlastně znamená, že ty seš takovej hajzlík.“

Margaréta: Keď idete sprievodovať, je toho veľa, čo sa musíte naučiť. Prvé dni nie sú zrovna med lízať, hodia vás do vody a vy musíte plávať. Aj keď sa poctivo pripravujete, nikto vás nepripraví na to, že musíte rozprávať pred davom návštevníkov, ktorí od vás čakajú všetko možné aj nemožné. Takže nervozita tam na začiatku vždy je. V úvode zvyknem hovoriť, kedy tu Štibor žil, dokedy tento hrad vlastnil, kedy ho dostal od Žigmunda atď. Raz som to ale úplne domotala! Povedala som rok, kedy Štibor náš hrad vlastne dostal, ale on už nežil. Dokonca ani jeho syn. A ak ma niekto pozorne počúval, musel sa v tom celom stratíť. Keď som vravela o bludisku, spomínala som, že malo obrannú funkciu a že slúžilo na dezorientáciu nepriateľa. Lenže to slovo dezorientácia sa mi podarilo vysloviť asi až na piatykrát, nemohla som sa vykoktať. Stále zo mňa vychádzalo len dezor... dezor... atď. Keď sa mi to podarilo, dostala som potlesk. Za odmenu som dostala po prehliadke pozvanie na kávu. Občas sa oplatí povedať nejaký „brept“.

Magdaléna: Trapas nastal hneď v prvý deň. Bola som neuveriteľne vystresovaná. Predsa len, hovoriť pred veľkou skupinou ľudí po prvýkrát v živote, to nie len taká maličkosť. Na prvej prehliadke som mala hneď Francúzov. Potešila som sa, že si aspoň oprášim francúzštinu. Niekedy však človek urobí chybu v tých najľahších veciach. Zmyšľala som si slovo chodba a kozub, ktoré sa dosť podobne vyslovujú. Naj-

skôr mi to ani nenapadlo, ale keď nazerali do toho úzkeho kozubu a hľadali tam chodbu a začali sa ma na to podrobnejšie vypytovať, bola to prekérna situácia. Nemohla som im povedať: „Pardon, pomýlila som sa“, tak som im pohotovo odvetila: „Áno, mali tam únikovú chodbu. Keby sem náhodou prenikol nepriateľ, tak mohli tade naši panovníci ujsť, preto si museli strážiť líniu.“ Našťastie, myslím, že mi to uverili. Aj tak na tie panie rada spomínam, bola to vtipná prvá prehliadka.

Paula: Bola som s Margarétkou na jej prvej prehliadke a na konci sa jej jeden pán opýtal, aké hlboké boli tie cisterny na centrálnom nádvorí. Margaréta nevedela, tak som sa rozhodla zaimprovizovať ja. Narýchlo som si vymyslela, že mali objem asi 50 litrov, no namiesto toho som povedala, že boli hlboké 50 metrov. Ten ujo sa dosť začudoval a pýtal sa, či je to tak naozaj. Ja som mu o tom tak presvedčivo hovorila, že mi to musel uveriť. Hneď som si uvedomila, aká je to hlúposť, lebo samotná skala má okolo 60 metrov a nikomu by sa nechcelo kopat 50-metrové cisterny. Ďalší skvelý zážitok som mala aj raz na konci mojej prehliadky. Do kaplnky vletela poštolka, zhodila vedľa mňa mŕtvu myš a vyletela ďalším oknom von. V tom momente nastal výbuch smiechu a bolo po prehliadke.

Kristína: Leto sa už schyľovalo ku koncu a už mi to aj pripadalo čudné, že som nespáchala žiadny trapas. A potom to prišlo počas poslednej nočnej prehliadky, kedy hrad doslova praskal vo švíkoch. Improvizovane ma zavolali k mikrofónu, čo nie je zrovna moja parketa, aby som stručne povedala históriu hradu. Vôbec som s tým nerátala, no musela som. Všetko prebiehalo relatívne v poriadku, až prišla časť, ktorá mala po správnosti znieť takto: „Hrad Beckov sa v maďarčine povie Bolond vár – Bláznivý hrad. Vraj potrebujete bláznovu trúfalosť a ľahký krok devy či víly na to, aby ste ho prešli a nezbláznili sa. Namiesto toho zo mňa vypadlo: „Vraj potrebujete bláznovu trúfalosť a krok ľahkej(!) devy či víly na to, aby ste ho prešli...“ V tom strese

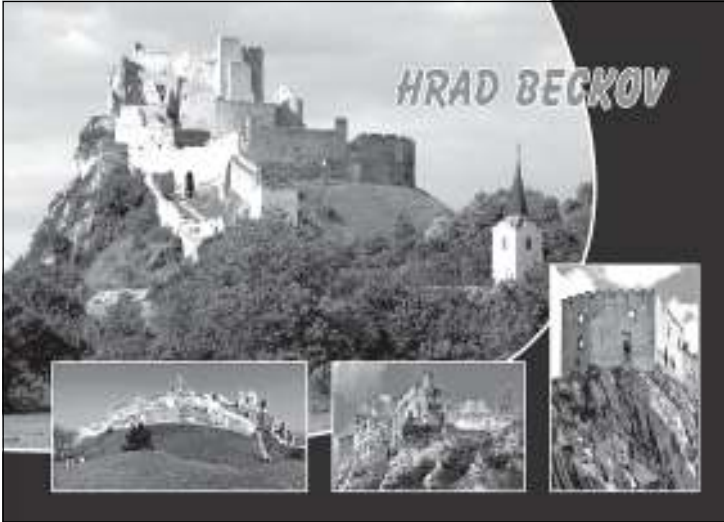

som si to ani neuvedomila, upozornil ma na to až hurónsky smiech ľudí. Samozrejme, rytieri sa toho perfektne chytili a konverzáciu obrátili úplne iným smerom. Ani nechcete vedieť, ako... zrazu sme už všetky boli ľahké. Najskôr ma to vykoľajilo, nevedela som, kde som skončila. Nakoniec sme to zahrli do autu a povedali nejaké stredoveké pikošky aj z tejto oblasti. Aspoň to nebolo nudné. Ale verte či nie, tie červené šaty, ktoré som mala na sebe, boli v porovnaní s mojou tvárou nič. **KJ**

VIDELI SME NA HRADE

Beckovský hrad poskytol svojim návštevníkom hneď po svojom otvorení 19. mája 2012 vo výstavných priestoroch Dolného hradu **štyri výstavy**. Prvá bola pod názvom **Beckovský hrad – sto rokov premien**. Výstava starých pohľadníc zo súkromných zbierok obyvateľov obce. Trvala od mája do konca augusta. Bola inštalovaná v priestoroch po oboch stranách javiska a tematicky rozdelená do štyroch častí podľa roku vydania pohľadníc alebo dátumu odoslania. Všetkých 115 pohľadníc bolo vystavených v 15 vitrínach.

Čo sme mohli vidieť? 31 najstarších pohľadníc Beckovského hradu z obdobia Rakúsko-Uhorskej monarchie. Pohľadnice sú datované rokmi odoslania, a to 1898, 1899, 1903, 1913, ďalšie boli odoslané v rozpätí rokov 1900 až 1918. Napríklad: Pohľadnica s obrázkom Beckovského hradu a s portrétom vojvodu Stibora bola odoslaná 10.1.1899 a druhá, s rovnakým motívom, 19.9.1899; vojvoda Stibor je zobrazený s letopočtami 1347-1414. Pohľad na hrad z obce odoslala Mariška Dubik 10.8.1899 z Beckova.

V druhej skupine bolo 53 pohľadníc, ktoré boli odoslané a niektoré aj vydané v medzivojnovom období v rokoch 1918 až 1939 počas trvania prvej Československej republiky. Zobrazovali Beckovský hrad, obec, ale aj rieku Váh (pohľady na hrad z Trenčianskych Bohuslavíc s kompou na Váhu). Niektoré sú kolorované, iné čiernobiele, niektoré vyšli v nakladateľstve Adolfa Horowitza v Novom Meste nad Váhom v dvadsiatych rokoch (pohľady na župný sirotinec v Beckove). Opakujú sa pohľadnice hradu so židovskou márniciou a cintorínom. Na inej pohľadnici sú ruiny hradnej kaplnky bez ochrannej vnútornej striešky, to znamená, že bola odfotohovaná do roku 1935. V inej vitríne sme videli pohľadnice s bývalým Hotelom Kolár (dnešná kúria Beckov) pod hradom. Kolorované pohľadnice sú z dielne E. Kosa.

V tretej skupine, z obdobia vojnového Slovenského štátu, boli tradičné pohľady na Beckovský hrad, kresba Ľuda Križana a grafika N. Bottka.

Obdobie po druhej svetovej vojne, 50-te a 60-te roky, mapovalo 23 pohľadníc. Boli obohatené o nové pohľady na Beckovský hrad z hlavnej cesty od Trenčína, ale aj pohľady z Obory na južnú stranu hradu. Niektoré fotografie sú menej kvalitné, iné majú vysokú profesionálnu a umeleckú hodnotu – ich autormi sú Ján Halaša, Karol Kállay, a iní (Hajduch, Kanka, Kosák, Pristaš, Nehera).

Najstaršie pohľadnice zachytávajú premeny Beckovského hradu a obce od 90-tych rokov 19. storočia po 80-te roky 20. storočia, teda do začiatku archeologického prieskumu na hrade a jeho následného prvého reštaurovania.

Druhá, súbežne prebiehajúca, bola výstava venovaná pohľadniciam, ktoré navrhla a vydala beckovská rodáčka Jana Soukeníková, rod. Ondrejovičová. **BECKOV – obec a hrad – NA POHĽADNICIACH**. Jana Soukeníková vydala asi najviac druhov pohľadníc Beckova. V priebehu cca 15-tich rokov to bolo vyše 20 druhov. Je autorkou výtvarného návrhu a grafiky, autorom fotografií je jej brat Peter Ondrejovič.

Tretiu expozíciu ZZ Hrad Beckov venovalo opäť tvorbe Jany Soukeníkovej. Tentoraz predstavila svoju maliarsku tvorbu, v tomto prípade úzko zameranú na - **BECKOVSKÝ HRAD na obrazoch Jany Soukeníkovej**. Naša šikovná výtvarníčka v súčasnosti pracuje v grafickom štúdiu v Plzni a zároveň je slobodný umelec. Má svoju reklamnú agentúru a vytvára grafický design kníh (napríklad aj úspešných knižiek Města a obce očima dětí), novín, letákov, pozvánok, pohľadníc... Ako slobodný výtvarník pracuje externé i pre iné reklamné agentúry.

Posledné priestory zaujali exponáty z vlastníctva obce. Štvrtá výstava **Minulosť Beckova na propagačných materiáloch obce** využíva na prezentáciu rôzne propagačné materiály, reprezentačné predmety a publikácie, ktoré obec Beckov vydala v priebehu posledných dvadsiatich rokov. Niektoré predmety súvisia s oslavami 800. výročia prvej písomnej zmienky o obci, iné s Beckovskými slávnosťami, ktoré sa v obci konali každoročne od nultého ročníka v

roku 1998 do roku 2007, kedy obec usporiadala posledný, deviaty, ročník. Najvýznamnejším vydavateľským počínom obce bolo vydanie monografie Beckov I. v roku 2006. Táto vzácna knižka mapuje históriu obce od najstarších, ešte predhistorických, čias do roku 1918. V súčasnosti sa zhromažďuje materiál pre vydanie druhého dielu. Inou veľkou skupinou exponátov sú pohľadnice, ktoré obec sama vydávala alebo nakupovala od rozličných vydavateľov. Značnú časť tvoria pohľadnice z grafickej dielne Jany Soukeníkovej. Ďalšie vyšli v nitrianskom vydavateľstve FOTAR, autorom fotografií je Ing. Ján Tarábek, iné nafotil a vydal Alexander Jiroušek z Agentúry ŠAŠA z Košíc. Štyri pohľadnice Beckova vydal s použitím vlastných fotografií Jiří Foldyna z Trenčianskej Teplej, ktorý je tiež autorom troch obecných novoročienok (2009, 2010, 2011). Z príležitosti 180. výročia narodenia J.M. Hurbana vydala pohľadnice aj Evanjelická cirkev a.v. v roku 1997 s príspevom obce. K najnovším patria drevené pohľadnice, ručne vyrobené, ktoré obec zakúpila od fi Toman z Krnova. K žiadaným spomienkovým predmetom, ktoré sa predávali na Beckovskom hrade do roku 2010 boli keramické hrčky. Vystavené dva sú z výročia prvej písomnej zmienky a na ďalších sú Beckovský hrad a reprodukcia starej pohľadnice z roku 1915. Oblíbeným suvenírom pre návštevníkov sú mince a medaily – vystavené sú pamätne medaile vydané v Roku Hurbana 2007-2008 a k 800. výročiu prvej písomnej zmienky o obci z roku 2008. Vyrobené sú v Kremnici, v Štátnej mincovni, podľa návrhu Viliama Poláka. K propagačným materiálom o obci môžeme zaradiť aj filmy z Beckovských letných slávností a z osláv 800. výročia prvej písomnej zmienky o obci. Z drobných upomienkových predmetov možno vidieť perá, tašky, magnetky, aj niekoľko turistických sprievodcov, skladačku, propagačnú publikáciu Odkaz minulosti a súbor starých rytín. Propagáciu obce v súčasnosti významne zabezpečujú Beckovské noviny, ktoré vychádzajú od roku 1996, dnes máme už XVII. ročník... Výstavy pre ZZ Hrad Beckov pripravila Mgr. Dana Badžgoňová. (b)

68. výročie SNP

SNP bolo najvýznamnejšie ozbrojené vystúpenie slovenského národa. V auguste každý rok si ho na pamätných miestach bojov pripomínajú ešte žijúci účastníci ako i miestni ľudia. Povstania sa zúčastnilo vyše 60 000 ľudí rôznych národov. I keď srdcom povstania bola Banská Bystrica, s výzvou na boj sa rozšírilo po celom Slovensku. V okolí Beckova sa nevyskytovali skupiny partizánov, ale okolité obce zažívali dramatické udalosti. Najväčšie sústredenie bojov bolo pod Javorinou v obciach Cetuna, Bzince pod Javorinou, Lubina. V histórii zostanú zapísané osudy a udalosti roku 1944. Obyvatelia sa zapojili do povstania a pomáhali parti-

zánom, utečencom. Následky boli neraz tragické. Odplata od Nemcov a prisluhovačov PONG, oddielov Edelweiss bola po celom Slovensku. Zanechali po sebe masové hroby umučených. Na týchto miestach sú dnes pamätníky obetiam vojnového besnenia. SNP bolo očistené od mýtu komunistov. Zásľuhu na tom má slovenský národ bez rozdielu rasy, vyznania, národnosti. Je stále príkladom a inšpiráciou, preto by sa nemalo zabúdať na túto udalosť, ale s úctou si ju rok čo rok pripomínať.

Lubomír Paulus

Celoslovenské oslavy 68. výročia Slovenského národného povstania sa konali v Banskej Bystrici v stredu, 29. augusta 2012.

Krajské oslavy usporiadali na vrchu Roh pri Lubine 26. augusta 2012 (na foto). **Fotografia prevzatá z www.nove-mesto.sk**

Hlavné mesto Bratislava pripravilo oslavy na 28. august 2012 a boli spojené s premenovaním Nového mosta na Most SNP, čo je pôvodný názov mosta. (Most stavali v rokoch 1967-1972 podľa projektu inžinierov Arpáda Tesára a Jozefa Zvaru a architektov Jozefa Lacka, Ladislava Kušníra, Ivana Slameňa. Do užívania bol daný 26. augusta 1972. Od roku 1993 do 28.8.2012 niesol názov Nový most.)

Stredoveká móda na Beckovskom hrade

Možno aj vás zaujali krásne kostýmy inšpirované odievaním z obdobia 14. až 16. storočia, ktoré sme mali možnosť vidieť naživo na Bludných rytieroch počas otvorenia Beckovského hradu 19.5.2012, a potom na ďalších vystúpeniach tejto skupiny historického šermu. Okrem šikovnosti v predvádzaní scénok vyniklo aj ich krásne a bežne nevidané ošatenie. Možno práve takto sa obliekal vojvoda Stibor, jeho manželka Dobročňa, rytieri či urodzené dámy, ale aj bežní vojaci, slúžky, kuchárky, remeselníci...

Janka Matejková a Marián Modrovský zo združenia Bludní rytieri: „Naše oblečenie je šité na mieru z prírodného materiálu, z ľanu, konope a vlny, doplnky sú kožené. Aj topánky sú kožené, ručne šité, tak ako v minulosti. Odev som si šila sama, niečo mi šila moja mama. Naše odevy zodpovedajú prelomu 14. a 15. storočia, teda dobe, v ktorej žil Stibor a je to odev nižšej vrstvy, služobníctva, v našom prípade odev kuchárov. Popis odevu: Spodné šaty sa nosili aj ako nočný odev, na nich sa nosila sukňa, ktorá bola od pľiec (šatová sukňa), bola s rukávami alebo bez. Hlava bola vždy pokrytá šatkou, ktorá sa zavila na čepiec. Všetky drobné a užitočné predmety, ktoré dnes nosíme napríklad v kabelke, sa nosili zavesené na opasku, napr. kľúče, lyžica, nôž, kresadlo, kapsička a muži aj pušný prach. Naše oblečenie som šila podľa historických prameňov.

Evka Šipošová – Zelená pani: moje oblečenie je šľachtické, šila mi ho naša krajčírka Renátka Zubčeková, ktorá je odborníčka na reštaurovanie starých látok a má odevnú školu. Obuv je kožená, používala sa bravčová alebo telacia koža.

Lucia Domšová, inak moderátorka na hrade, má oblečenie urodzenej pani, na hlavne závoj s diadérom a krásny kožený opasok vykladaný „drahými kameňmi“. Tolko štvorica z Bludných rytierov.

Martin Homola, tiež z Bludných rytierov - to je už iné oblečenie. Martin má na sebe celoplátovú zbroj rytiera, šľachtica, zo 14. storočia. Zbroj chránila celé telo rytiera, helma na hlavu, kyris na hrudník, kľbová ochrana na lakty, ruky, kolená a nohy, plátová na stehná a holene.

Ochrana hrudníka – kyris, v našom prípade segmentový kyris z plátov z roku okolo 1380, pochádza z hradu Churburg z južného Tirolska, Talianska, kde je vystavený originál. Na zbroji je vyrytá latinská modlitba. Je veľa replík tejto zbroje, jednu vlastní Martin. Pod kyrisom má prešivanicu, ochranný kabát z niekoľkých vrstiev látok. Na opasku mal rytier dýku, meč, brašňu a na chrbte štít. Zbroj bola veľmi ťažká. Krúžková košeľa vážila asi 15 kilogramov, plátová zbroj asi 20 kg, meč 2 kg a štít okolo 5 kg. Kôň bol tiež chránený brnením, musel uniesť vlastnú výzbroj plus rytiera v plnej zbroji.

Text a foto: (b)

ZMENY V SPRÁVNÝCH POPLATKOCH

Zákon č. 145/1995 Z.z. o správnych poplatkoch sa zmenil a doplnil svojou, v poradí už 130. novelou. Zmenili sa v nej a doplnili niektoré poplatky, ktoré sa môžu dotýkať aj vybavovania občanov na našom obecnom úrade. Len pre informáciu, sadzobník správnych poplatkov sa skladá z 22.častí a 272 položiek, ktorý si v prípade potreby môžete nájsť na internete. Uvádzame len niektoré zmeny a nové poplatky. Ďalej pre vysvetlenie, čo neuvádzajú iné periodiká, chceme uviesť, že na základe zmeny slovenskej koruny na euro od 1.januára 2008, kedy vstúpil do platnosti zákon č. 659/2007 Z.z. o zavedení meny euro v Slovenskej republike, sa niektoré správne poplatky znížili zaokrúhlením na celé eurá. Touto novelou sa poplatky len upravili, niektoré sa zvýšili a niektoré pribudli.

V Položke 3 nastali tieto zmeny:

1. Osvedčenie
 - a) podpisu na listine alebo na jej rovnopise, za každý podpis - 1, 50 eura;
 - b) odtlačku úradnej pečiatky a úradného podpisu, za každý odtlačok a za každý podpis - 5 eur;
 - c) podľa Dohovoru o zrušení požiadavky vyššieho overenia zahraničných verejných listín (apostilla) - 10 eur;
2. overenie správnosti údajov v žiadosti o výpis z registra trestov a v žiadosti o odpis registra trestov - 1, 50 eura.

Položka 38 Vydanie rybárskeho lístka:

- a) týždenný - 1, 50 eura;
 - b) mesačný - 3 eurá;
 - c) ročný - 7 eur;
 - d) trojročný 17 eur.
- Oslobodenie od poplatku podľa tejto položky sú oslobodené osoby do pätnásť rokov.

V Položke 60 – stavebná správa nastalo viacero zmien:

Žiadosť o stavebné povolenie a) na stavby na bývanie a na zmeny týchto stavieb pred dokončením

1. na stavbu rodinného domu s obostavaným priestorom podľa projektovej dokumentácie do 600 m³ vrátane - 33 eur; za každých ďalších začatých 100 m³ obostavaného priestoru - 20 eur;
2. na stavbu bytového domu s obostavaným priestorom podľa projektovej dokumentácie do 3000 m³ vrátane - 750 eur; za každých ďalších začatých 1000 m³ obostavaného priestoru - 250 eur;
- b) na stavby na individuálnu rekreáciu (rekreačné chaty, rekreačné domy a záhradkárské chaty) s obostavaným priestorom podľa projektovej dokumentácie do 200 m³ vrátane - 23 eur; za každých ďalších začatých 50 m³ obostavaného priestoru - 20 eur;
- c) na zmeny dokončených stavieb na bývanie alebo individuálnu rekreáciu
 1. rodinný dom - 100 eur;
 2. bytový dom - 750 eur;
 3. stavba na individuálnu rekreáciu - 100 eur;
- d) na stavby, ktoré tvoria doplnkovú funkciu rodinného domu, na prípojky na existujúcu verejnú rozvodnú sieť - 30 eur;
- e) na stavbu garáže s jedným alebo dvoma miestami - 30 eur;
- f) na zmeny dokončených stavieb podľa písmen d) a e) a na zmeny týchto stavieb pred dokončením - 20 eur;
- g) na líniové stavby a zmeny týchto stavieb pred dokončením za každých začatých 100 m - 10 eur;
- h) na ostatné inžinierske stavby s doplnkovou funkciou pre rodinné domy, bytové domy a stavby na individuálnu rekreáciu (podzemné objekty, napr. studne, malé čistiare odpadových vôd a pod.) pre právnickú osobu - 50 eur;
- i) na ostatné neuvedené stavby a na zmeny týchto dokončených stavieb a zmeny stavieb pred dokončením s obostavaným priestorom podľa projektovej dokumentácie do 3000 m³ vrátane - 1000 eur; za každých ďalších začatých 1000 m³ obostavaného priestoru - 300 eur;
- j) na stavby dočasných objektov zariadení staveniska, ak sa vydáva samostatné stavebné povolenie - 50 eur.

Pribudla Položka 60a:

- a) Žiadosť o predĺženie platnosti stavebného povolenia pre právnickú osobu - 100 eur;
- b) Ohlásenie jednoduchej stavby pre právnickú osobu - 30 eur;
- c) Ohlásenie drobnej stavby, stavebných úprav a udržiavacích prác, ohlásenie vybraných telekomunikačných zariadení - 10 eur;
- d) Ohlásenie stavby elektronickej komunikačnej siete, jej prízemnej stavby a výmeny a doplnenia telekomunikačného zariadenia - 80 eur;
- e) Žiadosť o potvrdenie pasportu stavby, ak sa nezachovala pôvodná dokumentácia stavby - 10 eur;
- f) Žiadosť o uloženie opatrenia na susednom pozemku alebo stavbe - 30 eur;

V položke 162 pribudli ďalšie odseky:

- t) Vydanie súhlasu na umiestnenie stavieb malých zdrojov znečisťovania ovzdušia - 5 eur;
- u) Vydanie súhlasu na užívanie stavieb malých zdrojov znečisťovania ovzdušia - 5 eur;
- v) Vydanie súhlasu na zmenu stavby malých zdrojov znečisťovania ovzdušia - 5 eur.

Info OcÚ pripravila Anna Benková

Beckov – plný života

Hrad Beckov bol dlhé roky známy aj ako sídlo unikátnych, na iných hradoch sa nevyskytujúcich – aspoň o nich nevieme – beckovských „kamzíkov“ (na rozdiel od známejších tatranských). Bolo to, ako si všetci obyvatelia nad 50 rokov iste pamätajú, asi pred pol storočím. Pohybovali sa po skalách beckovského brala s neuveriteľnou šikovnosťou. Kozy – skalolezkyne. Tieto vzácné zvieratá zmizli odchodom ich majiteľa z tohto sveta pred štrnástimi rokmi (bol ním Štefan Tlstovič bývajúci v domčeku na rohu popri ceste na hrad).

Neskôr ich vystriedali iné kozičky (tentoraz bol ich majiteľom Ján Uhrina). Malé stádočko každý deň pochodovalo z domu pri lekárni smerom na hrad a späť. Boli disciplinované a skalolezectvu neholdovali. Možno aj preto, že ich gazda im niektoré vrtochy vlastnej kozej povahy skrátka nedovoľil.

V obci bolo istý čas vídať aj iné, väčšie stádo kozičiek Jána Paceka, ktoré občas išli na pašu popri škole pod hrad po hlavnej ceste. Obdivuhodne zvládali prechod cez cestu bez ujmy na svojom počte pri možnom stretnutí s po ceste idúcimi autami. Pred časom sme uverejnili ich fotografiu žeby nových žiakov školy aj v Beckovských novinách.

Ďalšie stádočko sa pásavalo pri Váhu. Jeho majiteľ (Ondrej Úradníček) už tiež nie je medzi nami a kozičky našli svoj domov vo veľkom stáde na salaši. A pokiaľ neumrelí, pasú sa tam dodnes.

Posledné kozie stádo, ktoré možno momentálne v dedine vídať, je stádo kozičiek Jozefa Tekulu. Ich obľúbeným mies-

tom je pasienok Za Vachátkou (smerom od ihriska k Váhu).

Najnovším objavom z čelade kopytníkov je skromná neúnavná dvojica ovečiek, vlastne barančekov, ktoré si rovnako, ako ich predchodkyne, kozičky, zamilovali Beckovský hrad. Deň čo deň čakávajú ráno pri hradnej bráne, aby boli prvé, čo vstúpia na nádvorie. Je tam ich paša. Keby mohli rozprávať ľudskou rečou, ako je to v rozprávkach, určite by pochválili pána kasteľána, že sa v lete veľmi dobre staral o hradný trávník. Dôkazom, že je veľmi chutný, je ich neutíchajúci záujem. Pár ovečiek od Beňovičovcov.

Pre úplnosť treba dodať, že na hrade má domovské právo sokol myšiar, ktorý už celé veki obýva najvyššie položené miesta hradných palácov. Spoločnosť mu robí na letnú sezónu aj dážďovník obyčajný, ktorého majú ochrancovia prírody zapísaného ako ďalšieho obyvateľa Beckovského hradu. Samozrejme, sféry záujmu poštoliek a ovečiek sa neprelínajú, teda je tu istá záruka, že zostanú v pokojnom susedskom spolunažívaní aj naďalej, pokiaľ do ich teritória nevstúpi niekto ďalší. A to sa skoro aj stalo.

Prvý októbrový deň vylákal na turistické chodníčky na dnešné časy dosť netypické stádo, ktoré prebehlo spoza Tehelne cez Oboru a navštívilo okolité záhrady pri hlavnej ceste. Po Obore sa prehánalo stádo prasiatok. Presnejšie, tucet prasiatok. Obyčajné domáce, od Novákovcov v troch veľkostiach. Na hrad sa, našťastie, nedostali. Bol pondelok, brána zatvorená. Možno na budúce otvorí aj im...

A koho ešte vídať na beckovských uličkách? Sem tam psov, ktoré unikli z im pridelného teritória dvorov, či ich majitelia vysadili z auta len tak, nech skúsia šťastie inde; prípadne mačky, ktoré majú na všetky hranice domov a pozemkov vlastný názor. V parku a po celej dedine vídať celoročne ešte krásne hnedočierne alebo hrdzavé veveričky, občas aj ježkov, myšky, piskorov... na Obore a v poliach divé svine, jelene a smrky...

Našťastie, naša obec je stále bohatá na domácu aj voľne žijúcu zver, naozaj je PLNÁ ŽIVOTA. (b), foto: K. Jurzová

Recepty z jesenných plodov

Ponúkame Vám dva recepty na prípravu jedál z tekvice a mrkvy, vhodné na podávanie k mäsu, z kuchyne Mariky Jurčackovej.

TEKVICOVO-MRKVOVÝ PRÍVAROK

Potrebujeme: mrkvu a žltú tekvicu v pomere 1:1, šľahačkovú smotanu, olej podľa výberu (v origináli olivový) alebo maslo; soľ, korenie podľa vlastnej chuti. Postup: Najskôr nastrúhame mrkvu nahrubo a mladú tekvicu, ktorá má ešte mäkké jadierka, nakrájame na malé kocky, a takto pripravené (tekvicu aj s jadierkami) dáme na olej a dusíme do mäka; nepodlievame; nakoniec najemno rozmixujeme, pri mixovaní riedime vodou, v ktorej sme uvarili zemiaky (alebo použijeme mäsový či zeleninový vývar), pridáme šľahačku a prevaríme. Podávame k hovädziemu alebo inému mäsu so zemiakmi (ryžou, knedľou).

MRKVOVÝ ŠALÁT

Na olivovom oleji osmažíme nastrúhanú mrkvu, aby zostala chrumkavá. Po vychladení vmiešame pretlačený cesnak a zalejeme bielym jogurtom. Podávame ako šalát k mäsu. Je to šalát, často používaný v kuchyni Blízkeho východu.

TEKVICA V SLADKOKYSLOM NÁLEVE

Tento recept nám odporúča náš vydavateľ Jiří Foldyna. Veľkú oranžovú tekvicu (ako je na obrázku) olúpeme, dužinu nakrájame na kocky alebo pásiky (mäkký stred s jadierkami nepoužijeme). Kocky zalejeme roztokom z 1 dielu octu a 3 dielov vody na 12 hodín (cez noc). Po vybratí z octového roztoku môžeme pripraviť tekvicu na kyslo alebo na sladko.

Na kyslo: Pripravíme sladkokyslý nálev ako na uhorky buď vlastný (0,70 l vody, 0,25 l octu, 80 g cukru a 25 g soli a korenie podľa chuti), alebo použijeme deko a zalejeme ním tekvicové kocky naložené v pohároch ako pri uhorkách. Sterilizujeme 25 minút pri teplote 85°C pre 1 l nádobu. Vynikajúca príloha k čomukoľvek.

Ešte sladký variant: tekvicu povaríme 10 minút v náleve z 1 litra vody a 0,40 kg cukru s najemno nakrájanou citrónovou alebo pomarančovou kôrou; po vychladnutí plníme do zaváracích pohárov tak, že na dno dáme 1/8 citrónu, 1-2 klinčeky, kúsok škorice a pomarančovej kôry; vložíme uvarenú tekvicu a zalejeme nálevom z 2,5 kg cukru a 3 g kyseliny citrónovej a 1 litra vriacej vody; sterilizujeme 1 l pohár 40 minút pri teplote 85°C. Dobrú chuť! (b)

Veselé a hravé stretnutia detí, rodičov a všetkých kamarátov

V mesiaci september 2012 sa pod záštitou kultúrnej komisie u nás, v obci Beckov, rozbehli stretnutia, ktoré sú určené pre rodičov, mamičky na materskej dovolenke, zaslúžilé mamičky, „tehuľky“, kamarátov, a teda aj pre každého z vás. Stretnutia sú pravidelné a uskutočňujú sa v prostredí našej vynovenej Základnej školy s MŠ J.M. Hurbana v Beckove. Náplňou a takou nosnou myšlienkou týchto stretnutí bolo vytvoriť príjemnú atmosféru pre naše deti všetkých vekových kategórií, mamičky – ale i oteckov a pre každého, kto si chce prísť „podebatovať“ na rôzne, nielen odborné témy. Počas stretnutí, ktoré majú dve časti – v prvej sa mamičky zúčastňujú zaujímavé diskusie s pozvaným odborníkom – **Mgr. Mária Ďuríková**, špec. pedagóg (a v budúcnosti s inými hosťami), na rôzne nielen odborné témy, ako sú napríklad logopédia, špec. pedagogika, detská psychológia, témy zo života mamičiek, zároveň sa môžu naučiť zaujímavé tipy a triky, ako naučiť dieťa vyslovať hlásky, správne rozprávať a dýchať, sústrediť sa na hru a prácu doma aj v škole. Súbežne s prednáškou prebieha v detskom kútiku tvorivé stretnutie pre deti, tiež na rôzne témy – napríklad Príbeh o farebných pastelkách v ZOO. Druhá časť stretnutia je už praktická, kde si v praxi môžu mamičky s deťmi vyskúšať za prítomnosti odborníka rady a tipy, ktoré si vypočuli na prednáške. Prínosom týchto stretnutí je nielen zoznámenie sa medzi rodičmi a deťmi či príjemné posedenie, ale aj zoznámenie sa rodičov a detí s prostredím školy, práca v kolektíve a prehlbovanie rôznych zručností a sústredenia u detí hrou, tvorením a inými aktivitami. Preto všetkých srdečne pozývame a tešíme sa na Vás.

Bc. Lubica Babulicová

Je to viróza alebo chrípka?

Viróza je nekomplikovaná vírusová infekcia horných dýchacích ciest. Je sprevádzaná najčastejšie nádchou, škrabáním v krku, kašľom, zvýšenou teplotou. Viróza nás ale, na rozdiel od chrípky, nepoží do postele. Má mierny priebeh a zbavíme sa jej za pár dní. Na ulahčenie jej priebehu používame bežné lieky, ako sú lieky od teploty, bylinkové čaje, vitamíny, sirupy na podporu vykašliavania, prípravky na kloktanie.

Chrípka sa prejavuje vysokými teplotami, bolesťami celého tela, svalov, kĺbov, suchým dráždivým kašľom, celkovou únavou tela. 100% nás dostane do postele. Prekonaná chrípka obvykle zanechá imunitu proti kmeňu, ktorý telo napadlo. Najviac sú chrípkou postihnutí starí ľudia, ľudia s chronickými ochoreniami a malé deti. Liečba je obdobná ako pri viróze. Vzhľadom na to, že chrípku spôsobuje vírus, v žiadnom prípade sa nelieči antibiotikami. To znamená antipyretiká, vitamíny, pokoj, čaje, sirupy na vykašliavanie.

V dnešných dňoch sa vykonáva očkovanie proti chrípke, hračené zdravotnou poisťovňou u ľudí 60 a viac ročných. Viac informácií získate u Vášho ošetrojúceho lekára. **L.B.**

BECKOVSKÉ FARSKÉ DNI

V dňoch 14.- 16. septembra 2012 sa v Beckove uskutočnil druhý ročník Beckovských farských dní. Otvorilo ho večerné premietanie rozprávky „Kocúr v čižmách“ pod holým nebom. Slávnostná sv. omša na sviatok Sedembolestnej Panny Márie bola začiatkom sobotného dňa, v ktorom si deti vyskúšali svoju šikovnosť a zručnosť v tvorivých dielňach. Vôňa kotlíkového guláša sa niesla celým Beckovom a pochutnali si na ňom animátori a deti všetkých vekových kategórií. Popoludnie sa nieslo v športovom duchu. Nezabudlo sa, veru, ani na večerný futbal, kde sa kopalo hlava nehlava, ale hlavne, že dali góóóó! Nedeľa začala sv. omšou, ochutnávkou nepečenej torty z tvorivých dielní a očakávaním divadelného predstavenia „Hlas volajúceho na púšti“ v podaní trnavských dobrovoľníkov - „Katedralníci“.

Animátori

LETO S NOEMOM

Leto s Noemom a putovanie zvierat do korábu sa počas piatich dní od 19. do 23. augusta 2012 stalo dobrodružstvom pre 43 detí z Beckova, Kočoviec, Starej Turej, Trenčína, Mikšovej a Jablonového. V jednotlivé dni sprevádzané slinkom sa deti zoznamovali a osvojovali si Noemove vlastnosti ako poslušnosť, odvahu, vernosť a lásku. V etapovej hre si vyskúšali šikovnosť, vynaliezavosť, odvahu, ale aj rýchlosť. Atmosféra Londýna 2012 sa preniesla aj na Planinku, kde deti počas celodennej olympiády zvládli jednoduché, ale aj náročnejšie disciplíny. Nezabudnuteľné čaro mala aj nočná vychádzka po lese počas nočnej hry. V posledný deň sa deti stretli na Beckovskom hrade, kde zakotvila Noemova archa.

Animátori

Akcia pre deti – II. Farský víkend 2012

V dňoch 14.-16. septembra 2012 sa uskutočnil II. Farský víkend, ktorý organizoval Rímskokatolícky farský úrad v Beckove a NODAM Beckov. Program bol naozaj pestrý a začal už v piatok večer premietaním na farskom dvore. Rozprávka Kocúr v čižmách, pukance a teplý čaj navodili tú správnu „víkendáčku“ atmosféru. Neskôr sa pridali aj

žencová, p. vychovávateľka Eva Uradníčková, Mgr. Marcela Pekarovičová naservirovali vskutku olympijský guláš a po ňom vynikajúce jablkové pyré z jablák, ktoré kvôli nám nazbierali a spracovali do takejto pochúťky. Deti sa zalizovali až za ušami a naberali sily na rôzne disciplíny, ktoré ich ešte len čakali. V priebehu dňa absolvovali veľa hier, športových disciplín, šantili až do večerných hodín, kedy pre ne bola pripravená opekačka a futbalový zápas. V nedeľu boli hry zakončené sv. omšou a rozdelením tvarohovo-piškótovej torty na farskom dvore. Keďže na slávnostné ukončenie prišli aj rodičia, mohli aj oni ochutnať, akú dobroťu ich ratolesti pripravili. A keďže zábava to bola úžasná, dni

rodičia a dospelí. Pokračovanie programu bolo v sobotu slávnostným otvorením Farského víkendu sv. omšou, neskôr sa na farskom dvore zostavila za výdatnej pomoci rodičov trampolína (zapožičal nám ju Obecný úrad Beckov, ktorému touto cestou srdečne ďakujeme) a na dvore Školských sestier de Notre Dame sa naplno rozbehlo tvorenie, maľovanie, servítkovanie a lepenie. Deti vytvorili naozaj krásne veci z papiera, skla; servítkovou metódou vytvorili nápadité obrázky a svietniky a menšie deti maľovali obrázky na sklo. V klubovni NODAMu prebiehala jedna veľká akcia s názvom – Vytvárame chutne a zdravo. Pani riaditeľka Mgr. Anežka Ilavská spolu s Mgr. Máriou Ďurikovou učili deti robiť tvarohovo-piškótovú tortu s ovocím a naozaj boli veľmi chutné, totiž vytvorili torty hneď tri, a tak sa ušlo každému nielen vylizovať misky s tvarohovou plnkou, ale aj riadny kus torty. Po tvorivých dielňach nám naše milé tety kuchárky, t.j. Mgr. Martina Strie-

krásne a deti veselé, bolo ťažko lúčiť sa s nimi a im bolo ťažko odísť domov, preto sme si sľúbili, že III. Farské dni nebudú o rok, ale určite skôr – pretože takéto veselé akcie, by sa mali opakovať, čo najčastejšie. Týmto ďakujeme pani učiteľkám, ktoré sa zúčastnili ako animátorky – Mgr. Anežka Ilavská, p. Eva Uradníčková, Mgr. Marcela Pekarovičová, Mgr. Mária Ďuriková, Mgr. Martina Striežencová. Tak isto ďakujeme našim animátorom Lívi, Marekovi z Trnavy, sr. Sidónii, sr. Faustíne a nášmu vdp. Cyrilovi Adamovi. A týmto sa chceme v mene Rímskokatolíckeho farského úradu, Nodamu a našich detí poďakovať aj Obecnému úradu Beckov za pomoc a podporu, tak isto aj ZŠ s MŠ J.M. Hurbana v Beckove. A, samozrejme, keď už ďakujeme, tak najmä našim skvelým deťom z Beckova, bez ktorých by tieto dni nemohli každoročne existovať. Ďakujeme všetkým a tešíme sa na Vás znova na jar.

Bc. Lubica Babulicová

SVIATOSŤ BIRMOVANIA – 14.10.2012

Naša farnosť prežívala v nedeľu – 14. októbra 2012 milú slávnosť – 36 mladých ľudí prijalo sviatosť birmovania. Vysluhovať ju prišiel emeritný arcibiskup monsignor Ján Sokol, ktorého v úvode sv. omše privítal starosta obce pán Karol Pavlovič. Prítomní boli i kňazi z charitného domu a pozvanie prijal i náš beckovský rodák, pán dekan ThDr. Peter Klech. Modlitby i spevy veriacich sa niesli v prosbách k Duchu Svätému, aby život každého z týchto mladých bol naplnený darmi Ducha, hlavne darom lásky, dobra, múdrosti a schopnosti rozlišovať dobro od zla.

Veríme, že sviatosťou birmovania i modlitbami sa birmovanci stali dospelými členmi cirkvi a čaká sa od nich správanie a vzťah k cirkvi tak, ako sľúbili. **(AI)**

Spomienka na všetkých verných zosnulých

Milí deti, milí mladí chlapi a dievčatá, vážení Beckovčania mladší i starší, veriaci i neveriaci, milí priatelia!

Už nastala jeseň. V prírode ruže odkvitajú, ale v kostole práve v októbri kvitnú ruže najviac. Ruže biele – radostné, ruže červené – bolestné, ruže zlaté – slávnostné, ruže perleťové – ruže svetla. Vije-me ich do venca, ktorému hovoríme ruženec. Je to naša pomôcka v duchovnom živote, najsilnejšia zbraň proti zlému a najúčinnější prostriedok posväcovania. Ruženec je kniha, v nej je v obrazoch zachytený život Ježiša Krista, Panny Márie i život náš. Môže v nej čítať dieťa i babička, básnik i prezident. Ruženec je posila v bolesti, spoločník v bezsenných nociach, bude našou výbavou do rakvy.

Milí moji, neodhadzujme kríž ani ruženec. Bez náboženstva by sa svet premenil na veľký cintorín. Bez ochrany nebeskej kráľovnej Panny Márie by bolo na svete smutno a chladno, presne tak ako tam, kde chýba materská láska.

A práve vtedy, keď končí tento krásny ružencový Mariánsky mesiac, nastane azda najsmutnejší mesiac roka, mesiac november. Sychravé počasie, ranné husté hmla, opadávajúce lístie vyvolávajú pochmúrnú atmosféru navonok, ale predovšetkým v ľudskej duši. V tieto dni sa stávajú predovšetkým naše cintoríny magnetom a priťahujú k sebe zástupy ľudí. Malé cintorínky, otočené okolo kostola ako prstienok, i obrovské centrály, alebo rozľahlé cintoríny vojakov, ktorí padli za slobodu vo svetových alebo miestnych občianskych vojnách.

Milí moji, aj Vy pôjdete na cintorín, preto sa aj ja pýtam seba, ale aj Vás: kam Vás mám viesť touto úvahou a týmto mojím príspevkom v atmosfére týchto dní? Želám Vám, aby ste vo chvíľach ticha a duchovnej uzobranosti, keď sa budete zastavovať pri jednotlivých hrob-och, aby ste si z ich života a ich konca vzali pre seba ponaučenie. Aby sme raz dobre zložili tú najťažšiu skúšku – odchod z tohto života na večnosť.

Preto prijmite aj nasledujúce slová, ktoré Vám chcem v nasledujú- cich riadkoch odovzdať cez hlboké heslo Kristus a 2. november! „Len pokojne zomríte, nerobte si s tým veľa starostí, my sa už postaráme o ostatné.“ Je to snáď nejaký žart? Nie, je to len klasická reklama jedného amerického pohrebného ústavu. Čo je to, to ostatné, čo

chce vziať na seba pohrebný ústav, aby mal dobrý obchod? Rakva, ulo- ženie mŕtveho do rakvy, aby si po- zostalí odniesli pekný posledný do- jem, čierny pohrebný voz na posled- ný cestu. K tomu ešte vence, svieč- ky, smútočná hudba v kaplnke, v dome smútku a na ceste k hrobu, smútočné obligátne reči, často Boha prázdne a du- cha prázdne a raz za rok na dušičky hrobár vyčistí a ozdobi Váš hrob. O všetko je teda postarané. Ale ml- čanie o mŕtvom a zabúda- nie na neho zostane.

My sa ale musíme viac zaujímať o mŕtvych. Pre nás nie sú cintoríny nákladné sady, ktoré za nejakých päťdesiat rokov musia ustú- piť novej plánovanej výstav- be mesta, ale sú to miesta posledného odpočinku na- šich bratov a sestier, ktorých raz vzkriesi Boh pre več- nosť. Pre nás je duša ďale- ko viac ako všetko ostatné.

Slovo nebohy zosnulý nie je pre nás žiadny senti- mentálny výraz, ale odpo- vedá skutočnosti, ktorá by

nám nemala dať pokoja. Títo zomrelí potrebujú naše modlitby. Pre nich nastala noc, kedy nemôžu vykonať nič pre svoju spásu. Čo nie je čisté, nemôže prísť k Bohu, ale musí byť očistené ohňom, tak hovo- rí Písmo.

Úbohé duše potrebujú preto naše modlitby a naše obety. Prečo teda zabúdať na našich príbuzných na cintorínoch? Prečo sa ne- modlite za našich padlých, ktorí sú pochovaní pod studenými vlnami Atlantiku alebo zakopaní v hromadných hrob-och všade tam, kadiaľ prešiel front, alebo zaviati pieskom púšte? Prečo na nich nemyslíte? Prečo, ty, dcéra, zabúdaš na svojho otca, a ty, mladý muž, na svojho brata?

Keby sa Vám mohli aspoň ukázať vo sne, napomenúť Vás a po- prosiť Vás o pomoc. Ale oni nemajú žiadnych iných priateľov ako kňazov, ktorí Vám denne pripomínajú to, čo je napísané v druhej knihe Makabejcov: je to dobrá a spasiteľná myšlienka modliť sa za mŕtvych. Pripomína nám to starokresťanskú prax, keď nad hrobmi mučeníkov bola slúžená sv. omša. Romantické oslavovanie hrdinov hudbou a rečnením, tým mŕtvym nepomôžu.

Alebo sme to my, katolíci, dotiahli tak ďaleko, že držíme za zosnu- lých ako slobodomurári dve hodiny ticha alebo, nedajbože, iba „lac- nú“ pohanskú minútu!

Prečo by sa kresťanskí predstavitelia dedín a miest nemohli po- modliť za mŕtvych Otče náš? Tie vence bez modlitby mŕtvym nepo- môžu a sviečky bez modlitby tiež nie. Keď naše spomienky na mŕt- vych budú len lacnou spoločenskou ceremóniou, na ktorej sa chlad- né príbuzenstvo nedokáže zo zbabelosti pomodliť aspoň Otče náš, tak potom pokojne môžeme ten náš kresťanský náter zabalit.

Nezabúdaj na mŕtvych.

Naša Matka Cirkev pri svätých omšiach vždy pamätá na zosnu- lých, tam pri oltári, tam je každý deň vlastne druhý november. Reho- níci všetky svoje modlitby, dokonca aj modlitbu pri stole, zakončujú veľkou prosbou: „a pre milosrdenstvo Božie, duše všetkých zomre- lých nech odpočívajú v pokoji.“

Ani my nesmieme našich zomrelých bratov a sestry vynechať zo svojich modlitieb a na nich zabúdať. Konečne, ani my sami nevieme,

kedy budeme rozmnožovať rady týchto duší. Môže to byť už zajtra. Kto sa bude za nás modliť? Budú nás potom na cintorínoch navšte- vovať deti našich detí?

Pocítujete teraz tú surovú iróniu onoho amerického pohrebného ústavu? Títo manažéri vôbec nepo- chopili, čo je to večnosť. My sme kresťania, musíme ináč jednať a ináč myslieť.

„Pane a Majster, Ježišu Kriste, Ty si prehlásil, že raz príde noc, kedy už nikto ne- bude môcť vykonať nič pre svoje dobro časné, ale pre- dovšetkým večné. Pre našich mŕtvych už táto noc nastala. Ale nám, živým, si dal mož- nosť, že pre zásluhu Tvojho kríža im môžeme pomáhať. Daj, aby sme nezabúdali na túto bratskú službu. Nech Tvoj svätý kríž nám to každý deň pripomína, že zomrelým bratom a sestram pomocou Tvojej milosti môžeme otvo- riť nebo!“

Mgr. František Kurkin, dekan, duchovný správ- ca kňazského domova v Beckove

Rogier van der Weyden (1400-1464)

Oltárny obraz Posledný súd, polyptych, olej na dreve, centrálny obraz, 220x190 cm, Kaplnka nemocnice v Beaune, Burgundsko. Objednávateľom oltára bol Nicolas Rolin (1376-1462), burgundský a brabantický kancelár, poradca vojvodu Filipa Dobrého, známy politik a bankár. V roku 1443 založil nemocnicu v Beaune (Hospices de Beaune); oltár robili v rokoch 1446 až 1451. V roku 1452 bol určité hotový, pretože pápež Mikuláš V. zmenil patróna kaplnky, miesto sv. Antona určil sv. Jána Krstiteľa. Oltár je dnes vystavený v obrazárni Hospicu de Beaune (čítaj bón).

VO VÍRE ŽIVOTA

Doba, ktorú dnes prežívame, nám prináša množstvo neobvyklých zmien a s nimi súvisiacich nie vždy ľahko riešiteľných problémov. Tieto niekedy vyúsťujú aj do problémov generáčnych, problémov vo vzťahoch medzi nami staršími a generáciami mladých. Spočívajú asi v tom, že si akosi nie dosť dobre rozumieme a nie sme schopní mnohé, čo sa okolo nás deje, správne posudzovať, interpretovať a hľadať spoločné východiská riešenia problémov. Deje sa to tak v oblasti prírodných, ale aj spoločenských javov v súvislosti s rozvojom nášho poznania, ktoré je odrazom prudkého rozvoja vedy a techniky. Veď už pred nedávnom sme hovorili o vedecko-technickej revolúcii, ktorou dobýjame svet, skvalitňujeme život človeka, ktorý podmaňujúc si prírodu vstupuje do vesmíru. No zmeny, ktoré hýbu vesmírom dnes a ohrozujú ľudstvo, svedčia o inej charakteristike perspektív človeka. Svedčia o tom, že príroda nás čoraz častejšie začína prekvapovať a ohrozovať. No za týmito zmenami nezaostávajú ani spoločensko-ekonomické zmeny a nespokojnosť širokých mas zo stále sa zhoršujúcimi životnými podmienkami temer na celom svete. Klimatické zmeny a ich negatívne vplyvy na nás i našu prírodu, prudké dažde, búrky, záplavy, podmáčané polia a či vysoké teploty vysušujúce a spaľujúcej plodiny ohrozujú naše zdravie i životy. Riešenia týchto problémov by nám mohli byť známe už zo skúsenosti našich predkov. Veď všetko to, čo súvisí s búrkami a záplavami, ale aj s vysychaním pôdy, to sme tu už mali a vedeli sme to ako-tak aj zvládnuť, aj keď nás príroda aj v minulosti vedela so všeličím prekvapiť. V zmysle poučenia sa z omylov, ale aj trpkých skúseností napríklad Japonských nukleárných energetikov, treba počítať aj s pravdepodobnosťou výskytu toho najpravdepodobnejšieho.

V úvode nášho príspevku sme spomenuli i existenciu generáčnych problémov medzi mladšími a staršími. No treba spresniť, že tu nemáme na mysli iba dve generácie, starú a mladú, ale aj vzťahy starí a mladí od zániku Rakúsko-Uhorska počas všetkých ďalších jednotlivých štátnopolitických zriadení až po súčasný štát Slovenská republika, ktorý vznikol až krátko po tzv. nežnej revolúcii rozdelením Československa na dva samostatné štáty. V období po rozpade Rakúsko-Uhorska to boli ešte štáty Československo, Slovenský štát a Česko okupované Nemcami, ďalej povojnové Československo ako demokratický štát, po krátkej dobe ako štát socialistický, ktorý po rozpade socialistického bloku sa stal opäť demokratickým Československom. V týchto jednotlivých štátnych zoskupeniach sa vytvárali rozdielne podmienky pre život človeka. Najmä pre všetky malé národy, žijúce v zoskupení veľkého štátu, ako to bolo aj v Rakúsko-Uhorsku, v ktorom sme celé tisícročie prežívali nefahký život aj my Slováci.

O tom, ako sa v tejto dobe žilo, sa súčasná mladá generácia môže niečo dozvedieť od svojich otcov, ktorí to počuli od svojich otcov, dedov, či pradedov, ktorí to prežili na vlastnej koži. Ďalším možným zdrojom získavania informácií o našich predkoch sú učebnice dejepisu, ktoré sú však, žiaľ, často deformované politickými tendenciami jednotlivých štátnych útvarov. Nuž a tu niekde možno hľadať korene spomenutých generáčnych problémov, ktoré môžu prameniť z dôsledkov zmien politického zriadenia toho ktorého štátu. Keď si uvedomíme, že mnoho obyvateľov Beckova sú občania, či priami potomci tých, ktorí tu prežili časť obdobia ešte pred vznikom prvej Československej republiky, a to nielen radostné a pokojné dni života, ale i útlak, prenasledovanie a prísne fyzické tresty za požadovanie uplatnenia svojej túžby po národnej a ľudskej dôstojnosti človeka. I keď nie všetci sa stotožňovali s tým, čo sa tu dialo a ťažko sa prispôbovali, väčšinou neopustili svoju domovinu túžbou po slobode, či ľahším životom niekde za morom. No dnes je ťažko posúdiť, čo bol hrdinom, kto zbabelcom. Veď tých štátnych či politických prevratov, pádov či víťazstiev bolo viac a každý, kto tieto zmeny prežil doma, nemusel byť vždy len človek kolaborujúci s

nepriateľom, ale mohol byť hrdinom, o smrti ktorého sa verejnosť dozvedela až po čase a často krát až po skončení vojny. My ľudia sme takí. Často krát nevieme obviniť vinného, ale niekedy nevieme ani odpustiť nevinnému. Nuž, ale treba povedať aj to, že kto prežil všetky tieto republiky, či totality uvedomujúc si, že hlavou sa múr prebíť nedá a prispôbil sa nevyhnutnému, bolo to tiež prirodzene ľudské. Preto súdiť by sme mali iba pri človeku, ktorému bola skutočne dokázaná vina. K týmto problémom treba však aj dodať, že je významný rozdiel posudzovania človeka človekom medzi ľuďmi bývajúcim v mestách alebo na dedine. V meste často krát človek nepozná ani ľudí bývajúcich spoločne v jednom dome. Ovšem na dedine je bežné, že sa ľudia navzájom poznajú natoľko, že vedia o sebe temer všetko, niektorí až do detailov ich intimity. Že prečo je tomu tak, netreba bližšie popisovať, veď každý z nás má určite o tom svoje skúsenosti i zo života u nás v Beckove. Tok informácií, tak ako aj v okolitých obciach, ktoré majú miestny rozhlas, je zabezpečovaný podávaním správ o tom, čo sa v priebehu dňa a v ktorom čase uskutoční -napríklad schôdza organizácií, odvoz odpadu, prerušenie dodávky plynu a pod. Z toho, čo ľudí zaujíma oveľa viac, sú také informácie, v ktorých sa niečo dozvedia o svojich známych, či neznámych, čo kedy a na koho povedali, čo kúpili, čo predali, za akú sumu peňazí a pod. Takýchto ochotných „informátorov“ stretávame aj pri svojich každodenných nákupoch, a to sú tí, ktorí vedia temer na každého niečo kuriózneho či pikantného povedať. Nuž ale, aby sme dedine nekrivdili, treba dodať, že takýchto ochotných „informátorov“ nájdete aj v bytovkách našich veľkomiest.

V súvislosti s informáciami treba uviesť tiež našu tlač. A pokiaľ ide o informovanie o dianí, v našej obci sú to predovšetkým naše Beckovské noviny. Tieto na svojich stránkach nám prinášajú bohaté informácie o súčasnom dianí vo všetkých oblastiach nášho života, či už na hrade, či v podhradí, v kultúre, umení, športe a vo všetkých sférach našej spoločenskej a ekonomickej praxe. Nemenej pozornosti sa venuje aj udalostiam súčasného i perspektívneho rozvoja našej obce i pokračovaniu ďalšieho sprístupňovania objektov nášho hradu a realizácii kultúrnych, spoločenských a zábavných podujatí v priestoroch hradných objektov. Už od vzniku našich novín, popri našej súčasnosti, nakoľko aj starneme, zaujímame sa nie len o to, čo bude, ale radi si zaspomíname aj na to, čo bolo, čo sme sami prežili, či na to, čo poznáme iba z dejepisu, či z rozprávania našich otcov či dedov. A v tejto sfére nášho spomínania treba tiež ohodnotiť skutočnosť, že príspevky tohto druhu nadobudli kvalitatívny vzostup tak vo svojej forme publikovania, ale i obsahového zamerania, ktoré nám bližšie sprístupňuje historické udalosti a formou otázok a odpovedí aj spestruje vnímanie textu. Takýmito rozhovormi s významnými osobnosťami, ale aj s prostými ľuďmi, ktorí nám v rozhovore o svojich zážitkoch s odstupom od ich uskutočnenia ozrejmia aj mnohé, doteraz verejnosti nejasné, či neznáme okolnosti, či aj mylne tradované informácie. Stáva sa, že k omylom môže dôjsť zámerne, ale aj nezámerné z množstva rôznych príčin. Napríklad, keď pisateľ sám nebol svedkom uvádzanej skutočnosti a sám dostal informáciu už zakreslene a takto ju podáva ďalej, alebo zúčastnil sa tejto udalosti, ale nemal ju možnosť vidieť, či pozorovať tak, aby mal 100 %-nú istotu, či sa náhodou nemýlil. Ale aj informáciu o dávnej minulosti, ktorá rokmi prešla viacerými ústami, nie je často krát možné ani spoľahlivo verifikovať.

Pokiaľ ide o spomienky na našu minulosť, väčšina popisovaných udalostí našich spoluobčanov oživuje i nám tu žijúcim naše spomienky, ktoré sa nám vynárajú pri čítaní tých riadkov. Nejednen si spomenieme na tu prežitú udalosť, na ľudí, priateľov, z ktorých už mnohí medzi nami nie sú, neraz si spomenieme i na tie domy, ktoré tu dnes už nestoja. Boli síce i dosť ošarpané, niektoré z nich už i opustené, ale život v nich pulzoval. Mali sme tu nášho pekára, ktorý

Pavol Kročitý a Ondrej Masarik

nám piekol chrumkavé, veľké chlebičky, predajňu novín a tabaku, ale i ľadovňu, v ktorej bol v zime uložený z Váhu vo veľkých kusoch privezený ľad pre mäsiarov slúžiaci v lete do ľadničiek na uskladňovanie z bitúнку voziačeho upraveného mäsa na predaj. Takých mäsiarov tu žilo kedysi viac. Aj keď nie všetkých na plný úväzok. Niektorí z nich vykonávali i ďalšie na „chlebič“ zarábajúce väčšinou iba poľnohospodárske činnosti. Tak to bolo aj s pekármi. Nebol tu iba jeden. Obdobne by sme mohli hovoriť i o ďalších remeselníkoch, že tu bolo i niekoľko kováčov, stolárov, obuvníkov, nehovoriac tiež o rôznych obchodoch, napr. aj Baťa tu mal svoju predajňu. Bol tu temer od nepamäti i hotel a viacero pohostinstiev a obchodov so zmiešaným tovarom, krajčírstvo atď. Bolo by možné pokračovať vo vyratúvaní ďalších podnikavých Beckovčanov s bohatou tradíciou svojich činností, ale aj významných činiteľov, osobností z duchovnej a historickej oblasti, z kultúry, umenia, záujmových organizácií, telovýchovy a športu, ale aj z ďalších sfér, z ktorých s mnohými by sme už, žiaľ, nemohli viesť dialogický rozhovor, nakoľko už nie sú medzi nami.

Publikačná činnosť našich Beckovských novín zameraných či už na bližšie spoznávanie našich výnimočných osobností, ale i na prostých našich občanov, má značný význam pre vytváranie predpokladov k formovaniu medziludských vzťahov, ktoré na základe lepšieho spolu poznania vedú k takému prístupu človeka k človeku, ktorý bude partnersky akceptovateľný, a to na základe akéhosi tolerantného zákona: Akcia vyvoláva reakciu, ktorá má byť na základe poznania partnera, napríklad keď je agresívny, mal by som voľiť k nemu prístup, ktorým ho nepodráždim a svoj prípadne protichodný názor na vec nevyjadrim.

Mnohé z tých životných radostí a skúseností, strastí a veselých, či smutných príhod v príspevkoch a rozhovoroch v našich Beckovských novinách, nás akosi zblížuje, aj keď ešte existuje aj dost toho, čo akosi túto jednotu i naďalej rozdeľuje. Mnohé z tých publikovaných udalostí tak nedávnej ako i dávnejšej našej minulosti je dobré si občas pripomínať a s odstupom času, vychádzajúc zo svojej reflexie, zobrať si poučenie, ako ďalej. Samozrejme s predsavzatím vyhnúť sa chybám a omylom, ktorých sme sa dopúšťali v minulosti. K tomu ako ďalej treba povedať, že my, ľudia, máme právo sa mylíť a dopúšťať sa chýb, veď je to ľudské. Ľudská je i potreba vedieť sa aj prispôsobovať. Nie je však možné, aby sa všetko okolo nás dialo iba podľa mojej predstavy, podľa našej pravdy. Veď potreba akejkoľvek symbolickej spolupráce vyžaduje, aby sme vedeli vykonať, keď je to potrebné v záujme vecí a väčšiny, aj kompromis, čo neznamená prijať aj názor iného, ale umožniť mu mať svoj názor. Máme sice právo robiť chyby a omyly, ale aj vedieť chyby odpúšťať a zmierovať sa aj s chybujuúcimi. Ale, samozrejme, pritom nekonať v rozpore s vlastným svedomím, všeobecne uznávanými morálnymi, etickými normami a vôbec zásadami ľudskosti. Z týchto hľadísk je potrebné pristupovať aj k posudzovaniu udalostí, tak z nedávnej či dávnejšej minulosti, ale aj súčasnosti, v ktorej dnes žije generácia mladých, ale aj príslušníkov starších generácií. Ide teda o časové obdobie od konca prvej svetovej vojny (rok 1918) až po našu súčasnosť. Nemáme v úmysle analyzovať všetko to, čo sme prežili v tomto období, ale chceme sa pozastaviť pri tom, čo negatívne ovplyvnilo naše medziludské vzťahy, ale tiež to, čo naopak v značnej miere pri ľahkom prežívaní vojnových rokov druhej svetovej vojny utužilo bratské spoložitie a nezištné poskytovanie pomoci, často s nasadením vlastného života pri odpore kladúcom okupačnej moci. Pre človeka, ktorý prežil vojnu, ten vo svojich spomienkach na to, čo v nej bolo pozitívne či negatívne, by asi povedal, že to pozitívne bola radosť z víťazného boja. Každý z vojnových veteránov by na tieto otázky odpovedal, že pozitívne na vojne nie je nič, iba to, keď skončí. V spomienke na vojnu ostali iba ukrutnosti, bombardovanie, vraždenie, svišťanie striel a črepín z vybuchujúcich mín, dym, plamene a rúcajúce sutiny domov. A to, že sme po útoku ostali na žive, nemožno ani nazvať radosťou, ale iba akousi útechou s plačom cez úsmev, prípadne s vďakou kamarátom za odtiahnutie bezvládneho tela ďalej od bližiacich sa plameňov horiaceho domu. A keď sa niekedy spomínajú vzťahové problémy, ktoré tu niekedy dávnejšie u nás prekvitali napr. medzi náboženstvami, či medzi komunistami a nekomunistami, gardistami a negardistami, čiže to všetko, čo sa udialo medzi tými, čo vládli a tými, čo ich vládnutie trpne znášali, všetko to, čo patrilo do histórie týchto rokov bolo a, žiaľ, aj je tradované v rôznych zdeformovaných interpretáciách.

Nuž ale nečudo, veď v historicky relatívne krátkom období vojnových rokov druhej svetovej vojny až po našu súčasnosť, náš národ

prešiel toľkými lákavými, ale aj národ triešiacimi, pritom vždy pre niečo a niekoho vítanými zmenami pre slobodnejší život v zdanlivej nezávislosti, pre mnohých však násilným rozdelením štátnosti dvoch v histórii národov majúcich mimoriadne predpoklady, či už jazykové, ale i geografickej blízkosti a spoločných vzájomných osudov predchádzajúceho spoložitia v Rakúsko-Uhorskej monarchii. Popri týchto pozitívnych predpokladoch spoložitia v našej štátnosti chýbala nám väčšia ochota, najmä od početnejšej skupiny Čechov a Moravanov z priemyselne vyspelejšej krajiny, i napriek významnejšej pomoci pri spriemyselňovaní Slovenska a ďalšej pomoci pri rozvoji školstva a vedy, za čo im vďačíme. Ale nevykonali nič pre vytvorenia podmienok k dosahovaniu rovnakej životnej úrovne pre oba naše národy, to sme postrádali až do zániku našej spoločnej štátnosti.

K záverečným udalostiam druhej svetovej vojny treba ešte dodať, že obdobie pred záverečnými bojmi bolo pre občanov Beckova a jeho okolia to najkrutejšie. Postihovalo nie len bojujúce vojská, ale aj civilné obyvateľstvo, najmä leteckými náletmi rozosievajúcimi trieštivé, ale i zápalné bomby podpaľujúce naše chalupy. Bombardovanie, požiare i prechod frontu v značnej miere ovplyvnil náš citový život a otváral naše srdcia k ochote nezištné pomáhať, čo sa prejavovalo tak v pomoci už dlhšie skrývajúcim sa našim židovským spoluobčanom, hasičom pri hasení domov zastihnutých pri nálete, ale i rýchlym vytvorením poľnej nemocnice zriadenej lekármi evakuovanými v Beckove (prof. Chúra, doc. Bolcek a ďalší), ku ktorým prichádzali i občania z okolia zasiahnutí v zaminovanom okolí. Treba tu spomenúť aj vznik z domácich mužov vytvorenej akejsi poriadkovej milície sídliacej v trafike u Hanulíka.

Keďže sa blížim k záveru môjho príspevku a k spomienkam na moju mladosť, rád by som povedal niekoľko slov aj k mojím zážitkom prežitým v blízkej i vzdialenejšej minulosti, tu medzi mojimi blízkymi, z ktorých, žiaľ, už mnohí nie sú medzi nami. Počas môjho detstva som obyčajne do Beckova prichádzal iba v lete počas prázdnin, ale občas už aj v útlom detstve, keď otec chodil vypomáhať do žatvy. Dlhšiu dobu som tu prežil pred ukončením druhej svetovej vojny. Prežil som tu i prechod frontu, zažil som aj bombardovanie Beckova i noc, či noci pred odsunom Nemcov pod Lašidom. Zažil som tu aj jeden rok štúdií na novomestskom gymnáziu. Tento rok bol asi rokom môjho života na zážitky najbohatší. Bolo to asi preto, lebo do školy sme chodili na bicykli a táto príhoda sa stala ráno cestou do školy. Mojm spolujazdcom, inak mojm susedom bol Dušan Čikel bývajúc v susedstve domu, v ktorom tu bývam i dnes. Tou príhodou bol defekt môjho bicykla pred známou rakoľubskou krčmou u Bezáka, ktorý mi môj solidárny spolujazdec pomáhal zalepiť a obaja sme prišli na vyučovanie o dve hodiny neskôr.

Keď som už uviedol, že mnohí z mojich kamarátov, ktorí tu žili za mojej mladosti, už nie sú medzi nami, týka sa to zrejme aj všetkých starších žijúcich Beckovčanov. Nedá mi nespomenúť aj jedného z mojich mladých v Beckove žijúcich príbuzných, s ktorým sme sa na jeho poslednej ceste životom cestou na beckovský cintorín rozlúčili pred 25-timi rokmi. Bol a je to už dnes nebohý môj bratanec **Paľo Kročický**, na ktorého spomienky nosím hlboko vryté v mojej pamäti a vo svojom srdci ako na človeka, ktorý patril medzi tých, ktorí v Beckove pôsobil vo viacerých spolkoch a organizáciách sa pričínil svojim aktívnym prínosom, či už v pôsobení v poľnohospodárskom družstve, kde vzhľadom na svoje odborné či už strojárské, či poľnohospodárske schopnosti zastával viacero zodpovedných funkcií, ale tiež vo funkciách poľovníckeho združenia. Bol to chlap, ktorý vedel byť aj drsnejší, niekedy srditý, ale vždy človekom mäkkého srdca, hlboko citovo prežívajúceho všetko, čo vzbudilo jeho pozitívne prežívanie a čínenie a niekedy ťažko sa zmierujúci s nepravosťami a ubližovaním slabším, ale tiež ako poľovník hlboko spolucítiaci s chlpatým priateľom človeka, svojim psom, či s medonoskami vo včelíne, ktoré taktiež patrili medzi jeho hoby. Povráva sa o ňom tiež, že pre slzy v očiach nebol schopný utrátiť svojho prestárleho psa, alebo neraz schopného bez zaváhania s nasadením vlastného života poskytnúť prvú pomoc nejednému zranenému človekovi. Tak sa prejavil i počas organizovania záchranných prác našej zbombardovanej obce.

Ale nemožno nespomenúť aj tie jeho vášne, veď kto by z nich niektorú neokúsil. Snáď tou jeho najobľúbenejšou, ktorá relaxačne, aj keď v zadynenej miestnosti, vedela vzrušiť, ale i ukludniť jeho záľubu, popri poľovníctve to bol mariáš v známom Beckovskom hostinci „U Hargašky“. Zomrel v noci podľahnúc zákernej chorobe. Spomíname.

PhDr. Štefan Graca, CSc.

BECKOVSKÍ KRAJČÍRI

Predstavujeme Jozefa Ševčíka

Jozef Ševčík sa vyučil krajčírskemu remeslu u Jána Gašpara, známeho beckovského krajčira. Výučný list dostal po troch rokoch učenia v živnosti pánske krajčírstvo 29. januára 1949, vydala ho Štátna odborná učňovská škola pre mužské živnosti odevnícke v Novom Meste nad Váhom. Tovarišskú skúšku vykonal 23. februára 1949 a dostal List tovarišský, ktorý potvrdzoval, že Jozef Ševčík je vyučený krajčír. List vydalo Okresné živnostenské

spoločenstvo v Novom Meste nad Váhom 31. marca 1949. Zamestnal sa v Novom Meste nad Váhom v podniku ODEVA, kde pracoval nepretržite až do penzie, iba posledných 15 rokov zmenil pracovisko, lebo prešiel do Trenčína do podnikovej zákazkovej dielne, ale stále v Odeve.

Stal sa ďalším z pomysleného „cechu“ beckovských krajčirov. Najstarším, vtedy žijúcim, bol Adam Šimko. Býval v dome, ktorý cez vojnu zbombardovali. Vtedy prišla o život aj jeho malá vnučka Nella Striežencová. Ján Gašpar bol veľmi dobrý krajčír, živnostník, neskôr, po znárodnení, odišiel pracovať na oddelenie technickej kontroly do novomestskej Odevy. K miestu mu pomohol jeho žiak Jozef Ševčík. Dámskemu krajčírstvu sa venovala aj jeho manželka Gizela Gašparová, rod. Haláková, pôvodom z Nového Mesta nad Váhom. Ján Šatkovský sa učil v Novom Meste nad Váhom u svojho uja, krajčira Cibulku. Štefan Koniček sa vyučil tiež v Meste u p. Hlinku, ktorý učil prax v učňovskej škole. Pavol Bubeník, brat Jozefa Bubeníka, sa vyučil u p. Juráka v Meste, ale odišiel do Piešťan. Krajčírom bol aj p. Skovajsa, manžel p. Hanulíkovej (tety Magdalény Zverbíkovej), ktorý však nebol z Beckova. Šil len krátko, lebo časom oslepol. V Beckove ešte šila Viera Pilišová, rod. Kadlečíková. Pôvodne pracovala v Odeve, ale keď sa vydala, zostala šiť doma.

Vaši rodičia boli Beckovčania? Moji rodičia, Blažej Ševčík a Anna, rod. Straková, boli obaja Beckovčania. Pôvodne bývali na majeri p. Schwarza (dnes č. 173). Bývali tam aj iné rodiny, napr. Koničkovci, Vačulíkovci, Ivanovci, Strakovci. Majer prevzal cez druhú svetovú vojnu p. Šimora. Ševčíkovci bývali na Hurbanovej ulici v dome Cyrila Pisára, ktorý žil v Amerike, oni mu platili nájomné (vlastne to bol dvojbyt, v druhej časti bývali Zverbíkovci), dom mal číslo 66. Dnes je zbúraný, je to parcela vedľa domu č. 79. Do tohto domu som priviedol aj svoju manželku a narodila sa doňho aj naša prvá dcéra. Nový dom, v ktorom bývam doteraz, som postavil po skončení vojenčiny za dva roky. Nastahovali sme sa v roku 1956.

Kedy ste boli na vojenčine? Základnú vojenskú službu som absolvoval v Českých Budějoviciach v rokoch 1952-1954, od apríla do konca októbra, lebo som nadsluhoval. Ženil som sa o rok na Štefana cez Vianoce. Mojou ženou sa stala Eva Balážová z Izbíc (Nové Mesto nad Váhom), spolu sme pracovali v Odeve. Pôvodne sa učila v TOS Trenčín u Štefana Minárika, ale nepáčilo sa jej tam, tak prešla do Odevy. O rok sa nám narodila prvá dcéra Alena a o päť rokov druhá dcéra Eva. Manželka umrela pred 8 rokmi.

V Odeve ste pracovali ako krajčír na plný úväzok. Šili ste aj doma? Krajčírstvu som sa venoval aj doma, pomáhal som ľuďom, dokonca sme chceli so Štefanom Koničkom, Jankom Šatkovským a Emom Nožinom (ale ten sa nedoučil za krajčira, odišiel do Čiech) založiť krajčírsku dielňu, ale predseda MNV Jozef Hubina nám to nedovolil. Obec mala vtedy stolársku dielňu.

Čo všetko ste šili? Kabáty, dámske kostýmy, pánske obleky.

Pracovať po celý život v jednej firme, to je dnes už výnimočné! Vydral som. Dodnes nepotrebujem okuliare, hoci som pracoval pri zlom svetle, neónkach. Ako mladý som hrával futbal, súfaže sa vtedy ešte nehrali. Hral som ako dorastenec až dokiaľ neboli deti, potom som po krátkom čase prestal. Žena mi zavesila decká na krk, už som nemohol hrať, trvala na tom, aby som jej pomáhal. Aj fotky mám z týchto rokov, ako brankár chytal žandár Polorecký, druhý žandár,

Strieženec, bol vo výboje aj s Pažitným. Hrával s nami aj Dušan Čikel, keď prišiel do Beckova, jeho rodičia mali obchod, žili tam, kde je dnes prievádzka Ocu.

Ako ste si udržiavali dobrú kondíciu, keď krajčírstvo je namáhavá profesia hlavne na chrbticiu? Športoval som, behal som a rekreačne hrával futbal. Chodil som aj s ujcom Palom Kročným ako honelník na poľovačky, ale nebol som poľovníkom.

Ako ubiehali roky na penzii? Doma som sa motal po záhrade a šil som, dokiaľ sa mi chcelo. So šitím som skončil pred dvomi rokmi po operácii. Už som prestal. Občas len zašijem, opravím oblečenie pre deti, inak už nie. Krajčírstvo, to bol kedysi ľahký priemysel, tam sa veľa nezarábalo. Musel som sa postarať o rodinu. Za ušitie jedného kabáta alebo obleku sa bralo 350 Kčs. Dnes je to podstatne viac, okolo 1500 Sk to bolo pred pár rokmi. Dnes sa lepšie oplatí kúpiť si hotové v obchode. Robil som aj upravovanie odevov, všetko, čo sa dalo. Najradšej som šil pánske obleky. Doma som šil len na mieru.

Rád spomínate na staré časy, na futbalistov. Baví Vás ešte futbal? Aj dnes chodím na futbalové zápasy. Obecný futbal ide dolu vodou, nemáme svojich hráčov. Najlepší boli tí hráči, s ktorými som aj ja hrával, boli to napríklad Tóno Uherčík, Peter Bánovský, Kubo Jano, Štefan Barinec...

Ako ste prišli k prezývke „Šipino“? Ujco Michal Minárik, môj krstný tато, inak obecný hlásnik, mal psa, ktorého volal Šipino. Okrikoval ho: „Šipino, kuš!“ Akosi som to zdedil. Pri futbale ma volali „Šrófik“, bol som malý a všade, kde bolo treba.

Jozef Ševčík v Odeve

Ako trávite čas? Keď sa dá, merkujem pravnučence Terezku a Veroniku. Drží sa ma optimizmus, aj lekár sa mi čuduje, že tak dobre znášam chorobu. Čo budem?

Prišla som na návštevu presne v deň jeho 82. narodenín. Sedeli sme vonku, bolo príjemne. Náhoda? Náš rozhovor odbiehal do spomienok na staré časy, napríklad na obdobie, keď staval dom. "Aj v októbri v roku 1954 a po celú jeseň i zimu bolo príjemne teplo, keď som staval tento dom. Pamätám si, že 10. januára 1955 sme betónovali deku, tak bolo teplo. Na chalupe sme mohli robiť bez prestania od konca októbra 1954, ako som prišiel z vojenčiny".

Zaspomínali sme aj na tých z jeho rodiny, čo už nie sú medzi nami. Anton Straka je môj posledný bratranec. Ďalší boli – Ján Straka, vedúci domova dôchodcov a jeho brat Štefan Straka, ktorý bol stotníkom v štábe v generálov Viesta a Goliana počas SNP. Dostal sa do zajatia v Nemecku (asi Mauthausen) a po vojne sa vrátil. Odišiel do Banskej Bystrice, kde aj umrel. Bol ženatý, bezdetný. Mamin brat Štefan Straka padol ako 18-ročný v prvej svetovej vojne, jeho meno je na pamätnej tabuli v parku.

O Jozefa Ševčíka je dobre postarané. Na jeho každodenné potreby dohliada vnučka. Dom, ktorý postavil, tak slúži dobre aj ďalšej generácii jeho potomkov.

Na záver sme urobili fotku pre naše noviny a so želaním, aby zdravie a optimizmus pánovi Ševčíkovi slúžili aspoň tak dobre, ako dosiaľ, sa aj rozlúčili. Čakal návštevu svojich kamarátov - gratulantov.

Dana Badžoňová

Odišiel Karol Kállay

Jeden z najznámejších slovenských fotografov zomrel vo veku 86 rokov dňa 4.8.2012 v Bratislave.

Karol Kállay sa narodil 26.4.1926 v Čadci. Študoval na gymnáziu v Ružomberku a v Trenčíne. V Bratislave vyštudoval ekonómiu na Vysokej škole ekonomickej (1948) a právo na Univerzite Komenského. Žil a pracoval v Bratislave. Bol ženatý, jeho manželka Zdenka pracovala ako tlmočníčka a sprievodkyňa. Mali dvoch synov.

Karol Kállay sa fotografovaniu začal venovať ako 14-ročný pod vplyvom trenčianskeho lekárnik a fotografa Jána Halaša (1893-1981). O dva roky získal prvé ocenenie - Zlatú medailu na výstave fotografií v Bratislave. Po oslobodení pracoval ako reportér pre časopis Domov a svet, potom v agentúre Oko, neskôr ako asistent vo filmových ateliéroch. Od roku 1953 pracoval v slobodnom povolaní ako „fotograf na voľnej nohe“; bol členom Zväzu slovenských výtvarných umelcov (1956).

Ako fotograf precestoval takmer celý svet a fotografie, ktoré získal na svojich cestách publikoval časopisecky i knižne. Zúčastnil sa vyše osemdesiatich výstav doma a vo svete, z toho cca tridsiatich samostatných výstav.

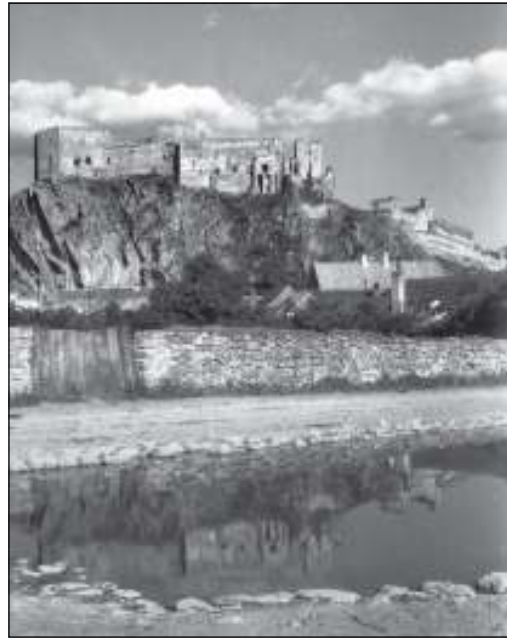
V roku 1954 vydal svoju prvú knižku Slovenské rieky. V tejto knihe bola uverejnená aj nami publikovaná fotografia Beckovského hradu po daždi. Celkovo vydal okolo 50 kníh, najznámejšie sú publikácie o svetových metropolách (Los Angeles, New York, Tokio, Rím). Jeho knihy Pieseň o Slovensku a Los Angeles získali Cenu UNESCO za najkrajšie knihy sveta. A knižka Italy Today – „spolu s New York! od Williama Kleina, Sweet Life od Eda van der Elskena - v značnej miere ovplyvnili svetovú fotografiu svojím dravým prístupom a otvorenosťou k sociálnym otázkam súčasnosti“ (pozri: www.karolkallay.sk). Veľkému záujmu čitateľov sa teší beznádejne vypredaná kniha Krvavá grófká o Alžbete Bátoriovej, ktorú vydali s Pavlom Dvořákom (vydavateľstvo Slovart) v roku 2002. Posledná knižka, Bratislava moja, vyšla v októbri 2011. Autor v nej publikuje staré fotografie Bratislavy, ktoré vznikli v rokoch 1944 až 1964. Zachytávajú okamihy a miesta, ktoré dnes už nejstávajú a ľudí týchto povojnových rokov. Ako vlastnú rozlúčku so svetom fotografie pripravil návrh a maketu svojho celoživotného diela pod názvom PHOTOREPORTING. Kniha fotoreportáže je zatiaľ nerealizovaná.

Karol Kállay bol známy v päťdesiatych rokoch ako módný fotograf; v šesťdesiatych rokoch sa začal venovať reportážam. Od roku 1955 začal fotografovať pre časopis Móda v Bratislave, neskôr pre magazíny Sainson v Berlíne a Jardin de Modes v Paríži. Bol členom Medzinárodnej federácie umeleckej fotografie (FIAP) vo Švajčiarsku (1970), ktorá mu udelila titul EFIAP (Excellence de la Fédération Internationale de l' Art Photographique). Fotografoval pre známe nemecké časopisy GEO Hamburg, Stern Fokus, Spiegel, Manager Magazin Merian a mnohé iné. Napríklad pre časopis Stern nafotil v roku 1988 fotoreportáž o Alexandrovi Dubčekovi v domácom prostredí.

Redakcia magazína GEO v Hamburgu mu udelila cenu Fotograf roka 1992. V roku 1998 mu prezident republiky zapožičal Pribinov kríž I. triedy za celoživotné dielo v oblasti umeleckej fotografie. V roku 1999 získava Cenu Leopolda J. Danihelsa za umelecké aktivity v Los Angeles, USA. Pri príležitosti 85. narodenín sa stal čestným občanom mesta Čadca.

Kállayov talent sa najvýraznejšie prejavil vo fotografickej reportáži. Jeho priateľ Lubomír Feldek spomína, že „Karol Kállay bol vždy veľmi odvážny. A

ako vodák, turista, atlét a hráč vodného póla mal neuvěřiteľne dobrú fyzickú kondíciu, ktorá sa mu v jeho práci veľmi zišla. K. Kállay pochádzal z takzvanej lepšej rodiny, matka bola zo zemianskeho rodu a otec nejaký čas dokonca trenčianskym županom (Slovenský štát). Znamenalo to, že vyrastal v kultivovanom prostredí, naučil sa tri jazyky a získal dobré vzdelanie, veď bol absolventom dvoch vysokých škôl – Vysokej školy ekonomickej a Právnickej fakulty Univerzity Komenského.“ (Karol Kállay - cowboy, playboy, bojovník. Spisovateľ básnik a blízky priateľ Lubomír Feldek spomína na majstra fotografa. 26.08.2012 / Milan Debnár, Juraj Mašláni. Trend č. 33/2012) **(b)**

KAROL KÁLLAY O SEBE (www.karolkallay.sk)

1. Kto priviedol p. Kállaya k fotografovaniu...

„Môj prvý portrét je „ujo“ Halaša, lekárnik a fotograf z Trenčína. Bol to on, kto ma k fotografovaniu priviedol a naučil ma ho milovať. (Ujo má „motocyclové“ okuliare.)

Fotografie vznikli v roku 1940 a vyvolal mi ich Janko Hajdúch, fotograf a policajt v Trenčíne.“

2. Ktorú svoju knihu mal najradšej...

„Mojou najmilšou a najdôležitejšou knihou, akú som nafotil, je „Italy Today“. Zväz Slovenských výtvarných umelcov v roku 1960 vypravil na olympiádu do Ríma autobus. Prihlásil som sa a dostal vycestovacie doložku. Cesta aj pobyt trvala sedem dní. Bolo to po prvý raz, čo mi režim dovolil vycestovať na Západ. Napadla ma bláznivá myšlienka, že z tej cesty nafotografujem knihu o Taliansku. (Bol som asi nemiestne ctižiadostivý!) Fotografoval som nesmierne intenzívne a premyslene (nie nerozvážne), dňom i nocou. Bol som na pokraji fyzického aj psychického vyčerpania.“

3. Téma SNP mu bola blízka...

„Povstanie bolo veľkou historickou udalosťou národa a je dosť nainé mysliet si, že bolo obyčajnou záležitosťou. Mám právo o tom hovoriť, pretože môj otec bol županom za Slovenského štátu, ja sám som bol aktívne zapojený do SNP a otec ho cez mňa podporoval. Dosť jasne som sa postavil, nazval by som to, na stranu práva. Samozrejme, že sa diali aj veľké nepravosti - zo strany partizánov, rovnako aj zo strany gardistov.“

Ján Kváčala

150. výročie narodenia

Slovensko malo v minulosti veľa významných ľudí. Medzi nimi boli aj takí, ktorí svoje celoživotné bádanie zamerali na štúdium diela J.A. Komenského. Jedným z nich bol i Ján Kváčala. Patrí mu, že bol najväčší slovenský znalec Komenského diela. S Beckovom je spätý po otcovi, ktorý sa tu narodil. Z Beckova odišli jeho rodičia do Báčskeho Petrovca, kde sa 3. februára 1862 narodil. Roky mladosti prežil v rodnom Petrovi, kde bol jeho otec učiteľom. Na gymnáziu študoval v Sarvaši. V roku 1880 odchádza do Bratislavy na Teologickú akadémiu a v roku 1883 do Lipska, kde štúdium teológie ukončil. Jeho dizertačná práca pojednávala o filozofii J.A. Komenského. V roku 1893 odchádza na pozvanie do Ruska za profesora na univerzitu do Jurjeva (dnes Tartu v Estónsku). Do Československa sa vracia v roku 1920 a nastupuje ako profesor na Teologickú vysokú školu evanjelickej cirkvi a.v. v Bratislave. Obdobie jeho pobytu v Rusku možno zaradiť medzi jeho najtvorivejšie. Vydal tam dve diela Komenského korešpondencie. Kváčala mal významnú účasť na vydávaní „Veškerých spisov J.A. Komenského“, pôsobil ako hlavný redaktor a prispievateľ. Popri ďalších dielach pracoval na spise Dejiny reformácie na Slovensku (napísal prvú časť, roky 1517-1711). No toto dielo vyšlo až po jeho smrti. V roku 1934 bol na študijnom pobyte vo Viedni, kde 9. júna 1934 zomiera. Pochovaný je v Bratislave na evanjelickom cintoríne.

Ak si položíme otázku, kto bol Ján Kváčala (1862-1934), odpoveď je, že to bol evanjelický kňaz, teológ, pedagóg, komeniológ, kultúrny historik a vysokoškolský učiteľ európskeho významu. V Bratislave je po ňom pomenovaná ulica.

Zaujímavé je, že i medzi zberateľmi pohľadnic má Kváčala meno. Neznámy odosielateľ pred 123 rokmi poslal do Litvy Jánovi Kváčalovi pohľadnicu z Bratislavy. Ten, kto ju posielal ako novoročný pozdrav, nalepil na ňu najlacnejšiu známku. Pri doručení musel Ján Kváčala doplatiť 6 kopejok, aby mu ju poštar odovzdal. Aká je cena tejto pohľadnice dnes? Len 200 eur.

Lubomír Paulus

LOĎ BECKOV

Vážení čitatelia, predstavte si, že by ste sa mohli plaviť po Dunaji a stále byť na pôde Beckova! Nebojte sa, pri Dunaji nevznikla nová obec s rovnakým názvom ako naša, na vode je len loď menom BECKOV. Náhodou som otvorila stránku Dunajskej plavby, kde - na moje prekvapenie - som objavila informácie o remorkéri s názvom Beckov (vyrobený v roku 1946 v Prahe Smíchov), ktorý zakúpil p. Kišš a že v r. 2007 bol znovu spustený na vodu

ako rekreačná obytná loď v kat. malých plavidiel. Loď Beckov! Hneď som si spomenula na Malebnú cestu dolu Váhom, ktorú takmer pred 200 rokmi absolvoval Alojz Medňanský. Poslala som mail p. Schenkovi z Dunajskej plavby, a ten mi po menšom pátraní poskytol telefonický kontakt na p. Kissu, za čo mu ďakujem. A mala som šťastie, pán **Tibor Kišš** sa rád podelil o svoje skúsenosti a informácie nielen o lodi Beckov.

Obavy, nakoľko bude „potešený“ mojim záujmom sa napokon stali zbytočné. Veď čítajte sami. Chcem Vám veľmi pekne poďakovať za Váš záujem o loď Beckov. Keď ste mi zavolali, až mi srdce poskočilo od radosti. Možno mi neuveríte, ale tunajší ľudia uzatvárali stávky, že sa mi to nepodarí spojzdať. Bolo niekoľko odvážlivcov, ktorí sa tiež pokúšali spojzdať podobnú loď, ale ani jeden to nedokončil. Veď pozrite fotografie, v akom stave som ju kúpil. Tvrdohlavosť nie je dobrá vlastnosť, ale teraz som rád, že som taký bol. Táto loď bola a stále je mojou srdcovou záležitosťou. Už ako dieťa som sa do nej zamiloval. Môj brat Peter sa poznal s jedným lodníkom, ktorý slúžil na tejto lodi a ako 12-ročného ma vzali na jednu plavbu do Devínskeho kameňolomu. Dokonca mi ju dovolili na krátky čas aj riadiť. Vtedy som si ju zamiloval. Keď sa mi naskytla príležitosť kúpiť si ju, nemohol som ju premárniť.

Prečo ste lodi ponechali meno „Beckov“? Nie len námorníci, ale ani riečni lodníci nepremenúvajú lode. Povera je povera, ale ani človek si nezmení meno bez vážneho dôvodu. Okrem toho, mne sa meno Beckov páči. Na bledomodrej palubnej vlajke je zobrazený hrad Beckov.

Spomínali ste, že poznáte nielen Beckov, ale aj Zelenú Vodu, kde sa máte zúčastniť na revitalizácii? Revitalizácia Zelené vody ešte neprebíha. Projekt je pripravený, ale chýbajú peniaze. Spoločnosť Bolt a Bolton, ktorí majú v prenájme túto vodnú plochu, sa veľmi zodpovedne starajú o čistotu vody a jej okolie. Vybudovali nádherný areál pre oddych a organizujú tu rôzne kultúrne podujatia. Moja firma bola z ich strany oslovená o spoluprácu. Máme dobré skúsenosti s revitalizáciou Štrkoveckého jazera a Zelená voda túto pomoc nutne potrebuje. Firma Bolton napríklad financovala z vlastných prostriedkov kosenie vodných rastlín, aby sa občania mohli plne rekreaovať. Nechcem robiť reklamy, ale bola by škoda, keby sa toto krásne jazero premenilo na rekreáciu nepoužiteľnú brečku.

Spustenie lode na vodu Dunaja Vás iste naplnilo pocitom zadosťučinenia a hrdošti? Áno, som veľmi hrdý na svoju loď a tých päť rokov driny nelutujem. V očiach niektorých ľudí som čudák. Nevedia pochopiť fakt, že som sa nasťahoval do tejto lode. Ale tiež nepoznajú tú krásu, tú nádhernú atmosféru, čo tento vodný byt poskytuje. Veď komu klope laubu na okno, že je čas kŕmenia? To jemné, takmer nepozorovateľné hojdanie a občasná žblnknutie je pre mňa tým najkrajším „uspávaním“. Ten nenahraditeľný pokoj, to ticho mi žiaden kamenný byt nenahradí. Nerušia ma susedia, ani šum z ulice. Výkrik čajky, alebo inej vodnej hydiny je pre mňa rajskou hudbou. Ak som čudák, tak práve pre toto všetko.

Voda Vám bola daná už od kolísky? Áno, vyrástol som pri Malom Dunaji v dedinke Eberhard. Nie som rybár, ale môj brat Peter bol. To on ma naučil lásky k prírode a hlavne vode. Je pravdou, že po viac ako tridsaťročnom

bývaní vo veľkomeste som si na mestský spôsob života nezvykol. A komáre? Na vode ich nie je viac, skôr oveľa menej ako v meste. V pobrežnom poraste je ich domov. Na vode by sa ľahko mohli stať potravou pre ryby. Komáre potrebujú krv teplokrvných živočíchov a tie, až na niektoré výnimky, na vode nežijú.

Zdieľa Vaše nadšenie pre vodu a lode aj manželka? Manželka Iveta je tiež zrazená s vodou. Má to dokonca v génoch. Jej otec bol lodný kapitán. Synka Petrika máme narodeného v znamení rýb. Miluje vodu a pláva od 2 rokov svojho života.

Pred časom ste pracovali v expedícii, ktorá mapovala vody a brehy Dunaja. O čo konkrétne išlo? Organizovala ju ICPDR (International Commission for the Protection of the Danube River) a financovala ju EU. Cieľom tejto expedície bolo zmapovať výskyt jednotlivých druhov rýb na vytypovaných miestach rieky, makrofity, zloženie dnového sedimentu s ohľadom na výskyt nižších druhov rastlín a obsahu fyto a zooplanktónu a bentosu. A potom samozrejme rozsah znečistenia Dunaja v celej jeho dĺžke. A potom zjednotiť metódy merania pre všetky členské štáty EU a štáty, cez ktoré Dunaj preteká. Monitorovalo sa od Nemeckého mesta Kelheim, z kade je vlastne Dunaj splavný. Výberovým konaním boli vybrané tri lode: maďarská Széchenyi, srbská Argus a slovenská Vienna, na ktorej som bol veliteľom lode ja. Széchenyi bola ubytovacia, Argus laboratórna a ja som viezol koordináčny tím ichtyológov. Tých 5700 km nie je dĺžka Dunaja, ale naplávané kilometre spolu, do rôznych prítokov a samozrejme po Dunaji. Táto expedícia trvala 3 mesiace. Manželka mi bola ozajstnou oporou. Vlastne bola pravou, ozajstnou lodníčkou. Keď nás celkom neohlásene prepadla košava, je to silný vietor ženúci vysoké vlny Dunaja proti prúdu, zachovala sa ako chlap na mieste. Keď chlapi vedci sedeli na zemi a ani nemukli, ona ma dokázala priviazať. Niekedy som ju ani nevidel, ako sa cez palubu prelievali vlny.

Plavili ste sa aj po iných riekach, potápate sa. Kde všade ste boli? Čím sa živíte? Samozrejme, že neplával som len na Dunaji, ale o tom možno neskôr. Potápanie? Ani sám neviem, kde som všade bol. Potáпам sa od roku 1961. Mal som vtedy 8 rokov. Potápal som sa v Červenom mori, bol som aj v Karibiku, aj v Baltickom mori, v jazerách či v ramenách riek bez ohľadu na ročné obdobie. Teraz sa venujem výlučne len pracovnému potápaniu. Nechodím na miesta, kde stretnete počas ponoru x počet potápačov, majstrov sveta, ktorí vlastne ani nevedia prečo sa potápajú. Teraz je potápanie módnou záležitosťou na liečenie komplexov. Som stavebný technik, ale toto povolanie nevykonávam. Živím sa potápaním a loďami. Pre mňa je voda niečo, čo ma drží nad vodou. Neviem, či naozaj chcem do penzie. Neviem žiť s papučami na nohách. Neviem si predstaviť život bez pohybu.

Takže zdravie Vám slúži, našťastie, dobre? Zdravie? Podľa manželky, okrem hlavy je všetko v poriadku.

Keď som si pozrela niektoré hausbóty na Dunaji a porovnávala ich s Vašou loďou, bolo mi to jasné. Plavidlo by malo vyzerať ako loď. Plaviť sa v chatke alebo bývať v lodi - tak dám prednosť tej lodi. Možno aj kvôli pocitu bezpečnosti. Ako je to počas búrok a víchrice? Nemáte morskú nemoc? Bohužiaľ, hausbóty sa množia ako huby po daždi. Sú skoro všade. Niekedy sa ani nedostanete k vode. Všetko je obsadené. Hausbóty, aspoň si myslím, sú bezpečné, ale loď je loď. Nepáči sa mi život ani v kamennom meste a ani v meste hausbótov. Nemám morskú nemoc a búrky mojej lodi na Dunaji neublížia. Tých 35 ton len tak nepohnú. **Beckov je na dňochduku.** Po dlhoročnej práci si zaslúži odpočinok, ale nie v prístave. Z pracovnej lode som ju prerobil na rekreačnú a naďalej bude brázditiť hladinu Dunaja v lone neopísateľne KRÁSNEJ DUNAJSKEJ PRÍRODY. S lodníckym pozdravom Ahoj! Sa lúči Tibor Kišš

Pán Kišš vytrvalo pracoval na oprave lodi 5 rokov. Teraz je to v podstate jeho druhý byt, ibaže v tomto vodnom príbytku sa s manželkou a synom

zdržiavajú oveľa viac ako v tom murovanom v meste. Loď má všetko, čo má každý normálny byt, je tam obývačka, spálňa, kuchyňa, kúpeľňa, aj prístrešok na sedenie. A na Dunaji je na čo pozerať, čo dýchať! Pri ich dome je stále prítomná tečúca voda s čerstvou „potravou“ a divo rastúca vegetácia kam oko dohliadne. Úžasné vône, zvuky, zážitky. Šťastný majiteľ lode má svoje prenataté kotvisko, pontón – vlastne prechodný pobyt je v tomto prípade s veľkým dôrazom na „prechodný“ v zmysle plávajúci.

**Za rozhovor
ďakuje**

Dana Badžgoňová

Kaštieľ baróna Mednyánszkyho v spomienkach Márie Vazovanovej

Pani Mária Vazovanová, rod. Jokrllová (1923), si zaspomínala na obdobie svojho detstva, kedy bývali v dnes už nejestvujúcom kaštieli baróna Medňanského. Príbeh o obesenom barónovi sa netýka maliara Ladislava Mednyánszkeho (1852-1919), ale jeho strýka, popraveného v roku 1849 v Bratislave za účasť v protirakúskom povstaní uhorských vlastencov. László Mednyánszky je pochovaný na našom cintoríne a jeho manželka s matkou dali postaviť na jeho pamiatku kaplnku Panny Márie Lurdskej pri ceste vedúcej k brodu cez Váh. Obaja mali rovnaké meno a nezvyčajný osud. Ľudia si často príbeh povstalcu zamieňali s príbehom maliara, tuláka a ľudomila.

Ruiny kaštieľa

Legenda

„Pred a po vojne sme bývali v kaštieli, asi 6 rodín: poštárka Balažovičová, rodiny Psotná, Jaškovci, Nožinovci, Jokrllovci, Blatnická. Hovorilo sa, že v Medňanských kaštieli bývala „barónka“, barón bol v Bratislave poslancom v sneme. Niečo sa stalo a baróna zatkli, aj ho obesili vo väzení. Jeho žena najala kočiša, poznám to z počutia, v noci šli po neho, prepriahali kone na ceste, až ho priviezli domov. Kone padli pri Beckove, na tomto mieste barónka dala neskoršie postaviť kaplnku. V kaštieli mali jednu komoru, bolo v nej tma a v komore bola ešte tá truhla, v ktorej baróna priviezli.“

Nájomný dom a škola

V kaštieli sme bývali ešte pred 2. svetovou vojnou, hospodáril tam Wiener, kaštieľ mal asi v prenájme. Určite viem, že od 30-tych rokov sme tam bývali. Kaštieľ bol postavený z dobrej tehly, ľudia ho postupne rozoberali, brali kvalitnú tehlu a Wiener to dovolil. Fasáda kaštieľa bola orientovaná do parku, cez jeho dvor viedli všelijaké chodníčky, skratky, čo si ľudia urobili. Obec v 60-tych rokoch dala kaštieľ zbúrať. Na dvore bola studňa so strieškou. Oproti soche sv. Floriána bola veľká brána – to bol hlavný vchod, druhá brána pre povozy bola bližšie ku klášturu. V kaštieli na 1. poschodí bola jednotriedka, deti tam chodili do školy. Na mieste, kde je pošta, býval p. Vaculík s manželkou, bol to malý domček otočený chrbtom ku kaštieli.“ (b)

Červený barón

**Akýže barón – kráľ farieb a krásy!
To platí o Vás, Majster Medňanský.
Červený barón dráždil svoje časy...
Nám sú dnes sviatkom vaše prechádzky,**

**čo prežili vás v patinových rámoch
a okúzľujú svojou čistotou.
Na vašich lúčkach svieti večné ráno
úprimným, plným, krásnym životom.**

**A ten ste žili, že sa dnes až začnie,
takého v Beckove a na Montmartri niet.
Povedzte, Majstre, čo vám bolo vzácne?
Keď hľadeli ste vojne do kariet?**

**Či keď ste kradli riekam slastné tichá
pri túlkach svojou nočnou krajinou?
A či keď prostá drotárova pýcha
vám odhalila, kde je zlaté dno?**

**Na otázky už nielo odpovede.
Možno len hľadať v plátnach s patinou
ukryté pravdy o Majstrovi, čo vedel
vykúziť farby zrelšie nad víno.**

**Túlavý mesiac aj dnes nad Váhom vidí
tiene, čo z vašich pláten živo žiaria.
Váš strýko Ján je v Encyklopédii
a vaše sady rozkvitajú na jar.**

**Juraj Koutný, Návraty.
Alfa Press Bratislava 1998; s. 4 - 5.**

Báseň publikujeme so súhlasom autora zo dňa 22.8.2012.

Básnik a publicista **Juraj Koutný** sa narodil v Novom Meste nad Váhom 16.4.1941. Po ukončení tamojšieho gymnázia a odišiel do Bratislavy, kde v rokoch 1958 – 1966 pracoval v Čs. rozhlase a v rokoch 1966 -1990 vo vydavateľstve technickej literatúry Alfa. Bol spolujateľom vydavateľstva Alfa Press. Venoval sa literárnej a publicistickej činnosti. Svoje básne publikoval časopisecky; v r. 1998 mu vyšla zbierka básní *Návraty*, z ktorej sme uverejnili báseň o Ladislavovi Medňanskom. Okrem vlastnej tvorby sa spolupodieľal na zostavení knihy z tvorby Dominika Štubňu Zámostského *Básne, poviedky, povesti, spomienky* (1995 – s Mariánom Štubňom). Recenzoval knihy a výstavy novomestských umelcov a okrem iného bol spoluzakladateľom Klubu Petra Matejku vo svojom rodisku. Svoj pracovný život strávil v Bratislave, kde aj dodnes žije, a do svojho rodiska sa pravidelne vracia. Spýtali sme sa ho aj na Beckov. Áno, našu obec pozná, dodnes si uchováva v spomienkach časy mladosti, keď na bicykloch s kamarátmi neraz sem merali cestu a obdivovali majestátne ruiny Beckovského hradu. A ešte nám prezradil, čo asi málokto z nás vie, že jeho dedko **Alojz Veselý** z Nového Mesta nad Váhom elektrifikoval beckovský farský kostol. (b)

Spoločenská kronika

MANŽELSTVO UZAVRELI

15.9.2012 – Marcel Hrušovský a Zuzana Straková
15.9.2012 – Ing. Peter Šonkol a Monika Gazdíková

BLAHOŽELÁME

- 50 rokov: Bc. Marián Polák, Rastislav Šimko, Pavol Pavlovič, Eva Juríková, Janka Sládková, Ing. Elena Pavlíková
55 rokov: Milan Nožina, Štefan Pacek, Milan Masár, Zdenka Krasňanská
60 rokov: Peter Šimko, Ján Klčovský, Emília Ondrčková, Mgr. Anna Vazovanová
65 rokov: Marián Španko, Jolana Prokopenská
70 rokov: Jozef Gašpar, Augustín Bandík, Mária Dvoranová
75 rokov: Viktor Nožina
80 rokov: Michal Bánovský, Július Pavlovič, Anton Uherčík, Valéria Čelková, Antónia Vavrisová, Mária Gestingerová
85 rokov: Július Šimončík

ROZLÚČILI SME SA

Bohuslava Masariková, Jozef Pažitný, Anastázia Bednáriková

SMÚTOČNÉ OZNÁMENIE

Oznamujeme, že dňa 6. septembra 2012 sme sa navždy rozlúčili v Evanjelickej a.v. modlitebnici v Kálnici s

Mgr. Jaroslavom FILIPOM,

bývalým riaditeľom, zástupcom a dlhoročným učiteľom Základnej školy J.M. Hurbana v Beckove, ktorý zomrel vo veku 66 rokov 3. septembra 2012. K smútiacej rodine sa pripája ZŠsMŠ J.M. Hurbana, bývalí žiaci a RR BN

Poznámka: O p. učiteľovi Jaroslavovi Filipovi sme už v BN písali, a to v č. 3/2009. Spomienky jeho žiakov, kolegov a priateľov prinesieme v niektorom ďalšom čísle BN. RR BN.

SPOMIENKA

*Po tmavej noci, keď svítil deň,
odišli ste snívať svoj večný sen.
Do večnosti odišli ste spať,
zaplakal každý, kto Vás poznal a mal rád.*

Dňa 10.9.2012 sme si pripomenuli smutné 22. výročie smrti nášho otecka, dedka a prastarého otca
Jána PSOTNEHO

a 25.9.2012 smutné 6. výročie jeho manželky, našej mamičky, babičky a prababičky pani
Heleny PSOTNEJ.

S láskou a úctou si na nich spomínajú dcéry s rodinami, vnučky a vnuci s rodinami.

Zároveň si pripomíname aj otcove 97. narodeniny, ktorých by sa bol dožil 25.10.2012.

SPOMÍNAME NA ŠTEFANA POLEŠENSKÉHO

Dňa 24.9.2012 by sa bol dožil 60 rokov člen beckovského poľovníckeho združenia a člen spolku ochrancov prírody - občan našej obce pán
Štefan POLEŠENSKÝ.

V auguste, 26.8.2012, uplynulo 20 rokov od jeho úmrtia. Kto ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku.

Pavol Hladký

Dôchodcovia sa prezentovali ručnými prácami

Tretia výstava členov ZO JDS v Beckove

Ani tohtoročné Beckovské letné slávnosti sa nezaobíhali bez výstavy, ktorú zorganizovala Základná organizácia jednoty dôchodcov v našej obci. Zatiaľ, čo počas predošlých slávností zorganizovali naši dôchodcovia výstavu kabeliek či skla, keramiky a porcelánu, tentoraz sme sa mali možnosť kochať pohľadom na výtvary ich šikovných rúk.

Osemnásť členov ZO JDS našej obce pre potreby tejto výstavy zapožičalo asi 250 ks najrôznejších druhov ručne zhotovených výrobkov. Návštevníci slávností vďaka nim obdivovali mnohé nádherné vyšívané, ale aj háčkované dečky a obrazy. Taktiež ich zaujali aj obháčkované demižóny, pletené detské oblečenie, šúpolienky, pletené prútené košíky, opletené fľaše či mnohé ďalšie úžitkové a ozdobné predmety, ktoré svedčili o zručnosti beckovských dôchodcov. Mimoriadnu pozornosť pútal najmä vyšívaný obraz „Posledná večera“, avšak aj paličkovou technikou zhotovené veľkonočné a vianočné ozdoby a

obrazy a servítkovou technikou vyrobené poháre boli taktiež výkladnou skriňou tohtoročnej výstavy.

O realizáciu výstavy, ktorú počas celého víkendu navštívilo približne 350 ľudí sa zaslúžili najmä manželia Beňovci a členky výboru p. Bubeníková a p. Bučková.

Pevne veríme, že tradícia výstav počas Beckovských slávností bude pokračovať aj budúce leto. Veď stovky podpisov od vďačných návštevníkov v kronike ZO JDS sú jasným dôkazom, že táto aktivita má zmysel.

Mária Mináriková, foto Martin Minárik

Jesenná poznámka

Jeseň je obdobie zberu toho, čo si ľudia dopestujú v záhrade a čo sa urodí na stromoch. Pamätám si, keď v tomto čase bol celý chotár zaradený ovocím. Stromy sa doslova ohýbali, boli modré, červené či žlté od ovocia. Začiatkom septembra bývala dražba ovocia. To nejaký pracovník družstva vykrikoval cenu za určitú časť chotára, kde boli ovocné stromy. Potom ľudia pridávali, dražili. Kto mal záujem, zväčša vydražil. I vtedy boli pri tom rôzne „podrazy“, ale tak to už chodí. Ovocie si potom ľudia, ako dozrievalo, oberali na zimu alebo ho striasali na kvas. Nikto nechodil kradnúť druhému. To bolo kedysi. A dnes? Pár stromov, čo zostalo v zarastenom a zanedbanom chotári, stačí obrať niekoľko dôchodcov. Doslova ako kobyľky sa vrhnú neraz na nedozreté ovocie. Už koncom augusta ich vidíme s

vedrami a kapsami niekoľkokrát za deň ísť na ovocie. Niektorí vyrazajú už na svitaní, aby boli prví pod stromami. Tým, ktorým to patrí, nezostane nič, pretože chodia do práce a keď prídu domov, páni dôchodcovia už pozberali a oddychujú. Drzosť niektorých nemá hraníc. Vlezú vám pomaly do dvora, a keď ich prichytíte pri zbere, tvária sa, že ja nič, ja muzikant. Mám menovať? Radšej nie, aby sa nečervenali. Zaujímavé je, že na jeseň ich nebolí ani chrbát, ani nohy. Lekár by sa ich mal pýtať, nie: „Ako sa máte“, ale: „Koľko vriec orechov a ovocia ste nazberali?“. A aby som nezabudol, ak ste vlastními parceli, kde sa nachádza ovocie a nájdete tam zberať niekoho, odporúčam vám, radšej noste pri sebe list vlastníctva. Aby ste sa vedeli preukázať, že je to vaše. Tak sa to stalo mne.

Lubomír Paulus

BLAHOŽELANIA

V mesiacoch október až december tohto roka sa dožívajú krásneho životného jubilea 80 rokov páni **Anton Uherčík, Július Pavlovič a Štefan Ivana.** Narodili sa v Beckove, základné vzdelanie nadobudli v obecnej škole v Beckove. Riadne sa zapojili do pracovného pomeru. Aktívne sa zapojili do budovania našej obce. Kde mohli, tam reprezentovali našu obec a hrdo sa k nej hlásili. Vytvorili si ideálne rodiny a stále vedú usporiadaný rodinný život plný rešpektu. Tento životný štýl im umožňuje užívanie si i vysokého veku.

Všetko najlepšie a ešte veľa rokov života všetkým prajú ich rodinní príslušníci, susedia, bývalí spoluhráči, spolupracovníci, občania obce.

Pavol Hladký

Ján Psotný - zabudnutý vojnový zajatec

(25.10.1915-10.09.1990)

„To, čo som zažil v tábore – nebudem o tom hovoriť, aj spomienky na to sú ťažké.“

Spomína dcéra Valéria Syručková: „Otec zomrel po amputácii nohy, dostal gangrénu. Narodil sa a žil v Beckove, aj jeho otec Ján Psotný bol Beckovčan a matka Mária Valovičová bola z Kálnice. Mama, otcova manželka Helena Mikušová, bola Beckovčanka z Matiašky (1).

Dedko pravidelne nerobil, do práce chodila babka, slúžila u Kurza, a otec, ktorý pracoval u gazdov, zaraboval peniaze pre rodinu. Keď sa otec vrátil zo sezónnych prác, išiel zase dedko za prácou. Aby neboli dvaja chlapi v dome. Otec mal štyri sestry, Zuzanu, Máriu, Evu a Pavlu (Anna zomrela mladá aj s malou dcérou), tri sa vydali a žili v Novom Meste nad Váhom, iba Pavlína, vydatá Bičanová,

zostala v rodičovskom dome v Beckove (2).

Otec slúžil od mlada. Základnú vojenskú službu absolvoval asi v rokoch 1933-1935. Oženil sa 21.11.1942 (v rovnaký deň a mesiac mala svadbu aj dcéra Valika), o rok neskôr v septembri sa im narodila prvá dcéra Jaroslava. Bola vtedy druhá svetová vojna, otca povolali do armády. Po vypuknutí SNP ho v Telgárte zajali, odviekli do Martina a odtiaľ do Nemecka do zajateckého tábora v Kleidembachu. Bol tam spoločne s Jozefom Letkom (3), spávali vedľa seba. V čase vypuknutia SNP si vojaci brali dovolenku, napríklad Jozef Gašpar z Beckova sa takto dostal domov, ale otcovi sa nepošastilo, zostal v armáde. Mama bola v auguste za otcom v Martine (4) ešte predtým, ako ho odtransportovali do Nemecka. Zo zajatia sa vrátil po 10 mesiacoch.“

Tábor oslobodili Američania. Vážňom dali jedlo a upozornili ich, aby jedli len po troche, inak by mohli umrieť. Všetci boli chorí, mali červienku (5), mnohí vykrvácali až na smrť. V tábore trpeli hladom, spomínal, že jedli repu. Američania zajatcov priviezli až do Plzne, ďalej nemohli ísť, americké okupačné pásmo tu končilo. Po oslobodení ČSR sa bál ísť domov, túlal sa, nechcel, aby mu zabili rodinu, ako sa vyhrážali gardisti. Ale ľudia, s ktorými sa stretal na ceste, mu hovorili, že to už tak nie je, tak sa odvážil ísť domov. Doma si najprv mysleli, že je to niekto, čo prináša správu o ich synovi. „Čo ma nepoznáš?“ Áno, nespoznávali ho. Bol vychudnutý, zarastený a strašne špinavý, ani mama ho nepoznala, iba sestra Eva. Keď páliili jeho oblečenie, vraj sa šaty „hýbali“, čo utekali z nich vši. Ochorel na vodnatieľku (6), to sa hlásili dôsledky zajatia. Dom bol primálny pre toľkých ľudí, a tak si postavil v roku 1949 vlastný, v ktorom dnes býva dcéra Valika s rodinou.

Manželia Psotní mali štyri deti, Jaroslavu, Vladimíra, Ivana a Valériu. V tom čase na ulici bývali len oni, Furendovci a Sládkovci. Len tri chalupy a okolo role, veľká stodola, kovárska dielňa (dnes tam býva M. Záhumenský), ubytovňa bačov a nájomcovia Heldešovci a Fraňovci. Koncom 50-tych rokov sa to všetko zrúcalo, aby z majera vznikla nová ulica. Pozemok a polovicu cesty si museli kúpiť. Aj susedia Maslo a Pavlík.

Ján Psotný nedostával žiadne peniaze

S kamarátom Štefanom Maslom.

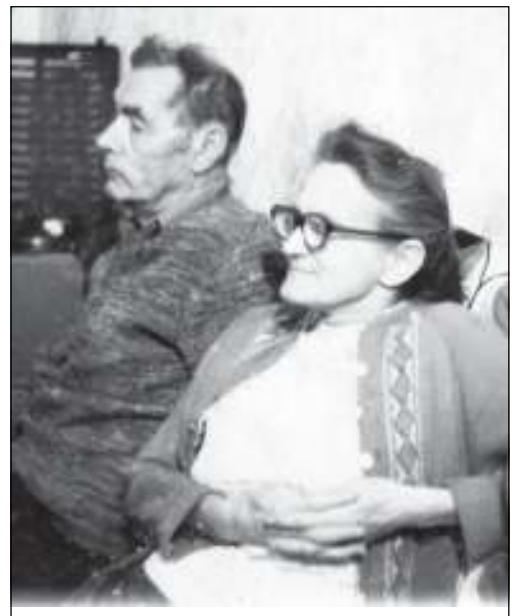
za účasť v odboji. Za svojho života nikdy o nič nežiadal. Nechcel. A po jeho smrti nemali potrebné doklady, lebo keď sa sfahovali do nového domu, všetky doklady z mladosti i vojny, fotografie a iné dokumenty, ktoré boli uschované v kufrí, sa zničili. Kufrer nechali pod otvoreným oknom, prišiel lejak, voda natiekla cez okno do bytu aj do kufra, všetko sa premočilo. Mokrá masu museli vyhodiť. Tak prišli o rodinné doklady a fotografie.

„Keď v auguste 1968 otec počúval rádio, strašne sa vyľakal, lebo hovorili, že k nám prichádzajú Rusi. Vtedy sa chcel zabiť, bál sa. Vrazil, že ak by ešte raz mal zažiť vojnu, tak radšej umrie. Neskôr sa upokojil on, aj politické pomery u nás.

Otec pred vojnu pracoval u gazdov, po vojne staval hrádze na Váhu, u vodohospodárov robil kanalizačné práce, pracoval aj v pálenici v Novom Meste nad Váhom u Trefíla a v JRD v Beckove. Naposledy sa zamestnal v Obale v Novom Meste nad Váhom, robil tam asi 16 rokov až do penzie. Ako dôchodca ešte pracoval v JRD v Beckove.“

Štyri a pol roka pred smrťou mu amputovali nohu kvôli gangréne. Zomrel v nemocnici na infarkt v septembri 1990. Do posledných chvíľ sa o neho starala manželka Helena.

Ján Psotný nikdy nehovoril o tom, čo zažili v zajateckom tábore. Bol tam s ďalšími Beckovčanmi, s Jozefom Letkom, Karolom Pavlovičom a Adamom Adušom Školárom, ale o tom, čo museli prežiť, nehovorili, ani sa vlastne nestretali. Spomienky boli príliš bolestivé, a tí, čo prežili peklo zajatia, potrebovali žiť a zabudnúť. Občas spomenul, čo bolo predtým a čo potom, ale samotné zajatie nikdy. Chcel, aby to strašne zomrelo spolu sním. (Jediný pokus spoločensky sa angažovať sa odohral v roku 1965 – nahovorili ho Zväzu protifašistických bojovníkov. Platil známky, kamarát Aduš vyberal členské, ale napokon rezignoval...)

Dana Badžgoňová

POZNÁMKY

1) Helena Psotná, rod. Mikušová (26.6.1923 - 23.9.2006). Jej rodičia boli Štefan Mikuš a Anna, rod. Babicová.

2) Starí rodičia spočiatku bývali s deťmi v podnájdoch. Môj otec si zarobil peniaze na robotách, a tak kúpil domček na hlavnej ceste, v ktorom neskôr bývala jeho sestra Pavla. Dom bol otcov, ale keď vypukla vojna a on musel do armády, dedko ho presvedčil, aby dom prepísal na neho – keby sa mu dačo stalo.

3) Jozef Letko (nar. 16.11.19008) umrel 17.2.1945 na zápal pľúc v zajateckom tábore v Kleidembachu (pozri BN č. 5/2011); spolu s ním tam boli: Karol Pavlovič z Beckova a Adam Ďuriš z Kálnice – bol údajne v Dachau a Mauthausene (pozri Kálnické ozveny č. 3/2011 – www.kalnica.sk); Jozef Pácek – pozri BN č. 1/2012) bol v zajateckom tábore Mühlberg, údajne aj v Drážďanoch a Osvienčime.

4) Počas prevozu do Martina niekto z Čachtíc vyhodil správu z vlaku, a tak sa manželka dozvedela, kde je. Prišla za ním do Martina do zberného tábora, ešte sa videli pred transportom do Nemecka.

5) Bacilová červienka – (šigelóza, červienka, dyzentéria, úplavica) je črevná bakteriálna infekcia sliznice hrubého čreva spôsobujúca vznik nekrózy a krvácajúcich vredov. Je to typická „choroba špinavých rúk“, ktorá sa vyskytuje v miestach, kde na malej ploche žije pri nízkej hygiene väčší počet ľudí. Pri liečbe sa podávajú sa antibiotiká.

6) Vodnatieľka - brušná vodnatieľka (odb. ascites) je patologické nahromadenie tekutiny v brušnej dutine.

SPOMIENKY NA ROKY 1950 – 1968 A NASLEDUJÚCE (11.)

Napísala sr. Cecília M. Kosecová

Teraz by mala nasledovať kapitola 23., ale tú sme uverejnili vo vianočnom čísle BN 5/2011, lebo obsahovala rozprávania z obdobia Vianoc, ktoré sestry prežili v Kovárskej.

24. PÍŠAL SA ROK...

Písal sa rok päťdesiaty, šesťdesiaty, až osemdesiaty, celkom tak isto by sme mohli pokračovať ako pred tridsiatimi rokmi.

Sme stále ešte v pohraničí, Vejprty, domov dôchodcov a Kovárská, ústav pre oligofrenne deti a mládež. Sú to dva domy, ktoré tu ešte pretrvávajú. Preto tieto postrehy budú z tohto miesta až do roku 1981. Je v nich zachytený pulz tej doby. Roky 1970-80 prinášajú hlavne dosť zmien sestrám zamestnaným v sociálnych ústavoch. Pomaly jedna po druhej dochádzame k vekovej hranici, kedy opúšťame zamestnanie a prechádzame do charitatívnych ústavov (charita – účelové zariadenie katolíckej cirkvi na Slovensku, v Čechách a na Morave pre zostarnutých kňazov a rehoľné sestry).

Prvou takou zmenou bolo pre nás, že sme mohli navštevovať svojich príbuzných, čo predtým rehoľné pravidlá nedovoľovali. Po koncile bolo veľa zmien.

Tu v pohraničí sme si zvykli na mentalitu zmiešaného obyvateľstva českej i nemeckej národnosti. Nikto od nás nebočil, nevyhýbal sa nám, až na malé výnimky.

Keď som teda pri svojej prvej ceste na Slovensko vystúpila v Bratislave na hlavnej stanici, pocítila som čosi ako chlad a nevšímavosť davu. Akoby ma poliala studená sprcha! To stačilo, aby som si uvedomila, že ľudia si od nás odvykli. Keď som zistila túto skutočnosť, trpkosť som si povzdychla: Kde sa podel ten náš dobrý slovenský človek? Či ho už neobjavím? Ťažko prefažko sa k nám naši ľudia približovali. Najlepšie sme to poznali pri cestovaní. Obyčajne vo vlaku sme mali dosť miesta, bo sme jasne poznali, že ľudia sa nás stráni. Prešiel nie jeden, dva, ale aj dvakrát toľko rokov, než sa tento postoj zmenil. Neboli to len ľudia neveriaci, ale často veriaci, ba i známi, čo nás nepoznali. To by mohla dosvedčiť mnohá z nás.

Opakom je druhý zážitok z vlaku.

Cestovalo som práve v tom čase, keď sa aj naše vojsko presúvalo. Vtedy o miesta bola naozaj núdza. Ani vojaci nemali miesta všetci. Nepozostávalo iné ako stáť v nočnom rýchliku z Prahy do Bratislavy. Už som sa na to aj pripravovala. Naraz som len zachytila slová: „Že ja nemám miesto, dobre, ale čo tady tá sestra, čo tá udělala?“ A o chvíľu to isté. To jeden vojačík chodil sem tam po chodbe vozňa, a takto si odľahčoval. Keď sa to ale viackrát za sebou opakovalo, niekto, asi vojak vyššej hodnosti, vtiahal ho do vnútra vozňa a mne ponúkol tiež miesto. Samozrejme, že som neodmietla.

Druhého rázu bola zase udalosť na bratislavskej hlavnej stanici niekedy v roku 1978. Čakala som ešte s jednou sestrou na nočný rýchlik zase naspäť do Prahy. V hale, i keď bolo dosť ľudí, nepanovala nejaká silná vrava. Stáli sme tak bokom pri zatvorenej osobnej pokladnici. Naraz do toho ticha zaznel zhurta hlas: „Toto sa tu ešte motá? Daj sem ten kvér,“ obrátil sa na jedného tam stojaceho vojaka, „nech to postrieľam!“ My, keďže sme stáli v ústraní, nevideli sme, ako sa na to ľudia zatvárali, ale nechali to bez povšimnutia a chlapík zapadol niekde v dave.

Po toku 1970 sme sa viac dostávali do styku s ľuďmi. Boli to najviac rôzne cesty, školenia, výlety s deťmi, táborenie, športové hry, kultúrne vystúpenia. Veľa sme chodievali s deťmi na prechádzky i na vhodné predstavenia.

Vychádzky s deťmi bývali i na väčšiu vzdialenosť, spiatočná cesta bola potom niekedy „motoráčkom“, ako volali naše deti motorový vlak, ktorý v týchto končinách obstarával premávku Chomutov - Vejprty.

Sprievodcovia vlaku nás už poznali a na malú vzdialenosť nás vzali častokrát zadarmo. Podobne sa chovali i vodiči autobusov. Zastavili, nabrali nás, aby sme vraj nemuseli „šlapať“.

Spomínam si, že v Kovárskej, v miestnej škole, bol koncert, ktorý dávali umelci speváci z Národného divadla v Prahe (mená si dnes už nepamätám). Zúčastnili sme sa ho i s deťmi. Keď som kráčala za poslednou skupinou detí, dobehol ma jeden zo spevákov na schodoch, pozdravil, pohladil ma po chrbte a milo povedal: „Ach, tohle jsem už dávno neviděl.“

Tak, moji milí, nasledujúce riadky uvádzajú ešte ďalšie takéto postrehy. Nenadvádzajú priamo na seba a sú rôzne. A čas odvíjal z kľbka niť viac a viac...

Život a práca s deťmi v ústave sa stávali radostnou, i keď nechýbali nikdy ťažkosti, pretože vždy to bola a bude záležitosť na nervový orgán pre vychovávateľov.

V ústave sme sa snažili veľa spievať a cvičeniu v speve a hre na hudobné nástroje venovali sme dosť času. Bolo to radostné i pre tieto deti. Veľmi radi sa zúčastňovali potom na vystúpeniach pri rôznych príležitostiach. Za štyri roky sústavnej práce dotiahli sme to tak ďaleko, že sme boli jediný ústav v Severočeskom kraji, ktorý predvádzal zborový spev a nástrojovú hudbu. Týmito dvoma zložkami vystupovali sme vždy na kultúrnom podujatí,

ktoré bolo často spojené so športovými hrami. Aj na tomto poli sme dosiahli pekné výsledky. Svedčili o tom rôzne zlaté, strieborné aj bronzové medaily. Raz, po skončení športových hier, pristavil sa jeden zo pretekajúcich chlapcov, mal tých zlatých a strieborných ani neviem koľko, ukazuje mi na ne a hovorí: „Co tomu říkáte?“

Získali sme aj mnohé cenné výchovné skúsenosti. Napríklad týždeň pred nejakým vystúpením urobili sme si generálnu skúšku, aby sme videli, či ešte treba niečo docvičiť. Ale tri dni pred vystúpením nechali sme už deti na pokoji. Odpadli tiež všetky televízne programy, i keby boli bývali neviem aké. Vraveli sme im, že si musia odpočinúť a vyspať sa, aby boli čerství. Dobre to pochopili nielen veľkí chlapci, ale i menší a ak by sa bol aj niektorý domáhal, ostatní ho usadili. Venovali sme sa cez tie tri dni už len vonkajšej príprave. Vždy sa nám oplatilo, keď sme sa toho držali.

Postupne som prišla na myšlienku vziať našich spevákov z ústavu a použiť ich pri oslave Vianoc. A išlo to. Naučili sa hravo slová i melódie. Tak niektoré dni, najmä pred sviatkami a nejakými vystúpeniami, bol dom plný hudby.

Poznamenám, že časom sa mi podarilo s touto našou kapelou nahráť na magnetofónový záznam slovenské vianočné koledy, tiež niektoré piesne z JKS, pravdaže vianočné, a to hlavne tie melodické. Okrem toho i niektoré piesne vianočné a iné z mojej piesňovej tvorby. Dosť sa nám to podarilo. Neverili by

Na vychádzke

Spevácky zbor a naša kapela

ste ako pomerne ľahko naučili sa to všetko naspamäť.

Spomínam si na jedného chlapca, Mirka. Veľmi rád by tiež bol išiel na Púlnoční, aby si mohol zaspievať. Bol to chlapec šikovný, ale uličník prvej triedy, nemohol často ani za seba. Sľúbila som, že keď bude robiť dobrotu, bude spievať. Vybrala som pre neho aj

vhodnú pieseň, pretože mal pekný sólový hlas. A tak sa mu jeho túžba splnila „zpívať na chóru pri Púlnochní!“

Na rôzne príležitosti, hlavne na kultúrne vystúpenia, potrebovala som vždy čosi nové a nové.

Tak som sa raz obrátila na Československú televíziu do Prahy s prosbou o zaslanie istej piesne, ktorú uvádzali vtedy vo vystúpení Zpívá celá rodina. Páčila sa nám a chceli sme sa ju naučiť a použiť ju. Išlo hlavne o slová. Z televízie prišla odpoveď skoro obratom i s požadovanou piesňou, k tomu bola pripojená celá partitúra pre rôzne hudobné nástroje. S vďakou a prekvapením som potom tento hudobný materiál vrátila.

Raz sa nám veľmi páčil istý film v televízii, ktorý uvádzala Bratislava. Tak čo, napíšeme im pekný list? A tak aj bolo! Keď raz večer sledovali deti televízny program, a potom prišla rubrika Nad dopisy divákú, zbystril jeden chlapček sluch, lebo tam začul hovoriť o Kovárskej.

Pribehol za službu majúcou sestrou, ktorá bola zamestnaná inou prácou s deťmi, aby hneď prišla. Prišla a stačila ešte z toho čo to zachytiť. Čítali totiž ten náš list, ktorý, citujem, „vybrali z mnohých“.

Druhý deň ráno ma pristavila vedúca ústavu: „Ktopak psal ten dopis?“ Pravda, robila som sa, že o tej veci veľa neviem, ale tajíť sa to nedalo, keďže nikto druhý zo zamestnancov to nepísal.

Mali sme dobré vzťahy i s vedúcim predajne hudobných nástrojov v Karlových Varoch, kde sme častejšie nakupovali kde čo pre naše deti; harmoniky a pod. Vždy nám vychádzal v ústrety.

A TERAZ TROCHU INÝ POHLAD

Smutným zjavom bolo tu v pohraničí odstraňovanie kostolov. Po odsune

obyvateľov nemeckej národnosti po druhej svetovej vojne miestami celé dediny zostali prázdne, neobývané. V šesťdesiatych a sedemdesiatych rokoch sa tiež veľa obyvateľov nemeckej národnosti dobrovoľne vysťahovalo. Aj keď sem prichádzali ľudia z vnútrozemia, boli to predsa všetko len prisťahovalci.

Každá táto dedina či osada mala väčší menší kostolík. Aký bol smutný pohľad na tieto opustené a spustnuté svätyně. Keď sa cestovalo z pohraničia autobusom do Chomutova cez tieto neobývané dediny, bolo to najlepšie vidieť. Pristáhovanci neboli jednoliati ako starosadlíci, o kostol, vieru sa málo starali.

A tak zub času pracoval i tu, na týchto stánkoch modlitby. Niektoré kostoly hrozili spadnutím, preto boli postupne zbúrané. Tak zanikla svätýňa Panny Márie i s kláštorom v Mariánskej, kostoly v Přisečnici, sv. Šebastiána na Hore sv. Šebastiána. Uvádžam iba tie väčšie miesta, nespomínam mnohé menšie, ktoré samé, opustené, podľahli skaze. A bolo ich nie málo! Pred našim odchodom už v roku 1981 bol 13. júna zbúraný kostol v Dolní Lo- učnéj.

25. ZO ŽIVOTA V ÚSTAVE

Nemienila som pôvodne písať nejaké zážitky pri práci s mentálne postihnutými. Urobila som to iba na požiadanie. Tiež nie je možné uviesť všetko, preto aspoň niekoľko postrehov.

Práca s mentálne postihnutými je vždy ťažká – rizikové pracovisko. Nikdy neviete, čím vás kto a ako prekvapí a je treba, aby bol človek stále v pohotovosti. Tiež je treba, aby ste rozumeli „tisícom veciam“.

Každý deň je tu novou skúsenosťou, ako zaobchádzať s takými ľuďmi. Vo výchove sme uplatňovali náboženský prvok nakoľko sa len dalo a ako ho boli schopné tieto deti prijať. Akoby to aj bolo možné bez toho u nás? A potom, pestovali sme rodinného ducha, čo tiež malo svoje dobré výsledky.

Prvé, čo ma prekvapilo, bolo ako tieto deti, a to aj skupina najviac postihnutých, boli citlivé na výmenu vychovávateľky. Ak ich vychovávateľka už trochu poznala, pracovalo sa jej lepšie. Ak nie alebo vôbec nie, tým horšie pre ňu. Deti to vycítili, spoznali a vedeli to využiť i zneužiť. Zastupovanie na hociktorom oddelení, čo aj v prvej výchovnej skupine, bolo vždy najťažšou službou či po stránke duševnej alebo telesnej.

Mentálne postihnutí majú dobrý cit pre spravodlivosť a pre odpočinok. Jeden chlapec, už starší, zvykol hovoriť, keď vykonal nejakú prácu: „Má dosť!“ Ak by som ho bola vtedy o niečo požiadala, čo by to bola bývala aj maličkosť, nič na svete ho nedokázalo pohnúť k tomu, aby ešte niečo urobil. Keď som nechcela, aby sa rozdráždil, musela som svoju žiadosť nechať bez povšimnutia alebo si to urobiť sama.

Najlepšie a najzaujímavejšie bolo pozorovať tieto deti pri hre, ktorú si samé zvolili a riadili. Tí schopnejší si veci často oživovali. Tak som raz pozorovala ako sa jeden chlapec hral s handrovým psíkom: „Ťapka, Ťapka“ a pofaňoval psíka za sebou. Keď to už

trvalo dlho, pribehol k nemu iný a hovorí: „Ty hloupej, vždyť je to jenom had!“

Alebo iný príklad.

„Traktúrek má oči, že má traktúrek oči!“ prihovárал sa jeden z nich svojej vychovávateľke. Toto ale bolo priveľa pre druhého, ktorý sa na to díval ináč: „Že nemá oči, že má jen světílka.“ Ale ten prvý si vedie svoje: „Traktúrek má oči!“ Keď to už takto dlhšie trvalo, pribehol ten druhý skoro až s plačom za sestrou vychovávateľkou, že traktúrek nemá oči, že má jen světílka. Nakoniec ho musela sestra upokojiť, že naozaj má len svetlá.

Naša výchova, ako som to už spomenula prv, sa niesla v náboženskom duchu. Deti sme učili sa modliť, vysvetľovali sme im nakoľko chápali Božie pravdy a poučovali o Božích prikázaniach. Nikdy nechýbala ranná a večerná modlitba a pokiaľ bol ústav len v našom vedení i modlitba pred a po jedle. Táto časť odpadla, keď sme medzi seba dostali civilných pracovníkov. Na sv. omšu v nedeľu a vo sviatok, že chodievali tí najschopnejší, je samozrejmé. Naučili sa i poslúchovať pri sv. omši a robili to veľmi radi.

Krátky čas pred našim odchodom mali sme vedúceho výchovy už civila. Bol to ešte mladý človek, ale slúži mu za česť, ako sa zastal týchto náboženských prejavov detí. Ktosi mu totiž vyčítal, prečo on nezasiahne. A on na to: „Nebudu zatím rušiť dobré zvyky.“ Ale predsa došlo k tomu, že tieto dobré zvyky zrušil niekto druhý. Náš vedúci výchovy zatiaľ prešiel na druhé pracovisko. Prišiel zákaz z vyšších miest z okresu, že deti nesmú navštevovať bohoslužby. Veľmi ťažko to deti niesli. Ach, keby vedeli tí hore, o čo ich obrali!

Katechetika mentálne postihnutých je veľmi zaujímavá a dá sa dobre vykonávať. Na modlitbu pred i po jedle boli vnímavé i deti veľmi postihnuté, označované ako skupiny nevýchovné. Zapájali sa do modlitby tým, že zložili si ruky a vydávali zvuky každý po svojom. Veľmi pekný zážitok mi zostal z toho ako treba robiť znamenie kríža. Mnohí naši ľudia i sestry by sa mohli z toho poučiť.

Náš huslista Vilko, ktorý je tu viackrát spomínaný, chodil do blízkeho mesta do zvláštnej školy. Obyčajne ráno vždy dobre spal, a to až do 7. hodiny. Bolo ho treba zobudzovať so slovami, aby rýchlo vstával, lebo za pol hodiny už ide autobus, čo bola aj pravda. A za tú pol hodinu musel byť so všetkým hotový, aj sa naraňajkovať. Všetci sme mali okolo neho robotu, jeden to, druhý ono, tretí mu išiel do kuchyne po raňajky a podobne. Ale on nič. Keď sa prebral zo spánku, posadil sa pokojne na posteľ, nedal sa vyrušiť nikým a ničím, ale najskôr sa veľmi dôstojne a vážne poznamenal znakom kríža. A až po tomto úkone sa začal obliekať a ponáhľal sa, až to všetko okolo neho lietalo. Dokiaľ neurobil kríž, nepohol sa.

Keď mám príležitosť hovoriť o tom, ako sa pekne a správne prežehnával, vždy použijem tento príklad. Do večernej modlitby sme tiež vkladali malé krátke zamyslenie sa nad uplynulým dňom. Myslíte si, že tomu tie deti nerozumeli? Ach, niekedy až veľmi dobre! Budete prekvapení, keď vám uvediem tento príklad. Dievčatko Marika, dosť nepokojná a často zlá. Raz nebolo možné s ňou vydržať. Pri večernej modlitbe, pri chvále ticha, opýtala som sa pred všetkými: „Marika, odpovedz si, aká si dnes bola?“ „To, že jsem nebyla normální!“

Náš ústavný kurič sa sťažoval, že smeti sú vždy porozsýpané okolo smetiaka, namiesto aby boli v ňom. Čo robí, stále sa im to opakovalo, ale nie a nie to docieľiť. Pravidelne každé ráno jeden z chlapcov vynášal z oddelenia kôš so smetami, a tak som zavolala za ním: „A nezapomeň to vysypať vedľa popelnice!“ „Ne, ne“, zaznela odpoveď. A napodiv, okolo smetiakov začalo byť čistejšie. Tento opačný rozkaz vykonal svoje aj v inom smere.

Niektorí chlapci sa zvlášť radi vymykali spod poriadku a zatúlali sa po ústave i po okolí ústavu. Keď ich bolo treba poslať niekam po práci alebo na druhú oddelenie s nejakým odkazom, nevedeli nájsť cestu späť. A potom, pravdaže, stávali sa všelijaké darebáctva. Začala som pripájať zase pripomienku: „A nezapomeň se vrátiť!“ „Ne, ne“ a vždy sa vrátili.

Musel to byť anjel Strážca!

Ranný ruch pri vstávaní, kde bolo na oddelení pätnásť chlapcov, bol vždy veľký a často bolo napätie, lebo zároveň sa náš školák Vilko musel vypraviť do školy. Bolo jedno ráno. Ostatní chlapci boli už v kúpeľni, len jemu som ešte dávala raňajky v dennej miestnosti. Táto bývala ráno vždy zamknutá, aby tam deti nebehal. Keďže musela som pri tom dohliadať i na ostatných, stalo sa, že som miestnosť síce zamkla, ale kľúč zostal vo dverách. A tu naraz do tohto ranného ruchu zaznela veľmi silná a hlučná rana. Vybehla som z kúpeľne rovno do dennej izby. Skoro som zmeravela od toho, čo som videla. Veľký televízor spadnutý na podlahe, rovno akoby ho tam bol niekto postavil a poblíž neho učupený pod školským stolom malý osemročný chlapec. Akým spôsobom stačil uniknúť pred ťažkým predmetom nihto nevie, lebo jeho duševné schopnosti nestačili na vysvetlenie tejto veci. Čo sa teda stalo a čo tam robil? Vyvodili sme zo všetkého toto: Večer, keď išli spať, jeden z väčších chlapcov vyhodil hore na televízor jeho obľúbenú hračku. Večer sa nechcel s ňou rozlúčiť, tak chlapci zasiahli. Preto ráno prvá jeho myšlienka bola za každú cenu zmocniť sa tejto hračky. Využil na to príležitosť, že kľúče zostali vo dverách. Nevedno, akým spôsobom túto hračku dosahoval, lebo televízor bol predsa len vysoko. Isté je, že pri dosahovaní musel nejako zavadiť o elektrický šnúru a asi ju ťahal, čím sa dostal do pohybu aj televízor.

Chlapcovi sa vďaka Bohu nič nestalo, situáciu nechápal. Odniesol to iba televízor. Sama som nemala na to slová, iba veľkú vďaka oproti Pánu Bohu za záchranu. Napísala sa o tom aj zápisnica.

Po tejto nie práve príjemnej príhode odstránili sme zo skriň a iného nábytku všetko, čo lákalo deti, aby neboli pokúšané dosahovať veci. A modlievali sme sa ďalej s veľkou vŕcnosťou k anjelovi Strážnemu, ako sme to robievali aj pred každou vychádzkou.

Takto by sa dalo pokračovať ďalej a ďalej. Keby sa to bolo všetko zachytávalo, bola by z toho iste zaujímavá kniha. Nech vám stačí aspoň toto. (dokončenie nabudúce)

Leto plné zážitkov

Aj tento rok sme v našom CZ Beckov zažili s deťmi a mládežou Pánom Bohom požehnané leto. Hneď na začiatku prázdnin zborový brat dozorca Peter Kočický a vedúci mládeže Dávid Jarošíak a Tatiana Filipová zorganizovali 1. ročník futbalového zápasu medzi mládežníkmi z Beckova a z Kálnice. Mládežníci bojovali o putovný pohár zborového dozorca a po kvalitne odohratom zápase tento pohár putoval do modlitebne v Kálnici. Koncom júla sa konal denný tábor pre tých najmladších. Celý týždeň sme sa s deťmi stretávali na fare v Beckove pri spievaní piesní, hrách a počúvaní príbehu o Pútnikovi. Spoločne s deťmi sme prežili krásny týždeň, plný priateľstiev a zážitkov, ktorý sme zakončili predstavením pre rodičov. Deti si pripravili divadielko a zaspievali dve piesne a na záver sme sa vybláznili v skákacom hrade a zahráli si vodný futbal. Začiatkom augusta sme s mládežou zavítali už štvrtýkrát na kresťanský festival Campfest v Kráľovej Lehote, kde sme zažili Božiu prítomnosť spievaním piesní a počúvaním rôznych prednášok a kázni. Prázdniny sme zakončili opäť spolu, a to v tábore pre staršie deti v Myjave u Svítkov. Ústrednou témou tábora bola starozmluvná postava Ester, o ktorej sme si každý deň hovorili a spolu s ňou sme zisťovali, že ak dôverujeme a spoliehame sa na Pána Boha, On je stále pri nás a pomáha nám. S deťmi sme vyrábali náramky priateľstva, chlapci hrávali futbal. Po obede sme hrali súťažné hry, v ktorých tímy zbierali body. Večer sme sa vždy zišli v modlitebni a vo večernom programe nám znel misionársky príbeh, spievali sme piesne Pánu Bohu a na záver sme si ešte zahráli spoločné hry. Prežili sme tu opäť krásny týždeň, kde sme si upevnili naše priateľstvá. Sme vďační Pánu Bohu za tieto požehnané prázdniny, za leto plné zážitkov. **Tatiana Filipová**

Prvý futbalový zápas o putovný pohár zborového dozorca

Letný biblický tábor

O JEDNEJ RODINE

Všetci vieme, že doba je dnes ťažká, nepraje rodinám s malými deťmi, všade je dražoba, vysoká nezamestnanosť, kríza. Krízy sú hospodárske, manželské, stredného veku... Počasie je alebo horúce, alebo inak nevyhovujúce, politici zloději, televízny program na nič. Trápija nás štrajky v Grécku, štrajky na Slovensku, všade chaos, dlhé rady u lekára, na úradoch sa nič nedá vybaviť, nič nefunguje – proste dobre už bolo! Naozaj bolo?

Anna Benková je v tmavom oblečení tretia zľava a dcérka Ema je dievčatko v strede. Okolo r. 1935.

Slovensko medzi dvomi svetovými vojnami. Rok 1939: Rozhodnutím Viedenskej arbitráže pripadlo južné Slovensko Maďarsku. Toto rozhodnutie však nerozdělilo len štát, ale aj celé rodiny. Anna Benková, rodená Krajčovičová žije s dcérou Emuškou v Sládkovičove, teda už v Maďarsku a jej manžel Ernest, mlynár, v prenajatom mlyne v Pustých Sadoch na Slovensku. V kilometroch možno „na skok“, v skutočnosti cez hranice s prísnyimi kontrolami a takmer nemožným vybavením povolenia prechodu, je to vzdialenosť ako na Mesiac. Po dlhých vybavovačkách sa však podarilo mladej matke s dcérkou predsa len pripraviť otcovi rovno na Vianoce prekvapenie, dostali povolenie a po strastiplnej ceste bola rodinka spolu. Podľa otcových slov najkrajšie Vianoce...

Mladá žena sa však už len tak nevzdala a časom sa jej predsa len podarilo zariadiť aj povolenie na celkové presídlenie. Rodina sa rozrástla o prvého syna a presťahovala na ďalší mlyn, Ratnovce pri Piešťanoch. Doba ide dopredu a vodný mlyn je tu prerobený na turbínu. Zdá sa, že všetko pôjde ľahšie, ale problém je získať povolenie na mletie, lebo na úradoch prekvitá byrokracia aj v tomto čase. A tak mlyn bez práce stojí a na povolenie nečaká len mlynár, ktorý musí uživiť rodinu s už dvomi deťmi, ale aj ľudia, pre ktorých je mlyn jediným spôsobom ako získať v týchto časoch múku! Jedného dňa na dvere mlyna zaklope návšteva. Predstaví sa ako farár z neďalekej dediny a po veľkom naliehaní uprosí mlynára. Ten mu po dlhom prehovaraní a s veľkými obavami predsa len zomelie vrecko múky. A samozrejme, obavy boli opodstatnené. Šikovný agent provokatér si za udanie vyslúžil finančnú odmenu a dobrácky mlynár 2 týždne väzenia plus vysokú pokutu...

Život je ako hojdačka, raz si hore a raz

dolu, hovorí sa. Na chvíľu hojdačka ich životov stúpa hore, povolenie na prevádzku mlyna sa napokon podarilo vybaviť a do rodiny pribudol najmladší syn. Ale čoskoro zase prudko letia dolu a zaskočí ich nečakaná smrť otca. Vdova zostáva s tromi deťmi sama. Píše sa rok 1944 a v Európe ešte stále zúri 2. svetová vojna. Rodená Beckovčanka sa preto rozhodne vrátiť domov, k svojim, do rodného domu. Ale v skromnom domčeku je tesno, žije v ňom rodina

jej sestry a jediné voľné miesto na ubytovanie je izbička na „Rechtorcici“ (dnešný dom Ďurišovcov za evanjelickým kostolom). Aj v tomto dome sa už tlačia ďalšie dve rodiny - evakuovaní Bratislavčania a tiež ustupujúci nemeckí vojaci. O deti sa treba postarať, a preto mama každý deň odchádza vypomáhať na gazdovstvá, aby zabezpečila aspoň skromné jedlo. O maličkých bratov 2,5 ročného a 6 mesačného sa stará mladučka

Emuška. V obavách o mamu, silne k sebe pritiskajúci braččekov a čupiac medzi zárubami dverí takto prečká aj bombardovanie Beckova. A potom, našťastie už aj s mamou, strávia ešte 3 noci v pivnici vykopanej v brehu v Matiaške.

Nakoniec vojna predsa len skončila. Obrovskú radosť a úľavu, čoskoro vystriedajú každodenné starosti. Z Rechtorcovca sa musia okamžite vysťahovať, a preto na dlhší čas nájdu miesto pre život v Tehelni. K vypomáhaniu u gazdov pribudne aj výroba tehliel pre pána Kurza. V lete treba tehly vytvarovať a navoziť pod strechu, aby sa mohli v zime vypáliť. Matka s dcérou drú celý deň a malí braččekovia majú miesto na hranie medzi kopou hliny a nevytvarovanými tehliami. Život po vojne sa veľmi pomaly začína normalizovať. Chlapci podrastli a rodina sa sťahuje do matkinho rodného domu na hlavnej ceste. Všetko je ešte stále na prídelové lístky, dokonca aj Emuškina svadba. Ale o tom na budúce, lebo to už začína iná doba...

Tak čo ešte stále si myslíte, že žijeme v zlých časoch a dobre už bolo?

Anna Benková bola moja babička a pre mňa aj všetky jej ostatné vnúčatá to bola tá najláskavejšia babka, akú sme si mohli priať. Vybavila a zariadila by pre nás všetko na svete, stačilo sa napríklad posťažovať na zlý obed v družine... Viem, že mnohí z vás si ju pamätajú ako veľmi ráznu ženu. Okolnosti, doba v ktorej žila a starosť o rodinu, ju však naučili tvrdo sa prebijať životom. Deti vychovala sama v ťažkých vojnových a povojnových časoch. Ich súrodecké puto je veľmi silné dodnes. Hoci sa každý z nich narodil inde (Sládkovičovo, Pusté Sady, Ratnovce) ich domovom zostal navždy Beckov.

(Zo spomienok Emy Klinčúchovej, rod. Benkovej zostavila **Lenka Martišová**)

VÝROČIE POSVÄTENIA CHRÁMU

220. výročie posvätenia chrámu je príležitosť pre radosť. V takejto radosťi určite jasali naši evanjelickí predkovia, keď v 21. Trojičnú nedeľu roku 1792 posväcovali kostol, ktorý si postavili v

Doc. Mgr. Art. Juraj Sarvaš

priebehu dvoch rokov. Tento chrám nazývame aj tolerančný, lebo musel byť vystavaný za mestom, bez veže a bez zvonov a s vchodom z bočnej ulice. A v takej istej radosťi sme jasali aj my, súčasní užívatelia tohto chrámu Božieho, teda evanjelici z Beckova a z Kálnice, keď sme sa po dva dni tešili z podujatí, ktoré vedenie cirkevného zboru pripravilo pre všetkých jeho členov, pre milých hostí a vzácné návštevy.

„Kristus, život náš“ bolo motto celého podujatia a slovo Kristovo zaznievalo neustále.

Sobota 22. septembra 2012 patrila dorastu a mládeži.

Hlavným programom boli diskusie v skupinách na témy – Život s Kristom naplno, Falošný život s Kristom a Život s Kristom v spoločenstve. Celý program oživovala kresťanská hudba a spev v podaní mladých umelcov z cirkevného zboru v Novom Meste nad Váhom. Po programe sa všetci účastníci stretli na farskom dvore pri dobrom guláši Súčasne s týmto programom prebiehala aj detská besiedka s hrami a modlitbami. Program pokračoval večerom s hosťom, hercom Jurajom Sarvašom. Tento vzácny človek, umelec, nielenže presvedčil všetkých o tom, aké dôležité pre náš národ je poznať svoju minulosť a významných ľudí, ktorí bojovali za sociálnu, národnú i náboženskú slobodu, ale zaspomínal si aj na svoju mladosť, ktorá súvisela aj so sirotincom v Beckove (boli tu dočasne umiestnení jeho bratia). Hovoril tiež o svojej doterajšej a súčasnej činnosti a hlavne zarecitoval úryvky z klasickej i súčas-

spevácky zbor Zvon z trenčianskeho cirkevného zboru a poéziu M. Rázusa v podaní Juraja Sarvaša.

Dejinami cirkevného zboru od najstarších čias až podnes nás previedla poddozorkyňa za Kálnicu Ružena Bandurová. Hovorila o tom, aké ťažké boli začiatky cirkevného zboru, aké veľké prekážky museli evanjelici prekonávať až do doby, keď si končene mohli postaviť kostol. Zaznelo meno Štefana Pilárika, neohrozeného obrancu práv evanjelickej cirkvi, aj ďalších farárov, bez staččnosti ktorých by cirkevný zbor nebol prežil a ktorí si zaslúžia

Pri sadení Stromu reformácie
ses. zborová fararka Mgr. Monika Cipciarová

našu úctu, lebo často spolu s veriacimi „zo sĺz, lásky, vernosti a oddanosti k evanjeliu Kristovmu postavili tento chrám“.

Po skončení Služieb Božích sa všetci zhromaždili v kostolnej záhrade a zasadili Strom reformácie. Opäť sa rozhlaholil spevokol Zvon a báseň zarecitoval Juraj Sarvaš. Celá slávnosť bola ukonče-

Mgr. Art. Juraj Sarvaš, Mgr. Milan Krivda, biskup ZD; Mgr. Pavel Černaj, CZ Dolné Srnie, Mgr. Jarmila Petruľová, CZ Tr. Stankovce, Peter Kočický, zborový dozorca, Ing. Ján Krchnavý, starosta obce Kálnica, Karol Pavlovič, starosta obce Beckov

ná piesňou „Kto za pravdu horí“ a nasledovalo pohostenie na fare.

Popoludní uviedla Lenka Martišová, poddozorkyňa za Beckov koncert pre flautu a klavír, v ktorom sa predstavila Michaela Fojtíková a Henrich Kliment skladbami starých i súčasných majstrov i vlastnými skladbami a povznášajúce tóny hudby umocnili nádhernú atmosféru tohto dňa.

Nezabudnime ani na výstavu starých fotografií pod názvom „**Náš kostol v našich životoch**“.

Ďakujeme všetkým bratom a sestram, ktorí akýmkoľvek spôsobom prispeli k oslavám v našom cirkevnom zbere a možno aj práve preto, že sa všetci s láskou zapojili do ich príprav, môžeme našu slávnosť považovať za vydarenú a tešíme sa na ďalšie spoločné napredovanie.

Ružena Bandurová, foto: Daniel Hladký

Dôst. brat biskup ZD Mgr. Milan Krivda
pri udeľovaní Áronovského požehnania

nej poézie. Ochotne odpovedal aj na otázky publika. Bol to pre všetkých krásny zážitok lahodiaci duši.

Na druhý deň – v nedeľu sa uskutočnili slávnostné Služby Božie. Kazateľom Božieho slova bol biskup Západného dištriktu Milan Krivda. Služby Božie prežiarili svojím vystúpením Vladislava Špaleková hrou na organ a Slavomír Ježko hrou na trúbku, keď uviedli skladby J.S. Bacha a Jeremiaha Clarka. Vypočuli sme si

JAROSLAV HAŠEK V BECKOVE

Jaroslava Haška (30.4.1883 Praha-3.1.1923 Lipnice nad Sázavou), autora dobrého „vojáka Švejka“, jedného z najznámejších českých spisovateľov a publicistov s povestou bohéma nepochybne všetci poznáme zo školských lavíc. Možno už menej vieme o jeho rozsiahlej poviedkovej a novinárskej tvorbe, v ktorej sa naplno prejavil jeho zmysel pre humor a satiru. A už málokto vie o jeho cestách po Rakúsko-Uhorskej monarchii, konkrétne po Slovensku, v prvých rokoch 20. storočia, z ktorých zážitky sa stali základom jeho neskorších próz, pravda, obohatené majstrovskou mystifikáciou.

Prvú cestu na Slovensko podnikol Jaroslav Hašek v auguste roku 1900 a vraj jeho úplne prvá poviedka Cikáni o hodech bola inšpirovaná príbehmi z myjavských kopaníc. Jeho sprievodcami a spolupútnikmi boli mladší brat Bohuslav a kamarát Ján Čulen. Za dva týždne prešli – a to na vlastných nohách, teda doslovne – kus zeme, Martin, Kláštor pod Znievom, Prievidza, Bojnú, Čhtelnicu, Trnavu. V tom čase ešte železnica rozšírená ako dnes a furmani tiež neboli vždy ochotní zviezť tulákov na kus cesty... Obdivovali Kráľovu hoľu, Ďumbier, boli v Pukanci (četníci ich označili za buričov proti vláde, lebo Hašek rád ohuroval poslucháčov v krčme anarchizmičnými rečami).

O rok neskôr sa vydali na druhú cestu aj s ďalšími kamarátmi (V. Janota, I. Porubský a M. Rulišek), tentoraz prešli celé Slovensko a prešli aj do Poľska. Vysoké Tatry, Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Orava, Vyšný Kubín, Oravský Podzámok; Zvolen, Banská Bystrica, Krupina, Čachtice, **Beckov**, Nové Mesto nad Váhom – boli tam 1.9.1901 a cez Myjavu sa vrátili späť do Prahy.

Zážitky z Beckova, konkrétne z návštevy mníchov františkánov, zaznamenal v poviedke „**V klášteře v Beckově**“. Vyšla v roku 1953 v knižke Jaroslava Haška „Veselé povídky“ na s. 51-54 s obrázkom Josefa Ladu. Kto ju mal možnosť čítať, možno si spomenie, že Hašek využil zámienku pátrania po vyhynutých Kumánoch na Považí, aby sa votrel k mníchom františkánom za účelom poskytnutia jedla a nocľahu. S úžasom opisuje ich pohostinnosť, dobrosrdečnosť a priateľský prístup k hosťovi či ich hospodárske schopnosti, ale po rannom rozhovore s koscom si neodpustí na záver vyjadriť vlastný postoj k týmto dvom svetom.

Haškove cesty pokračovali aj v roku 1902 a opäť sa stali námetom pre niekoľko humoristických rozprávání. Navštívili Žilinu, Hričovské Podhradie, Rimavskú Sobotu, Rožňavu a Spiš – Spišské Podhradie, Levoča, Poprad, Dobšínú, Detvu.

Na cestách ho zaujímal život ľudí v Rakúsko-Uhorsku. Všimol si Slovákov, Maďarov, Goralov, Rusínov, haličských Židov, Rómov. Až pri tejto tretej ceste sa aj on sám stáva tulákom, ktorý sa nestará o oblečenie, prespí aj v sene, aby zbúral všetky bariéry pri získaní dôvery jednoduchých vidieckych ľudí. Stal sa jedným z nich.

Jaroslav Hašek stihol napísať vyše tisíc poviedok, humoresiek a karikatúr. Vychádzali časopisecky v Národných listoch, Ilustrovanom svete, Světozore a inde a iba niektoré vyšli aj knižne.

Poslednú cestu na Slovensko podnikol vracajúc sa z divokej cesty po Balkáne. V Detve navštívil maliara Jaroslava Augustu a v miestnej krčme viedol vlastizradné reči a nadával po maďarsky. Vo Vrútkach, cestou do Žiliny, sa dostal do väzenia v súvislosti s predajom nejakého bicykla. Vo väzení bol aj v Poľsku a svoje zážitky ako aj spomienky ilavských väzňov umelecky spracoval.

Jaroslav Hašek, autor dobrého vojáka Švejka, bol humorista, satirik, anarchista a veľký bohém na českom umeleckom nebi. Mnohí ho prirovnávajú čo sa týka umeleckého významu jeho tvorby k Franzovi Kafkovi, a to aj napriek tomu, že v 20-tych rokoch minulého storočia nie všetci umelci či kritici pochopili jeho dielo. Na tomto mieste sa nebudeme zmiňovať o rokoch 1915-1921, kedy bojoval v prvej svetovej vojne na haličskom fronte, ani o jeho neskoršej činnosti v Červenej armáde. Toto obdobie jeho života, inak plné nejasností, sa netýka Haškovoho krátkeho pobytu v našej obci v roku 1901.

Pre nás je dôležité, že kdesi na úplnom počiatku, keď sa začal rodil veľký spisovateľ, boli tri cesty na Slovensko, a to konkrétne do Beckova, Čachtíc a Nového Mesta nad Váhom. **(b)**

Pramene:

Peter Getting, Prvý beatnik na ceste. Skutočný tramp a večný tulák Jaroslav Hašek. Nota bene č.134/2012 júl, str. 14-15.

Wikipédia

Jaroslav Hašek, Osudy dobrého vojáka Švejka.

Jaroslav Hašek, Veselé povídky s obrázky Josefa Ladu. Státní nakladatelství dětské knihy, Praha 1953.

MUDr. Ján Ambro

27.3. 1827 Beckov – 15.5. 1890 Bratislava
185. Výročie narodenia

Významný slovenský lekár, priekopník moderného zdravotníctva, zakladateľ Kráľovskej babskej školy v Bratislave. Propagátor nových progresívnych zdravotníckych prístupov, ktoré zaviedol do pôrodnickej praxe v Uhorsku a na Slovensku.

Narodil sa v Beckove roku 1827. Mladý gymnazista počas stredoškolských štúdií na Evanjelickom lýceu v Šoproni bol aktívnym členom Spolku slovenských študentov, ktorí sa oslovovali Bratia šopronskí. V rokoch 1843 – 1845 bol pokladníkom, ako aktívny člen prispieval svojimi článkami do časopisu Veniec. Hrdlo sa hlásil k slovenskému pôvodu a protestantskej cirkvi a svojmu rodisku, ktoré bolo jedným z verných srdc nášho slovenského národa aj v časoch najväčšej maďarizácie.

Štúdium na Lekárskej fakulte Jozefínskej univerzity vo Viedni ukončil roku 1852. Po promócií začal pracovať ako asistent na gynekologicko-pôrodnickej klinike vo Viedni. Tu pôsobil ako prednosta aj slávny prof. I. F. Semmelweis, aj ďalší krajan zo Slovenska T. Kežmarský, dlhoročný prednosta Kliniky pôrodnictva a gynekológie na Lekárskej fakulte v Budapešti. Semmelweisove metódy profylaxie si osvojil nadaný T. Kežmarský, po skočení medicíny bol na stáži na najchýrnejších európskych klinikách od Viedne, Prahy, Paríža, Londýna po škandinávске krajiny, ako 32 ročný bol menovaný za prednostu kliniky. Spolupráca J. Ambra s ním mu dala mnoho podnetov, ktoré uplatnil v klinickej praxi.

Od roku 1873 bol primárom gynekologicko-pôrodnického oddelenia krajinkej nemocnice v Bratislave. Neskoršie bol menovaný za riaditeľa tejto inštitúcie. Súčasne pôsobil ako profesor prvej školy pre pôrodné asistentky v Bratislave. Roku 1872 to bolo jediné verejné školské zariadenie v zdravotníctve na území Slovenska.

Ján Ambro okrem organizačných schopností bol činný aj publikačne. Vo svojich odborných príspevkoch kritizoval sociálne a ekonomické pomery a zlý zdravotný stav obyvateľstva Uhorska. Prihováral sa za modernizáciu a rozvoj verejného zdravotníctva v krajine, poukazoval na vysokú novorodeneckú úmrtnosť, čo ovplyvňovalo celkovo zlý zdravotný stav a kvalitu populácie obyvateľstva Uhorska a tiež na Slovensku. Napísal prvú slovenskú učebnicu pre pôrodné baby – babice, ktorú mu do slovenčiny upravoval jeho nevlastný brat evanjelický farár M. Boor. Táto, v tom čase ojedinelá odborná publikácia a učebnica pre pôrodníkov a pôrodné babice, vyšla v Skalici roku 1873.

MUDr. J. Ambro publikoval Pamätný spis v mene opustených detí a bezmocných matiek roku 1886 a Ochrana nezákonných sirôt a slobodných matiek vyšiel o rok neskôr. Ako uznávaný lekár a organizátor zdravotníctva presadzoval názor, že lekári majú pozitívne riešiť a prispievať svojou autoritou na zlepšenie sociálno-ekonomických podmienok, ktoré môžu pozitívne ovplyvniť zdravie obyvateľstva, hlavne novú generáciu novorodencov. J. Ambro založil roku 1888 sociálny fond, ktorý bol zameraný na materiálne zabezpečenie útluku pre slobodné matky a nemanželské deti. Podnecoval spoločnosť na zakladanie spolkov robotníckej dobročinnosti.

Po vzore prof. T. Kežmarského zaujal jasné stanovisko k postaveniu pôrodných babíc pri vedení pôrodu. Podľa neho lekár mal zasahovať len v prípade komplikácií a ohrozenia života matky a novorodenca.

Pri výučbe v zdravotníckej škole presadil prednášky v slovenčine, aby im všetci rozumeli. Slovenské vydanie Ambrovej učebnice pre zdravotné sestry je prvým originálnym dielom slovenského autora v tejto lekárskej disciplíne. Bol inšpirovaný prof. T. Kežmarským, ktorého rovnomená monografia vyšla v ôsmich vydaniach v nemčine a maďarčine. Svojmu nevlastnému bratovi, ktorý preložil roku 1892 Pôrodnictvo pre babice, evanjelickému farárovi M. Boorovi pri tejto príležitosti píše: „A tak je prvý krát, že i Slovenky v ich materinskej reči budú mať príležitosť sa vzdelávať.“

Aj tieto slová dokresľujú osobnosť sociálne citiaceho lekára, zakladateľa odboru pôrodnictvo na Slovensku, vzácného človeka - ľudomila a odvážneho národovca MUDr. Jána Ambra. Jeho prínos pre rozvoj medicíny je potrebné pripomínať aj dnešnej generácii s poučením: stojíme na pleciach iných, aby sme ďalej dovideli. Ján Ambro, Slovák a protestant, je tým Hradom pepevným, na ktorom je hodno stavať.

Čitateľov nášho časopisu iste zaujme informácia, že rodopisne jestvuje väzba MUDr. Jána Ambra napr. i na nášho známeho cestovateľa Petra Ondrejoviča. Prezradím, že jeho pradedo Ján Ondrejovič (1842-1875) mal za manželku Evu Ambrovú (1840-1906), s ktorou sa zosobášil v r.1867. Budúci manželia mali vtedy za svadobného svedka napr. notára Karola Bôrika, kapitána slovenských hurbanovských dobrovoľníkov v r. 1848 – 1849, brata známeho Daniela Bôrika. Tu uvedená Eva Ambrová bola sesternicou MUDr. Jána Ambra. **Gustáv Rumánek**

Slovenský zväz ochrancov prírody a krajiny, Základná organizácia Beckov

Beckovské studienky (2)

V prvej časti sme sa zaoberali studienkami v juhovýchodnej časti nášho chotára. V tomto diele sa presunieme na južnú až juhozápadnú časť k.ú. Beckova.

Celý juh je budovaný „prvohorami“ v devóne (400 mil.r.) od Hubačovho jarka po Malý Hrabovník je na naše pomery dobre zavodnený. Príhlá kál-

nická časť sa volá Rybníky – vo feudalizme vybudované rybníky boli napájané vodou z Rybnického potoka tečúceho zo Smegovej a prítokmi z Husárovvej.

Jediné osídlenie mimo intravilán v beckovskom chotári bolo v minulosti vo Veľkom Hrabovníku rodinou Krchnavou. Vodu pre domácnosť a zvieratá brali z kopanej studne. V dnešnej dobe z usadlosti zostali len ruiny.

Studienka v Klíži vyteká v prírodnej depresii na rozhraní podlažia a chočského príkrovu. Podlažie je budované najstaršími horninami „devónskeho komplexu“ (400 mil.r.) budovaného kryštalinikom z albitizovaných chloriticko-muskovitických svorov. Nadložie tvoria guttensteinské vápence budované beckovskou sériou v chočskom príkrove z obdobia anisu (215 mil.r.). Z hydrologického hľadiska sa guttensteinské vápence vyznačujú dobrou puklinovou priepustnosťou. Dá sa predpokladať, že voda cez pukliny vápencov Horných Lipiek steká do podlažia a presakuje v studienke. Výdatnosť prameňa je 0,45 litra za minútu. Studienka bola viackrát upravovaná a vyu-

žívaná PD Beckov na napájanie mladého hovädzieho dobytká. PD Rozkvet Kálnica-Beckov v osemdesiatich rokoch vybudovalo prístrešok v Klíži na ustajnenie mladého dobytká počas sezónneho pasenia. Napájanie dobytká bolo zo studienky a dovážanej vody. Rozdelením družstva sa pasenie do-

bytká skončilo. V poslednom desaťročí vodu využíval pri pasení oviec agropodnikateľ p. Biras.

V roku 2012 nový majiteľ OD Beckov vybudovali v Klíži oplotkové hospodárstvo pre chov a pasenie mäsového hovädzieho dobytká. Úpravou prešlo i napájanie dobytká. Už po troch mesiacoch pasenia je vidieť, ako dobytok presvetľuje zarastené pasienky krovínami.

Studienka v Kamienkom jarku vyteká na ľavom brehu 5 m nad dnom ryhy ktorá pretína trosku chočského príkrovu budovanú beckovskou sériou guttensteinskými vápencami z obdobia anisu. Je to studienka puklinového typu obohatená minerálmi s liečivými účinkami, jej výdatnosť je 0,21 litra za minútu. Je veľmi obľúbená u obyvateľov pre jej liečivé účinky pôsobiace na oči, používajú ju i sestričky z Kláštora. V sedemdesiatich rokoch minulého storočia Prevádzka MNV Beckov robila protipovodňové opatrenia vybudovaním troch prehrádzok. Najväčšiu plochu malo horné jazierko. Porušením podlažia sa voda čiastočne stráca v podzemí a tiež pričinením teplého a suchého obdobia voda už netečie ako kedysi cez Jarmočný plac ku Kaplnke kde zasakovala do pôdy. Prehrádzky boli vybudované z nánosového materiálu z údolia bez použitia lomového kameňa na ich spevnenie. Prívalové dažde postupne tieto objekty zanesli šutou a hlinou a hrádze rozrušili i s pomocou domácich obyvateľov. V roku 2000 sa začalo s opravou hrádze na hornom jazierku a jeho vyčistení od nánosov. Niekoľkoročné úsilie bolo znova prívalovými dažďami zničené. Opravy hrádze a čistenia jazierka sa zúčastňovali chlapci z Matiašky pod vedením Viktora Nožinu, členovia SZOPK Beckov a brigádnicí na Letnom tábore ochrancov prírody OZ PRE PRÍRODU Trenčín. V súčasnosti sú v jazierku len mláky vody so žabami.

Studienka v Karlube je krasovo-puklinového typu vytekajúca z okraja trosky príkrovu budovaného guttensteinskými vápencami v seleckej sukcesii z obdobia triasu – anis (215 mil.r.). Studienka vyviera v hlinito kamenitom svahu vedľa starej cesty vedúcej do Karluba nad jarkom. V minulosti v mieste výveru vody boli osadené betónové skruže ktoré prameňu nepomohli, skôr uškodili – voda sa dostala do spodnejších vrstiev a stratila sa. V mnohých prípadoch treba citlivo riešiť odtok vody zo studienky a tak premiestniť odber vody. Výdatnosť prameňa v minulosti bola veľmi malá, pri kosení Karluba nám mnohokrát poslúžila. V dnešnej dobe je studienka väčšiu časť roka bez vody.

Ako poslednú v tejto časti spomeniem **studienku v Bukovine**. Táto je z hydrologického hľadiska krasovo-puklinová vytekajúca na zlome Bukovina-Kr.Bodovka z rozhrania príkrovovej línie. Príkrov budovaný v seleckej sukcesii pozostáva z guttsteinských vápencov z obdobia anisu (215 mil.r.) je nasunutý na lúžnanskom súvrství pozostávajúcom z kremených pieskocov z obdobia namalu. Infiltračné územie zaberá západnú časť Lašída a Bukoviny po zlom. Studienka v suchom lete mala výdatnosť 0,6 litra za minútu. Agropodnikateľom p.Hajdúškom J. bola veľmi citlivo upravená na napájanie oviec z kovového válova a odber úžitkovej vody studňou. V súčasnosti po smrti p. Hajdúška hospodárstvo ovčína a okolie studienky pustne.

Ing. Viliam Maslo

Z ČINNOSTI PZ HURBAN BECKOV

Dňa 31.5.2012 PZ Hurban Beckov spoločne s PD Beckov a občanmi obce vykonalo brigádu na vytvorení cesty na Pieskovej doline – prečistenie priepustov vody ako aj vykosenie nábehových jarkov pre vodu pri väčších dažďoch. Občania obce plne chápu potreby pomôcť pri zveľaďovaní svojej obce a jej katastra.

Časť účastníkov brigády: kvočiaci zľava Ing. Martin Neboháč, Miroslav Uherčík; stojaci zľava Anton Uherčík, Pavol Hladký a Marian Sládek.

Dňa 14.7.2012 PZ Hurban Beckov na svojej strelnici usporiadalo 16. Ročník streleckých pretekov pod názvom Beckovské kolo o pohár starostu obce. V silnej konkurencii zvíťazil Erik Trautenberg z Kočoviec, druhý skončil Pavel Kováč z (Morava), tretí skončil Ing. Ján Kováčik z usporiadajúceho PZ, štvrtý skončil Ján Krchnavý z Kálnice, piaty skončil Miloš Gúčík z Nového Mesta nad Váhom a šiesty skončil Jaroslav Čaňo z usporiadajúceho PZ.

Nad pretekami prevzal záštitu starosta obce Beckov p. Karol Pavlovič a sponzorsky podujatie podporili podnikatelia z Beckova, Nového Mesta nad Váhom, Majdána a Trenčína.

Pavol Hladký

Víťazi - zľava: Pavel Kováč, Erik Trautenberg, Ing. Ján Kováčik, Ján Krchnavý, Miloš Gúčík a Jaroslav Čaňo.

Na palebnej čiare Ing. Juraj Višňovský, riaditeľ PD Beckov, ktorého do tajov strelby uvádza Ing. Ján Kováčik.

XI. CELOSLOVENSKÝ TRABI ZRAZ

Tento rok sa konal Celoslovenský trabant zraz v Piešťanoch 3.-5.8.2012, na ktorom sa pravidelne stretávajú milovníci a šťastní majitelia trabantov - ako sami vravia „z clony modrého dymu“. Tento rok sa stretli v kúpeľnom meste Piešťany, kde vyvolali zaslúženú pozornosť u kúpeľných hostí a u domácich možno vyvolali aj spomienky na staré „trabantové“ časy. Tradíciu zrazov trabantistov založil MUDr. Peter Kyčina, internista a kardiológ z NsP v Liptovskom Mikuláši.

Program pre účastníkov začal už v piatok od 12. hod. registráciou na recepcii kempingu Slňava II Pullman a pokračoval podľa výberu pretekárov (individuálna prechádzka kúpeľným ostrovom a podvečerná zábava v kempe). Do Piešťan prišli aj trabantisti z Česka, Rakúska, Nemecka, Poľska a Maďarska.

V sobotu od 9.00 do 9.30 hod prebehla registrácia účastníkov a po získaní pokynov k sobotňajšiemu programu nasledoval odjazd v spanilej jazde na

hrad Beckov so zástavkou vo Výrobnom závode Coca-Cola HBC SR Lúka. V BECKOVE pretekári zožali obdiv miestnych obyvateľov a turistov za svoje vozidlá zaparkované okolo parku. Absolvovali tu návštevu hradu, po ktorej sa vrátili späť o 15.30 hod. cez Nové Mesto nad Váhom a Hornú Stredú do Piešťan. Od 17. do 19.hod vystavovali svoje vozidlá pred Domom umenia Piešťany, kde aj prebehli všetky oficiálne časti programu vrátane vyhlásenia výsledkov súťaže. Zraz skončil v nedeľu individuálnym odchodom účastníkov zrazu. Pozri aj: www.trabi.sk

(b), foto: Karol Pavlovič

BECKOVSKÁ STRELNICA

Olympijské hry v Londýne 2012 plne potvrdili, že strelecké disciplíny (trap, sket) odvodené z poľovníctva sú krásne a zaujímavé. Je chválihodné, že Slovensko patrí k špičke krajín sveta, kde strelba má silnú tradíciu. Hovoria o tom získané medaily (Štefečeková-Barteková).

PZ Hurban Beckov tiež roky prispieva k propagácii tohto športu a umožňuje začínať v strelbe mladým začínajúcim talentom. Zároveň taktó propagujeme obec ako celok.

Pavol Hladký

Na fotografii strelnica PZ Hurban v Beckove – po tréningu. Zľava Miloš Gúčík, Kamilka Gúčíková, Vladimír Kucharík a predseda PZ Hurban Beckov Miroslav Uherčík.

